

Voorjaarsnota 2020

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
Leeswijzer.....	5
Financieel beeld	7
Ambities.....	17
Ambitie 1 Samen werken aan Zuid-Holland.....	19
Ambitie 2 Bereikbaar Zuid-Holland	25
Ambitie 3 Schone energie voor iedereen.....	33
Ambitie 4 Een concurrerend Zuid-Holland	39
Ambitie 5 Versterken natuur in Zuid-Holland	49
Ambitie 6 Sterke steden en dorpen in Zuid-Holland	57
Ambitie 7 Gezond en veilig Zuid-Holland.....	65
Overzicht Algemene middelen en Organisatie.....	75
Wettelijke indicatoren	83
Paragrafen.....	85
Paragraaf Bedrijfsvoering	87
Paragraaf Subsidies	91

Leeswijzer

Opzet van de Voorjaarsnota

Voor u ligt de Voorjaarsnota 2020 in dezelfde opbouw als de 1ste Begrotingswijziging. De Voorjaarsnota en Najaarsnota zijn bijstellingsproducten. Omdat de betreffende producten ook zelfstandig leesbaar moeten zijn, ook voor op de website, worden een aantal onderdelen opnieuw opgenomen zonder dat hier een wijziging op plaats vindt. Omdat veel materiaal ongewijzigd terugkomt zodat het op de website zelfstandig leesbaar is is het papieren boekwerk relatief dik voor een bijstellingsproduct.

Waar zijn de bijstellingen dan opgenomen?

Provinciale Staten voert zijn budgetrecht uit op de doelen. Daarom stelt Provinciale Staten de budgetmutaties vast zoals die zijn opgenomen binnen de ambities onder "Wat mag dat kosten?" en waar noodzakelijk een beleidsmatige toelichting bij "Wat gaan we doen om het beleidsdoel te realiseren?"

Als er ten opzichte van de begroting geen wijzigingen zijn dan zal er een standaard er een zin zijn opgenomen dat er geen wijzigingen hebben plaatsgevonden.

Voor de leesbaarheid zijn in het ambitieplan de teksten van de ambities en doelen overgenomen zoals in de begroting is opgenomen. Voor de beleidsprestaties zijn de namen blijven staan maar niet de tekst zoals in de begroting was opgenomen.

Opbouw van een ambitie

De P&C producten kennen een uitwerking in 3 niveaus;

1. De ambitie wordt verder uitgewerkt in
 - beleidsdoelen (PS) - Wat willen we bereiken?
 - beleidsprestaties (GS) - Wat gaan we doen om het beleidsdoel te realiseren?
 - Hoeveel middelen zetten we daarvoor in - Wat mag dat kosten?"
2. Provinciale Staten stelt de uitwerking van de ambities en beleidsdoelen vast inclusief de middelen die hiervoor op het niveau van het doel beschikbaar voor worden gesteld. Gedeputeerde Staten stelt de uitwerking van de beleidsprestaties en de middelen die daarvoor beschikbaar worden gesteld vast

Reserves

In de aangepaste opzet van de begroting is ervoor gekozen om de reserves te presenteren als;

1. Algemene reserve
2. Bestemmingsreserves

1. Algemene reserve: waar het tekort of overschot vanuit het begrotingssaldo na elk P&C mee wordt verrekend
2. Bestemmingsreserves: zijn reserves die al uit het begrotingssaldo zijn gehaald voor een specifiek doel. De relatie naar de beleidsdoelen is nog steeds inzichtelijk.

Op verzoek van Provinciale Staten wordt bij de 2 bijstellingsproducten nu ook een in de vorm van een bijlageboek inzicht gegeven in alle reserves en de mutaties hierop die in het betreffende product hebben plaatsgevonden

Financieel beeld

Mutatie-overzicht Voorjaarsnota 2020

Onderstaande tabel geeft inzicht in de mutaties vanuit de Voorjaarsnota 2020 en de beoogde mutaties voor de Kadernota 2021. Op basis van de mutaties in de Voorjaarsnota 2020 is er in 2020 sprake van een verbetering van het begrotingssaldo met € 9,2 mln maar deze is voor 2020 nog steeds negatief met een saldo van € -15,5 mln.

Het voordelige saldo van de mutaties wordt toegevoegd aan de algemene reserve, het nadelig saldo zal worden onttrokken aan de algemene reserve. Het effect op de algemene reserve en het begrotingssaldo zal in de betreffende paragrafen nader worden toegelicht.

(bedragen x € 1 mln)		Nieuwe collegeperiode				Nieuwe collegeperiode			
		2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
A	Mutaties eerdere P&C producten								
1	Mutaties in begrotingssaldo in eerdere P&C producten	-24,7	2,2	1,7	13,8	55,4	52,0	42,4	42,3
	Totaal (A) Mutaties eerdere P&C producten	-24,7	2,2	1,7	13,8	55,4	52,0	42,4	42,3
B	Ontwikkelingen binnen de Algemene dekkingsmiddelen en Organisatie								
	Ambitie Organisatie								
	<i>Autonome ontwikkelingen</i>								
1	Ontwikkelingen provinciefonds: Algemene uitkering	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm
2	MRB ontwikkelingen wagenpark	6,3	4,1	2,8	2,4				
3	Compensatie provincie Zeeland		-0,1	-0,1					
	<i>Resterende ontwikkelingen</i>								
4	Jaarrekening: Resultaat jaarrekening	21,1							
4	Jaarrekening: Beklemmingen	-16,4	-0,3	-0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5	Kapitaallasten: afschrijving	3,9	3,6	3,4	2,1	1,0	-1,1	-0,9	-0,8
5	Kapitaallasten: rente	0,9	0,7	-0,6	-1,4	-1,6	-2,1	-2,3	-2,6
5	Kapitaallasten: Voor het investeringsproject Zon op Infra wordt reserve Bereikbaarheid als dekking ingezet.		1,5						
6	Reserves: Onbeklemd deel reserve Toekomstagenda	0,1							
7	Asbest sanering C gebouw	-4,4							
	Totaal B: Exogene/Algemene ontwikkelingen	11,5	9,6	5,2	3,1	-0,6	-3,1	-3,2	-3,4
C	Ontwikkelingen binnen de Ambities								
	Ambitie 1 Samen werken aan Zuid-Holland								
1	Stikstof	-2,8							
	Ambitie Sterke steden en dorpen in Zuid-Holland								
2	Wijziging kasritme "Nationaal Programma Rotterdam Zuid" (NPRZ)	0,8	-0,2	0,2	-0,8				
	Ambitie Concurrerend Zuid-Holland								
3	Coronamaatregel Fieldlabs budget ad € 1,1 mln naar voren halen	-1,1	1,1						
	Ambitie Gezond en veilig Zuid Holland								
4	Vrijvallen bijdrage aan DMCR voor ICT-investering	0,7							
	Totaal C: Ontwikkelingen binnen de programma's	-2,3	0,9	0,2	-0,8	0,0	0,0	0,0	0,0
	Totaal (B+C) intensiveringen	9,2	10,5	5,4	2,3	-0,6	-3,1	-3,2	-3,4
	Begrotingssaldo Totaal (A+B+C)	-15,5	12,6	7,1	16,1	54,7	48,9	39,2	38,9

Toelichting A: Mutaties eerdere P&C producten

1. Het begrotingssaldo is het tekort of het overschot in de begroting in een bepaald jaar. Bijvoorbeeld in de afgelopen jaren is er gemuteerd in de jaarschijf 2020 met als resultaat dat er tot de Voorjaarsnota 2020 een negatief begrotingssaldo van € -24,7 mln was.

Het begrotingssaldo is het overschot of het tekort op de begroting in een bepaald jaar. Deze overschotten of tekorten worden verrekend met de algemene reserve. Het meerjarig begrotingssaldo geeft aan of er op de lange termijn sprake is van een reëel en structureel begrotingsevenwicht. Het begrotingssaldo mag tijdelijk negatief staan, dit tekort op het begrotingssaldo wordt dan gedekt uit de vrije ruimte van algemene reserve. Dit kan zolang er vrije ruimte is.

Toelichting B: Ontwikkelingen binnen de Algemene dekkingsmiddelen en Organisatie

Autonome ontwikkelingen

B1 Ontwikkelingen provinciefonds: Algemene uitkering

De ontwikkeling van het accres van de algemene uitkering uit het provinciefonds is in deze kadernota op PM gezet. In het bestuurlijk overleg tussen het Rijk en de decentrale overheden is door het Rijk het voorstel gedaan om het accres inclusief volume- en loonprijs-ontwikkelingen te bevriezen voor de jaren 2020 en 2021. De wijzigingen in deze jaren ten opzichte van de huidige begrote opbrengsten zijn in dat geval minimaal. Voor de jaren 2022 en verder is de onzekerheid over de (financiële) gevolgen van de coronacrisis op het provinciefonds nog te groot.

B2 MRB ontwikkelingen wagenpark

De opbrengsten van de opcenten op de motorrijtuigenbelasting (MRB) stijgen ten opzichte van de meerjarenbegroting 2020. Deze verandering wordt veroorzaakt door een sterke toename van het wagenpark in Zuid-Holland in het jaar 2019 zoals eerder aangegeven in de jaarrekening. Een stijging (of daling) van het wagenpark heeft een structureel effect op de opbrengsten (MRB).

Voor het jaar 2020 wordt de aannahme gedaan dat de totale omvang van het wagenpark in Zuid-Holland gelijk blijft op het niveau van eind 2019 (1,6 miljoen personenauto's en 0,1 miljoen motoren). De verwachting is wel dat de samenstelling van het wagenpark in Zuid-Holland zal veranderen en dat na 2020 het aandeel elektrische auto's zal gaan stijgen. Vanwege de vrijstelling op de motorrijtuigenbelasting voor elektrische auto's daalt de verwachte opbrengst van de opcenten van € 341,5 mln in 2020 met € 2 mln per jaar tot € 335,5 mln in 2023. Met deze verwachte opbrengst wordt min of meer hetzelfde patroon gevolgd als in de jaren 2009 – 2013. In deze periode was er ook sprake van een economische crisis en een vrijstellingsregime voor schone auto's, wat een daling van de opbrengsten MRB tot gevolg had.

De Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) heeft op 1 mei jl. een advies gegeven dat de basis moet vormen voor een gesprek tussen Rijk en het interprovinciaal Overleg (IPO) om te komen tot een overeenstemming over de derving van de opcenten door de vrijstelling van elektrische auto's. Uitgangspunt voor de Raad is dat zonder nadrukkelijke politiek-bestuurlijke weging het in de rede ligt dat het Rijk de provincies compenseert voor de gederfde inkomsten. In het advies wordt ook aangegeven dat artikel 2 Fvw niet inhoudt dat het Rijk automatisch gehouden is de gederfde inkomsten te vergoeden. Of het Rijk de provincies moet compenseren, en op welke manier (directe compensatie, gedeeltelijk, of verhoging overige opcententarieven) zal de conclusie zijn van een politiek-bestuurlijke afweging.

B3 Compensatie provincie Zeeland

Deze is onderdeel van de Kadernota 2021- 2024 en zal daar worden toegelicht.

Resterende ontwikkelingen

B4 Jaarrekening: resultaat jaarrekening, beklemmingen

Onderstaande beklemmingen vinden plaats ten laste van het resultaat van de Jaarrekening 2019.

(bedragen x € 1 mln)						
		2020	2021	2022	2023	2024
1	Onderhoud molens	-0,1				
2	Decentralisatie-uitkering MIT uit Decemercirculaire	-3,9				
3	PDV knelpuntenpot	-1,2	-0,2	0,0	0,0	0,0
4	Aanpak recreatieparken	0,0	-0,1			
5	Woondeal	-0,2				
6	Versnelling Flexwonen	-0,1	-0,1			
7	Verhuisbeweging Project Renovatie gebouw C			-0,4		
8	NL Digibeter Innovatiebudget.	-0,4				
9	Saldo gesloten systeem bereikbaarheid	-0,7				
10	Saldo gesloten systeem groen*	-8,3				
11	75 jaar vrijheid	-0,3				
12	Uitvoering projecten Altijd Actuele Digitale Vergunning (AADV)	-0,9				
13	Decentralisatie-uitkering Zoetwatermaatregelen	-0,3				
Totaal Beklemming		-16,38	-0,34	-0,40	-0,04	-0,04

* Inclusief Decentralisatie-uitkering uit Decemercirculaire

B5 Kapitaallasten afschrijving, rente en investeringsproject Zon op Infra

Afschrijvingslasten

Door verschuiving van de investeringen in de tijd wijzigen ook de afschrijvingen. Dit levert over de periode 2020-2024 een incidenteel voordeel op.

Rente

De begrote rentelasten in de Kadernota 2021 veranderen ten opzichte van de begrote rentelasten in de oorspronkelijke Begroting 2020. In de 1^e Begrotingswijziging 2020 is al aangegeven dat de wijzigingen in de kapitaallasten in deze nota verwerkt zouden worden. De wijzigingen in de begrote rentelasten worden voornamelijk veroorzaakt door 3 ontwikkelingen. Allereerst door de verschuivingen van investeringen en veranderingen van de reservepositie door de resultaten van het afgelopen jaar en de wijzigingen in de meerjarenbegroting. Daarnaast is in deze nota de extra impuls van € 160 mln verwerkt uit het coalitieakkoord. Als laatste is in de afgelopen periode voor € 230 mln aan langlopende leningen aangetrokken tegen een laag rentepercentage wat een positief structureel effect heeft op de rentelasten. Door deze ontwikkeling ontstaat in de jaren 2020 en 2021 een positief renteresultaat en in de jaren daarna een negatief renteresultaat t.o.v. de oorspronkelijke Begroting 2020.

Voor het investeringsproject Zon op Infra uit het Kaderbesluit Bereikbaarheid 2021 wordt de reserve Bereikbaarheid als dekking ingezet ter dekking van kapitaallasten. Omdat het actualiseren van de kapitaallasten onderdeel is van de voorjaarsnota wordt deze mutatie, ook al is deze in 2021, nu meegenomen.

B6 Reserves: Onbeklemd deel Reserve Toekomstagenda

Vrijval van het onbeklemd deel van de reserve Toekomstagenda.

B7 Asbest sanering C gebouw

Het onderzoeksrapport naar de, op basis van ouderdom van het gebouw te verwachten, aanwezigheid van asbest is recent aangeboden. De asbestbronnen zijn gelokaliseerd op basis bureau-onderzoek, visueel (destructief) onderzoek en hierop volgende proefsloop en -sanering van een aantal specifieke zones. Deze bronnen zijn allen gelokaliseerd en geïnventariseerd. In de planning van de renovatie en verduurzaming was hierin voorzien. In de nu startende, volgende fase zal het asbest gesaneerd, respectievelijk veiliggesteld worden. Na deze fase van asbestverwijdering zal de daadwerkelijke renovatie en verduurzaming van het pand starten. De totale kosten hiervan bedragen € 4,4 mln.

Toelichting C: Ontwikkelingen binnen de Ambities

C1 Stikstof

Voor de aanpak van het stikstofdossier stellen wij voor om de komende drie jaar € 1 mln beschikbaar te stellen als procesmiddelen. Daarvoor wordt de provinciale aanpak stikstof de komende jaren doorgezet. Inzet voor 2021 zal daarbij onder meer zijn voor: afspraken maken met partijen over bronmaatregelen die bijdragen aan vermindering van de stikstofdepositie, afspraken maken en uitvoeren in de gebiedsgerichte processen en uitvoering en monitoring van de afspraken in het stikstofdossier met het Rijk.

C2 Wijziging kasritme "Nationaal Programma Rotterdam Zuid" (NPRZ)

De subsidieregeling Spreiding Sociale woningbouw regio Rotterdam Zuid (NPRZ) is afgelopen februari door PS vastgesteld en trad per 1 mei jl. in werking. De inwerkingtreding was later dan gepland en begroot. Dit heeft geleid tot een kasritmewijziging van de subsidieregeling.

C3 Coronamaatregel Fieldlabs budget ad € 1,1 mln naar voren halen

De provincie Zuid-Holland heeft de afgelopen paar jaar meerdere Fieldlabs helpen ontwikkelen. Aan de Fieldlabs zijn veelal jonge, startende bedrijven verbonden, die in de coronacrisis mogelijk moeten vrezen voor hun voortbestaan. Deze groep bedrijven komt veelal niet in aanmerking voor de corona hulpprogramma's die het Rijk heeft opgezet. De provincie vindt het wegens het sterk innovatieve karakter van groot belang om deze groep bedrijven, daar waar er voldoende potentie aanwezig is, op korte termijn te helpen en ondersteuning te bieden. Opdat de kans op voortbestaan toeneemt. Daartoe wordt het budget ad € 1,1 mln voorzien voor 2021 naar het jaar 2020 verplaatst.

C4 Vrijvallen bijdrage aan DCMR voor ICT-investering

In 2019 is besloten tot een extra bijdrage van € 0,7 mln aan DCMR in 2020 voor ICT-investeringen voor het verder professionaliseren van de informatievoorziening. Omdat DCMR over het jaar 2019 een positief resultaat heeft gerealiseerd, heeft het DB op 13 februari 2020 besloten het resultaat van € 1,4 mln te doteren aan de bestemmingsreserve Modernisering bedrijfsvoering, zodat de projecten zoals vastgesteld in het AB van juli 2019 vanuit de reserve kunnen worden gefinancierd. Als gevolg hiervan kan de bijdrage van de provincie voor 2020 vervallen.

Stelposten

Stelpost prijscompensatie

De stelpost prijscompensatie wordt gevoed vanuit het begrotingsaldo op basis van de consumentenprijsindex (CPI), bron: Septembercirculaire 2019. En is bedoeld ter dekking van de indexatie aan lastenkant. Een toegepaste indexatie in een bepaald jaar is altijd structureel van aard.

De stelpost volgt het meerjarig verloop van de algemene uitkering van het provinciefonds. Deze algemene uitkering is voor de jaren die genoemd worden in de betreffende circulaire overgenomen. Het laatstgenoemde jaar wordt voor de resterende jaren doorgetrokken, dit is de reden dat het bedrag vanaf 2024 hetzelfde blijft.

Voor de periode na 2024 is er dus nog geen bedrag opgenomen op de stelpost. Dit is dus in lijn met hoe de baten van de algemene uitkering van het provinciefonds zijn opgenomen. Want de mogelijk extra baten van de algemene uitkering na 2024 zijn dus voor een groot deel bedoeld voor de dekking van de indexatie aan de lastenkant.

In de provinciefonds uitkering zit een component met betrekking tot prijscompensatie die op de consumentenprijsindex is gebaseerd. Aan de uitgavenkant worden we echter geconfronteerd met andere prijsontwikkelingen, die doorgaans hoger zijn. Daarom wordt er in 2020 verder gewerkt aan beleid met betrekking hoe om te gaan met prijscompensatie, dit zal niet voor het zomerreces gereed zijn. Bij de Najaarsnota 2020 zal op basis van noodzaak indexatie worden toegepast.

(bedragen x € 1 mln)		2020
A	<u>Stand begroting PS 13-11</u>	
1	Beschikbaar op stelpost	3,6
	Totaal beschikbaar	3,6
B	<u>Ontwikkelingen 2020</u>	
1		
	Subtotaal B: Totaal inzet prijscompensatie	0,0
	Resterend voor de prijscompensatie	3,6

Toelichting:

B1 Indexatie omgevingsdiensten

Voor hun Begroting 2021 hebben Gedeputeerde Staten in november 2019 de vijf Omgevingsdiensten een financiële uitgangspuntenbrief (Kaderbrief) gestuurd met o.a. richtlijnen voor de indexatie. Op basis van de uitgangspunten van de omgevingsdiensten voor hun begrotingen, is voorgesteld een raming voor de (structurele) indexatie voor de omgevingsdiensten voor 2021 op te nemen van € 1,2 mln.

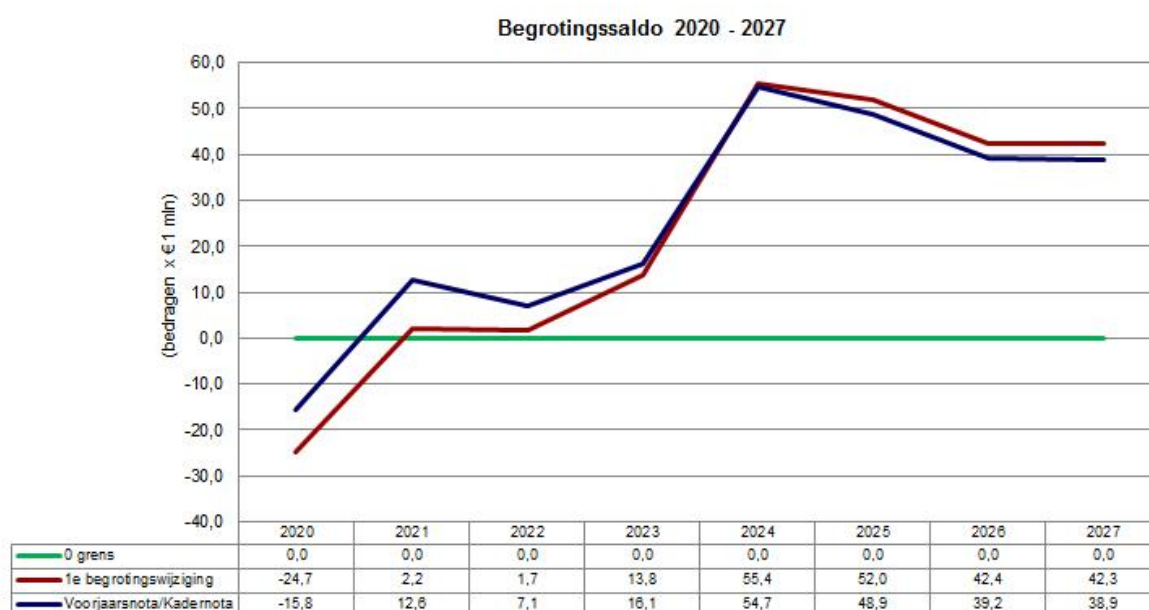
Stelpost Vijfheerenlanden

(bedragen x € 1 mln)		2020
A	<u>Stand begroting PS 13-11</u>	
1	Beschikbaar op stelpost	4,01
	Totaal beschikbaar	4,01
B	<u>Ontwikkelingen 2020</u>	
1	Ingezet voor Vijfheerenlanden	-5,50
	Subtotaal B:	-5,50
	Resterend op stelpost	-1,49

Toelichting:

Deze stelpost is ontstaan in 2019 naar aanleiding van de gevolgen van de overdracht van Vijfheerenlanden naar de provincie Utrecht. Op dit moment staat er structureel nog een nadelig saldo van € 1,49 mln waar binnen de begroting nog dekking voor moet worden gezocht.

Begrotingssaldo en ontwikkeling Algemene reserve

Toelichting:

Het tekort op het begrotingssaldo in 2020 verbetert tot € -15,8 mln.

Het begrotingssaldo is het overschot of het tekort op de begroting in een bepaald jaar. Deze overschotten of tekorten worden verrekend met de algemene reserve. Het begrotingssaldo geeft aan of er op de lange termijn sprake is van een reëel en structureel begrotingsevenwicht. Het begrotingssaldo mag tijdelijk negatief staan, dit tekort op het begrotingssaldo wordt dan gedekt uit de vrije ruimte van algemene reserve. Dit kan zolang er vrije ruimte is. Er zal dus altijd gekeken moeten worden naar de (structurele) ruimte binnen het begrotingssaldo voor de dekking beleidsvoorstellen en niet naar de vrije ruimte van de algemene reserve.

Uit het begrotingssaldo worden ook de effecten van bijvoorbeeld investeringen, de kapitaallasten gedekt. Het investeringskrediet zelf niet.

(bedragen x € 1 mln)	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Beginstand jaar	92,8	77,0	89,7	96,7	112,8	167,6	216,4	255,6
Af/bij: mutaties eerdere P&C producten	-24,9	2,2	1,7	13,8	55,4	52,0	42,4	42,3
Beginstand	67,9	79,2	91,3	110,5	168,2	219,5	258,8	297,9
Af/bij: Totaal Voorjaarsnota/Kadernota	9,2	10,5	5,4	2,3	-0,6	-3,1	-3,2	-3,4
Stand na Totaal (A+B)	77,0	89,7	96,7	112,8	167,6	216,4	255,6	294,5
Buffer weerstandsvermogen	-30,0	-30,0	-30,0	-30,0	-30,0	-30,0	-30,0	-30,0
Vrije ruimte cumulatief	47,0	59,7	66,7	82,8	137,6	186,4	225,6	264,5
Vrije ruimte per jaar (begrotingssaldo)	-15,8	12,6	7,1	16,1	54,7	48,9	39,2	38,9

Toelichting:

Door de toevoeging aan de algemene reserve in 2020 van € 9,2 mln neemt de algemene reserve in omvang toe in 2020. In 2020 is er sprake van incidenteel € 47 mln vrije ruimte.

In de manier waarop de provincie met de begroting omgaat worden begrotingsoverschotten en –tekorten verrekend met de algemene reserve (dit geldt overigens niet voor de ‘gesloten’ begrotingsprogramma’s groen en mobiliteit, waarbij overschotten en tekorten worden verrekend met betreffende bestemmingsreserves). Hierdoor neemt de algemene reserve toe bij een voordelige ontwikkeling van de begroting en af bij een nadelige ontwikkeling. In de (door PS vastgestelde) nota weerstandsvermogen wordt voorgeschreven dat de algemene reserve minimaal € 30 mln moet bedragen, als buffer voor onvoorziene gebeurtenissen. Alles boven die € 30 mln in de algemene reserve wordt aangeduid als “vrije ruimte”. Omdat in de algemene reserve de begrotingsoverschotten worden gespaard, ook die van het verleden, kan het zijn dat de vrije ruimte in een bepaald jaar hoger is dan het begrotingssaldo van dat jaar.

Dekking voor beleidsvoorstellen komen uit het begrotingssaldo en niet uit de algemene reserve. Het begrotingssaldo is leidend omdat daaruit blijkt of er een reëel en structureel begrotingsevenwicht is.

Hoe is de Voorjaarsnota 2020 opgebouwd?

De lasten in de voorjaarsnota zijn gestegen met € 19,4 mln en de baten zijn met €- 0,6 mln afgenomen. Het effect op de lasten is een combinatie van mutaties vanuit het begrotingssaldo en extra inzet vanuit de bestemmingsreserves, daarom is de mutatie op het begrotingssaldo en de € 19,4 mln ook niet hetzelfde. Op de baten is er sprake van een min op ambitie 5 en een plus op algemene dekkingsmiddelen die vrijwel tegen elkaar wegvallen.

Mutaties lasten en baten per ambitie

Bedragen x € 1.000	Lasten	Baten
Ambitie 1 Samen werken aan Zuid-Holland	3,24	0,00
Ambitie 2 Bereikbaar Zuid-Holland	2,32	0,67
Ambitie 3 Schone energie voor iedereen	0,47	0,05
Ambitie 4 Een concurrerend Zuid-Holland	0,02	0,01
Ambitie 5 Versterken natuur in Zuid-Holland	6,92	-8,12
Ambitie 6 Sterke steden en dorpen in Zuid-Holland	-2,02	-0,20
Ambitie 7 Gezond en veilig Zuid-Holland	5,73	0,68
Organisatie	3,71	0,00
Algemene dekkingsmiddelen	-0,96	6,30
Totaal	19,4	-0,6

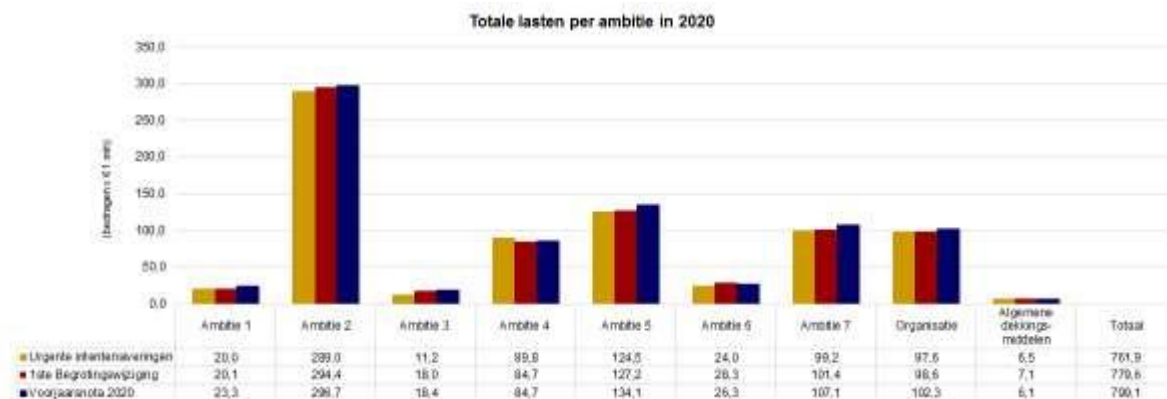
Onderstaand overzicht geeft de stand weer na de mutaties in de voorjaarsnota.

Bedragen x € 1.000	Lasten	Baten	Saldo lasten en baten	Toevoeging reserves	Onttrekking reserves	Mutaties reserves	Resultaat
Ambitie 1 Samen werken aan Zuid-Holland	23,3	0,2	23,1	0,0	0,6	-0,6	22,5
Ambitie 2 Bereikbaar Zuid-Holland	296,7	14,1	282,6	32,8	37,3	-4,5	278,1
Ambitie 3 Schone energie voor iedereen	18,4	0,0	18,4	10,4	6,3	4,1	22,5
Ambitie 4 Een concurrerend Zuid-Holland	84,7	0,2	84,5	23,7	35,6	-11,9	72,7
Ambitie 5 Versterken natuur in Zuid-Holland	134,1	27,0	107,2	5,6	63,2	-57,6	49,6
Ambitie 6 Sterke steden en dorpen in Zuid-Holland	26,3	0,6	25,6	0,0	2,7	-2,7	22,9
Ambitie 7 Gezond en veilig Zuid-Holland	107,1	5,2	101,9	17,2	32,7	-15,5	86,4
Organisatie	102,3	2,5	99,8	0,0	0,2	-0,2	99,6
Algemene dekkingsmiddelen	6,1	623,4	-617,2	88,2	125,4	-37,1	-654,4
Totaal	799,1	673,2	125,9	177,9	303,8	-125,9	0,0

Mutaties op algemene reserve en bestemmingsreserves in de voorjaarsnota zijn opgenomen in onderstaand overzicht.

Onderwerp (bedragen x € 1.000)	Onttrekking	Toevoeging	Saldo
Algemene reserve	11,9	21,1	9,2
Sub totaal: Algemene reserve	11,9	21,1	9,2
Groene ambities	1,8	1,9	0,1
MJP Bodem, ondergrond en grondwater	0,0	0,0	0,0
Decentralisatieakkoord natuur	0,2	0,0	-0,2
Milieuaspecten omgevingbeleid	0,0	0,0	0,0
Reserve UPG 40	0,1	0,0	-0,1
Reserve Ontwikkelopgave natuur	1,1	-8,3	-9,4
Egalisatiereserve expl proj PZI	0,0	-0,1	-0,1
Bereikbaarheid	5,5	1,1	-4,4
HOV Net Zuid-Holland Noord	5,4	0,0	-5,4
Omgevingsveiligheid	9,3	8,5	-0,8
Mobiliteit	-13,8	0,0	13,8
Egalisatiereserve beheer & onderhoud	0,0	-7,6	-7,6
Voorm.Invest.budg.Sted.Vern.3 (ISV3)	1,1	0,0	-1,1
Bedrijventerreinen	0,2	0,0	-0,2
Greendeal Zonnepanelen-asbest	0,2	0,0	-0,2
Res Project duurzaam ontw. Zuidplaspold	-2,5	0,0	2,5
MIT MKB Innovatiestimulering topsect	-0,5	3,9	4,4
Opstellen integrale onderzoeksagenda	0,1	0,0	-0,1
Energietrans.gebouwde omg.&glastuinb	0,2	0,0	-0,2
Risicoreserve Regmed XB	0,2	0,0	-0,2
Restauratie&herbestemming monumenten	0,4	0,4	0,0
Erfgoedlijnen	0,0	1,1	1,1
Sub totaal: Bestemmingsreserves	9,2	1,0	-8,1
Totaal	21,1	22,1	1,0

Het verloop van de lasten per P&C product wordt met ingang van de Begroting 2020 in elk P&C product opgenomen.

Het verloop van de baten per P&C product wordt met ingang van de Begroting 2020 in elk P&C product opgenomen.

Ambities

Ambitie 1 Samen werken aan Zuid-Holland

De provincie verbindt

De provincie vervult diverse rollen en taken als midden bestuurslaag tussen Europa, Rijk en gemeenten. De provincie is de bestuurslaag bij uitstek om bovenregionale vraagstukken op te pakken. Bijvoorbeeld op het gebied van milieu, recreatie en vervoer en voor alles wat de verbinding brengt tussen dorp en stad. De provincie is ook bij uitstek in staat om afstemming en verbinding tussen gemeenten te stimuleren. De provincie heeft vanuit haar bovenregionale rol overzicht op maatschappelijke vraagstukken en de onderlinge verbanden, trends en best practices.

Complexe opgaven voor openbaar bestuur

De opgaven waar het openbaar bestuur voor gesteld staat, zijn de afgelopen jaren onmiskenbaar complexer geworden. Vooral de transitieopgaven (bijv. sociaal domein, energietransitie, klimaatadaptatie) vragen om meer integraliteit en samenwerking tussen overheden en met de samenleving. Er wordt om oplossingen gevraagd, terwijl tegelijkertijd het probleem zich nog ontvouwt. Achteraf kunnen we pas vaststellen wat heeft gewerkt. Met de decentralisatie van taken (decentralisaties sociaal domein, straks Omgevingswet) zijn opgaven en bevoegdheden bovendien naar het lokaal niveau gebracht. De (financiële) verantwoordelijkheid van gemeenten is hierdoor fors toegenomen. Dit vraagt ook op lokaal niveau om meer kennis, expertise, betrokkenheid van de samenleving en een solide financiële huishouding om een bijdrage te kunnen leveren aan de maatschappelijke opgaven. Zonder een goed functionerende democratie en bestuur en sterke gemeenten die hun taken goed kunnen uitvoeren gaat het niet lukken om de grote maatschappelijke opgaven te realiseren.

We streven naar een effectief bestuur

Wij investeren in het behoud en de verbetering van de kwaliteit van het openbaar bestuur en onze democratie. Voor een goed werkende democratie zijn lokale en regionale media belangrijk. We streven ernaar dat het vertrouwen van inwoners in het openbaar bestuur groeit of op zijn minst gelijk blijft. Een goed openbaar bestuur begint bij onszelf. We staan voor effectief eigen bestuur, waarbij effectieve samenwerking op alle niveaus (met collega-overheden, maatschappelijke organisaties, kennisinstellingen, inwoners, PS-GS, regionaal, landelijk en Europees) het uitgangspunt is. Samen geven we vorm aan de identiteit van Zuid-Holland: veelzijdig, inclusief en vernieuwend. We vinden het belangrijk om sneller tot uitvoering en realisatie te komen. De opgaven zijn vaak complex. We betrekken daarom onze inwoners, organisaties en bedrijfsleven vroegtijdig bij besluitvorming. We stellen ons open en met vertrouwen op voor initiatieven vanuit de samenleving. We maken ruimte voor verschil, experimenten en maatwerk. Participatie verschilt per onderwerp en rol die we als provincie hebben. De volksvertegenwoordiging blijft het laatste woord houden. Wij zijn constructief, maar zijn ook duidelijk als iets niet kan.

Wat willen we bereiken?

Beleidsdoel 1-1 Beter Bestuur

Samen met de Zuid-Hollandse gemeenten werken we aan behoud en versterking van de kwaliteit van het openbaar bestuur. Overheden hebben een hoge kwaliteit van bestuur als deze:

- Visie en ambitie hebben en over voldoende slagkracht beschikken om opgaven te realiseren (*effectief en presterend*);
- In verbinding staan met en in staat zijn om te luisteren naar elkaar, hun inwoners, ondernemers en maatschappelijk middenveld (*responsief en verbonden*);
- Betrouwbaar, transparant, (democratisch) legitiem en integer handelen (*robuust & integer*);
- Met elkaar en anderen leren, innoveren en durven te experimenteren om oplossingen te vinden voor complexe transitieopgaven (*lerend en innoverend*).

Deze vier lijnen zullen centraal staan in het nieuwe programma “Beter Bestuur” dat we samen met onze bestuurlijke partners (gemeenten, Rijk, gemeenschappelijke regelingen, waterschappen) zullen ontwikkelen. Het programma draagt bij aan de kerntaak van provincie op het terrein van de verbetering van de kwaliteit van het openbaar bestuur in Zuid-Holland. Het programma bevat de accenten die we binnen deze opgave willen leggen, inclusief de uitvoering van onze wettelijke taken (zoals bijvoorbeeld financieel en interbestuurlijk toezicht). Dit programma zal in het voorjaar van 2020 worden vastgesteld. Eenmaal per jaar rapporteren wij de voortgang aan Provinciale Staten.

Ook voor onze provinciale organisatie werken we langs de vier genoemde lijnen aan versterking van het provinciale bestuur. We nemen hierbij de leerpunten uit de terugblik over de vorige collegeperiode als uitgangspunt. Resultaat en voortgang toetsen wij regelmatig met het klanttevredenheidsonderzoek en het reputatieonderzoek.

Beleidsdoel 1-2 Sterke Samenleving

Maatschappelijke ontwikkelingen zijn in toenemende mate verweven, complex en ambigu. Een aanpak met standaardoplossingen en vaste procedures werkt niet. Vanuit de eigen bovenregionale rol heeft de provincie zicht op verwevenheid in vraagstukken, trends en best practices. Vanuit die rol zetten we in op het ontwikkelen van kennis en het verbinden van partners daarom heen.

In een sterke samenleving zijn overheden en bestuur in staat om zich aan te passen aan de eisen van deze tijd. Als zij dat niet doen zullen verschillende groepen mensen zich niet meer betrokken voelen bij onze samenleving en democratie. We vinden het daarom belangrijk dat inwoners zich vertegenwoordigd weten en ruimte hebben voor participatie (zowel digitaal als fysiek). Dat vraagt van ons en de hele provinciale organisatie om een alerte en lerende houding die de energie en het oplossend vermogen uit de samenleving weet te benutten. We maken daarbij tijdig en transparant keuzes in het participatieproces en hanteren daarbij het [‘participatiekompas’](#).

We willen de kracht van de samenleving versterken door:

- Onze inwoners, organisaties en bedrijfsleven vroegtijdig te betrekken bij besluitvorming en open te staan voor initiatieven vanuit de samenleving;
- Inzicht en kennis over maatschappelijke vraagstukken en best practices te ontwikkelen en te delen.

Wat gaan we doen om het beleidsdoel te realiseren?

Om de verschillende beleidsdoelen voor de ambitie te realiseren, hebben we elk doel vertaald in een aantal beleidsprestaties. Die staan hieronder beschreven.

Beleidsdoel 1-1 Beter Bestuur

Beleidsprestatie 1-1-1 Sterke gemeenten

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsprestatie 1-1-2 Vitaal provinciaal bestuur

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsdoel 1-2 Sterke Samenleving

Beleidsprestatie 1-2-1 Innovatieve participatie en communicatie

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsprestatie 1-2-2 Maatschappelijke ontwikkelingen

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Wat mag dat kosten?

Inleiding

Wat mag het kosten is opgebouwd in 2 delen:

- Opbouw en verloop lasten
- Raming baten en lasten

'Wat mag het kosten' is nu samengevat in 1 tabel. Provinciale Staten hebben budgetrecht op het niveau beleidsdoel. Daarom zijn de toelichtingen ook geschreven op de bijstellingen per beleidsdoel, binnen een ambitie. De mutaties op beleidsprestaties zijn daarnaast ter informatie vermeld.

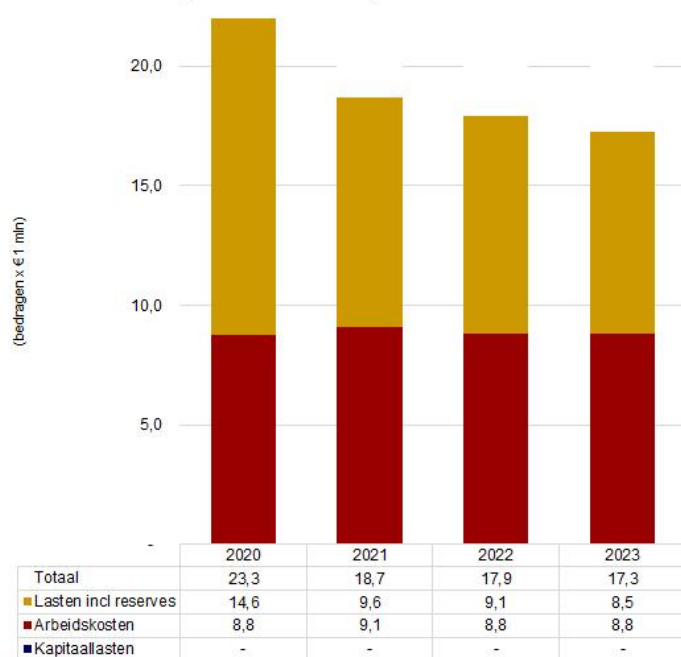
Opbouw en verloop lasten

Onderstaande grafiek geeft weer hoe de lasten van de ambitie zijn opgebouwd.

- Arbeidskosten: Betreft de loonkostenformatie zoals opgenomen onder A in de paragraaf Arbeidskosten
- Kapitaallasten: Betreft de kapitaallasten als gevolg van een investering
- Lasten incl. reserves*: Betreft de lasten inclusief de toevoegingen en onttrekkingen vanuit reserves

*In de toekomst zal het effect van de reserves ook apart worden gepresenteerd.

Opbouw en verloop lasten van de Ambitie 1

Raming baten en lasten

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2020 t/m 1e Begrotingswijziging	Bijstellingen	Gewijzigde Begroting 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023
Lasten						
Beleidsdoel 1-1 Beter bestuur						
1-1-1 Sterke gemeenten	1.026	0	1.026	1.029	1.028	1.028
1-1-2 Vitaal provinciaal bestuur	15.805	2.950	18.755	15.715	14.845	14.263
Totaal beleidsdoel 1-1	16.831	2.950	19.781	16.743	15.874	15.291
Beleidsdoel 1-2 Sterke samenleving						
1-2-1 Innovatieve participatie en communicatie	903	260	1.163	103	153	103
1-2-2 Maatschappelijke ontwikkelingen	2.365	32	2.396	1.873	1.871	1.871
Totaal beleidsdoel 1-2	3.267	292	3.559	1.976	2.024	1.973
Totaal Lasten	20.098	3.242	23.340	18.719	17.897	17.264
Baten						
Beleidsdoel 1-1 Beter bestuur						
1-1-2 Vitaal provinciaal bestuur	199	0	199	199	135	135
Totaal beleidsdoel 1-1	199	0	199	199	135	135
Totaal Baten	199	0	199	199	135	135
Saldo lasten en baten Ambitie 1	19.900	3.242	23.141	18.520	17.762	17.129

Toelichting mutaties

Toelichting Lasten

Nationale 5 mei viering € 0,3 mln

Bij Jaarrekening 2019 is een bedrag van € 0,3 mln beklemd voor 75 jaar Vrijheid. Het bedrag wordt nu bij Voorjaarsnota 2020 onttrokken aan de financiële ruimte.

Het betreft hier de in 2019 al vastgestelde financiële bijdrage voor het organiseren van de nationale 5 mei viering, gebaseerd op het advies van het Nationaal Comité 4 en 5 mei.

Programma Stikstof € 3 mln

In GS-vergadering 14 april 2020 is het voorstel van het Programmteam Stikstof behandeld. Voor het programmteam wordt, aanvullend op een budget-toekenning bij 1e Begrotingswijziging van € 0,4 mln, nog € 2,8 mln beschikbaar gesteld uit de Algemene middelen en er wordt eveneens € 0,2 mln beschikbaar gesteld uit beleidsdoel 5.1 Gezonde Natuur.

Wijziging kasritme budget Toekomstagenda € 0,032 mln

Het budget Toekomstagenda 2020 wordt, ten laste van de reserve Toekomstagenda, vanwege geringe kasritmeverschillen, verhoogd met € 32.000.

Toelichting baten

Er hebben geen bijstellingen plaatsgevonden.

Instrumentarium

Reserves

In het onderstaande overzicht wordt aangegeven welke de totale inzet van reserves is binnen de ambitie.

Reservenaam (bedragen x € 1.000)	Beleidsdoel	Saldo mutaties 1e Begrotingswijziging 2020	Toevoeging	Onttrekking	Saldo mutaties Gewijzigde begroting 2020
Opstellen integrale onderzoeksagenda	1-2	-488	0	125	-613
Eindtotaal		-488	0	125	-613

Subsidies

[Zie paragraaf Subsidies, Ambitie 1.](#)

Ambitie 2 Bereikbaar Zuid-Holland

Best bereikbare provincie

Zuid-Holland is de toegangspoort van Europa en de best bereikbare regio van Europa. We danken een groot deel van onze welvaart aan deze bijzondere positie.

Zowel voor personen- als voor goederenvervoer beschikken we over goede netwerken, waaronder de grootste en modernste haven van Europa. We bieden kansen voor innovatieve vormen van mobiliteit en hebben de hoogste OV-reizigerstevredenheid van Nederland. Daarnaast zijn we koploper op het gebied van de innovatieve aanpak van het beheer en onderhoud van onze infrastructuur. Onze inzet op energie-neutrale infrastructuur is uniek voor Nederland. Daarmee zorgen we met onze aanpak voor een robuuste, toekomstbestendige inrichting van de mobiliteit in Zuid-Holland.

Mobiliteit is meer en meer een drager en oplossing voor maatschappelijke opgaven. Bij mobiliteitsoplossingen betrekken we onze klimaatambities, ruimtelijke vraagstukken, verkeersveiligheid, een gezonde en inclusieve samenleving, innovatie en de energietransitie.

Het wordt steeds drukker

Onze sterke bereikbaarheidspositie staat onder druk. Economische groei, een groeiende bevolking en een trek naar de stad zorgen voor toenemende drukte op de bestaande infrastructuur, zowel goederen- als personenvervoer. Door deze ontwikkelingen slibben de wegen dicht, loopt het openbaar vervoer vol en zien we de eerste fietsfiles ontstaan. Tegelijkertijd staat de bereikbaarheid van de landelijke gebieden onder druk. Wij willen dat iedereen in Zuid-Holland op een duurzame, snelle en makkelijke manier van huis naar werk, opleiding of vrijetijdsbestemming kan reizen, waarbij voorspelbaarheid en betrouwbaarheid van de reistijd belangrijk is. Of je nu met de fiets, het openbaar vervoer (OV), de auto, over het water, lopend of een combinatie daarvan naar je bestemming wil.

De samenleving verandert. De reiziger in Zuid-Holland wil maximale keuzevrijheid om zo een goede en betaalbare reis van deur tot deur te kunnen maken. Daarnaast zijn er tal van technologische ontwikkelingen gaande waarvan de impact nog onzeker is: autonoom rijden, digitalisering van systemen, de opkomst van Smart Mobility. Deze ontwikkelingen hebben grote invloed op de wijze waarop mobiliteit in Zuid-Holland zich ontwikkelt. De energietransitie zorgt voor de opkomst van alternatieve brandstoffen die voor minder of geen CO₂-uitstoot zorgen. De vraag naar schone en slimme distributie neemt toe, ook gezien het feit dat consumenten steeds vaker inkopen online doen en deze thuis laten bezorgen.

De dalende trend in het aantal dodelijke verkeersslachtoffers is tot stilstand gekomen en het aantal ernstig gewonden in het verkeer stijgt. Wij willen het aantal verkeersslachtoffers terugbrengen. Ieder verkeersslachtoffer is er één te veel. *Wij maken een punt van 0 verkeersslachtoffers.*

We streven naar efficiënt, veilig en duurzame mobiliteit

De samenleving vraagt om schone en veilige mobiliteit. Schone mobiliteit draagt bij aan de gezondheid van onze inwoners en zorgt ervoor dat steden aantrekkelijker worden voor inwoners en bedrijven. De opgave van de provincie is om mobiliteit efficiënt, veilig en duurzaam te laten plaatsvinden, over de weg, het water en het spoor. Daarmee zorgen wij voor een Bereikbaar Zuid-Holland.

Wat willen we bereiken?

Beleidsdoel 2-1 Snel van A naar B

Onze ambitie is ervoor te zorgen dat de provincie Zuid-Holland bereikbaar is en blijft. Bereikbaarheid is daarbij geen op zichzelf staand doel, maar bevordert de economische ontwikkeling en leefbaarheid van Zuid-Holland. Een goede bereikbaarheid, snel van A naar B, is van cruciaal belang om de ambities zoals verwoord onder Concurrerend Zuid-Holland, Sterke steden en dorpen en Gezond en veilig in Zuid-Holland te bereiken.

Het doel is om snel van A naar B te komen, om er zo voor te zorgen dat de provincie Zuid-Holland op een snelle en makkelijke manier bereikbaar is en blijft. Daarom investeert de provincie vanuit haar wettelijke rol als vervoersautoriteit en wegbeheerder en haar bevoegdheid op het vlak van mobiliteit in diverse vormen van mobiliteit, in de beschikbaarheid en het beter benutten van de bijbehorende (slimme) netwerken en vervoerssystemen. Daarbij koppelen wij onze bereikbaarheidsopgave aan de economische transities, de grote woningbouwopgave en onderhoudswerkzaamheden (van Rijk, provincie, waterschappen en gemeenten) in Zuid-Holland. We kijken hierbij naar het regionale belang waar het gaat om de benodigde aanpak van de bereikbaarheidsopgave.

We zetten in op het beter benutten en slimmer gebruiken van het regionale mobiliteitssysteem in Zuid-Holland voor personenvervoer, en zorgen waar nodig voor opwaardering van het infrastructuurnetwerk. Wij voeren onderzoeken uit naar versterking en opwaardering van het mobiliteitssysteem. Vervolgens realiseren wij projecten en maatregelen om de bereikbaarheid te verbeteren waarbij de belangrijkste verbindingen in het (boven)regionale wegennet worden verstrekt en de aansluiting op het hoofdwegennet verbetert. Ook zullen we de vraag naar mobiliteit meer afstemmen op het aanbod van infrastructuur en vervoermiddelen. Hiervoor verbeteren we de keuzemogelijkheden en de combinatie van vervoermiddelen voor reizigers. Daarmee zorgen we met onze aanpak voor een robuuste toekomstbestendige inrichting van de mobiliteit in Zuid-Holland.

De provincie wil dat het vervoer van goederen zo efficiënt mogelijk wordt uitgevoerd. Efficiënt goederenvervoer is essentieel voor economische groei en het behoud van de concurrentiepositie van Zuid-Holland. Met efficiënt bedoelen we snel, veilig en duurzaam. Om goederen snel, veilig en duurzaam te vervoeren is een evenwichtige verdeling tussen vervoer via de weg, spoor, bus en water nodig. Door meer goederen via het water, spoor en buisleidingen te vervoeren, gebruiken we het bestaande mobiliteitsnetwerk efficiënter met minder piekbelasting. Goede infrastructuur is daarbij noodzakelijk, bijvoorbeeld de bereikbaarheid van vaarwegen en watergebonden bedrijventerreinen en spoorterminals. Niet alleen voor grootschalige logistiek, maar meer en meer ook voor stedelijke logistiek (zoals regionale bouwhubs).

Om aan de gestelde doelen invulling te geven zet de provincie, binnen de bestaande en beschikbare programmamiddelen, in op efficiënt goederenvervoer; passend en efficiënt personenvervoer; en slimme systemen en netwerken. Deze doelen en de bijbehorende activiteiten worden nog nader uitgewerkt in het Programma Mobiliteit dat dit jaar wordt opgesteld.

Beleidsdoel 2-2 Beheer en onderhoud: op orde en duurzaam

We zorgen voor een vlotte en veilige afwikkeling van het verkeer in Zuid-Holland vanuit onze wettelijke plicht ons areaal, provinciale wegen en vaarwegen te beheren en te onderhouden. Goed functionerende en beschikbare infrastructuur is van groot belang voor de bereikbaarheid van de provincie Zuid-Holland. Hiervoor moet de kwaliteit van de infrastructuur, zowel technisch als functioneel, op orde zijn. Beheer en onderhoud moet zo efficiënt en duurzaam mogelijk plaatsvinden, met zo min mogelijk last voor de weggebruiker en omgeving.

Een tweetal zaken zijn te onderscheiden om dit beleidsdoel te behalen:

- Een goed functionerende provinciale infrastructuur
- Een toekomstbestendige infrastructuur.

Indien haalbaar en betaalbaar schalen wij succesvolle pilots op met circulair bouwen en CO₂ neutraal beheer en onderhoud en zorgen er de komende vier jaar voor dat dit standaard wordt bij aanleg, beheer en onderhoud. Om zo tot een toekomstbestendige infrastructuur te komen. Ook kijken we naar innovatieve, digitale oplossingen die een bijdrage kunnen leveren aan het goed functioneren van de provinciale infrastructuur. Innovatieve partnerships bij aanbestedingen worden verder verkend. Succesvolle ontwikkelingen uit pilots voor minder voertuigverliesuren en CO₂-reductie schalen we waar mogelijk en betaalbaar op. Daarbij is de betrouwbaarheid van dergelijke innovatieve oplossingen van groot belang.

Beleidsdoel 2-3 Veilig en duurzaam

Mobiliteit heeft effect op de kwaliteit van de leefomgeving. Op allerlei manieren werkt de provincie daarom al aan duurzame en veilige mobiliteit. Hiermee wil de provincie bereiken dat mobiliteit een bijdrage levert aan maatschappelijk relevante opgaven als klimaatadaptatie, energietransitie, circulaire economie en een gezonde en veilige samenleving.

De dalende trend in het aantal dodelijke verkeersslachtoffers is tot stilstand gekomen en het aantal ernstig gewonden in het verkeer stijgt. Wij vinden dat elk verkeersslachtoffer er één te veel is. De provincie Zuid-Holland omarmt de landelijke en regionale doelstelling om te streven naar nul verkeersslachtoffers. Specifiek op provinciaal niveau is er aandacht nodig voor verkeersveiligheid op N-wegen en andere wegen buiten de bebouwde kom. Wij willen het aantal verkeersslachtoffers drastisch verlagen.

De inzet op duurzame mobiliteit kan ook leiden tot schonere mobiliteit (minder uitstoot van NO_x en fijnstof, minder geluidhinder). De opkomst van waterstof biedt kansen om het OV verder te verduurzamen. Regionaal openbaar vervoer met lage of zero emissies draagt bij aan gezondheid en CO₂-reductie.

Wat gaan we doen om het beleidsdoel te realiseren?

Om de verschillende beleidsdoelen voor de ambitie te realiseren, hebben we elk doel vertaald in een aantal beleidsprestaties. Die staan hieronder beschreven.

Beleidsdoel 2-1 Snel van A naar B

Beleidsprestatie 2-1-1 Efficiënt Goederenvervoer

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsprestatie 2.1.2 Passend en efficiënt personenvervoer

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsprestatie 2-1-3 Slimme systemen en netwerken

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsdoel 2-2 Beheer en onderhoud: op orde en duurzaam

Beleidsprestatie 2-2-1 Goed functionerende provinciale infrastructuur

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsprestatie 2-2-2 Toekomstbestendige infrastructuur

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsdoel 2-3 Veilig en duurzaam

Beleidsprestatie 2-3-1 Duurzame mobiliteit

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsprestatie 2-3-2 Veilige mobiliteit

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Wat mag dat kosten?

Inleiding

Wat mag het kosten is opgebouwd in 2 delen:

- Opbouw en verloop lasten
- Raming baten en lasten

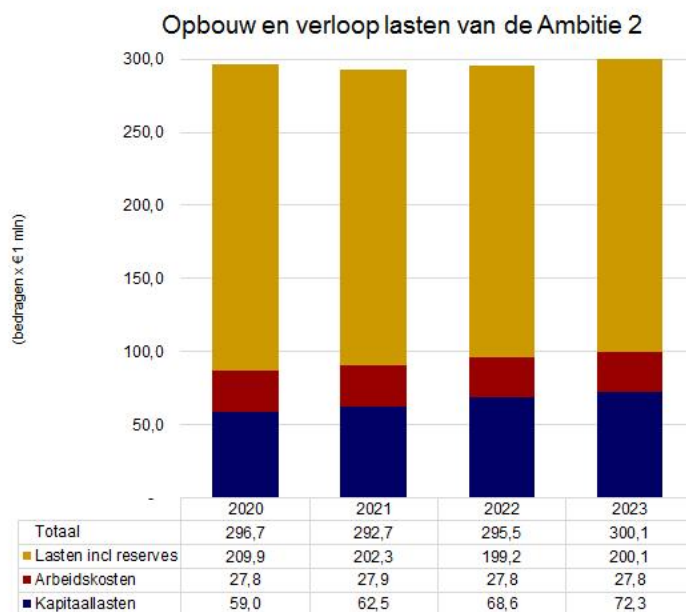
'Wat mag het kosten' is nu samengevat in 1 tabel. Provinciale Staten hebben budgetrecht op het niveau beleidsdoel. Daarom zijn de toelichtingen ook geschreven op de bijstellingen per beleidsdoel, binnen een ambitie. De mutaties op beleidsprestaties zijn daarnaast ter informatie vermeld.

Opbouw en verloop lasten

Onderstaande grafiek geeft weer hoe de lasten van de ambitie zijn opgebouwd.

- Arbeidskosten: Betreft de loonkostenformatie zoals opgenomen onder A in de paragraaf Arbeidskosten
- Kapitaallasten: Betreft de kapitaallasten als gevolg van een investering
- Lasten incl. reserves*: Betreft de lasten inclusief de toevoegingen en onttrekkingen vanuit reserves

*In de toekomst zal het effect van de reserves ook apart worden gepresenteerd.

Raming baten en lasten

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2020 t/m 1e Begrotings- wijziging	Bijstellingen	Gewijzigde Begroting 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023
Lasten						
Beleidsdoel 2-1 Snel van A naar B						
2-1-1 Efficiënt goederenvervoer	5.294	-105	5.189	5.259	5.330	5.254
2-1-2 Passend en efficiënt personenvervoer	174.007	7.691	181.698	169.205	165.891	169.176
2-1-3 Slimme systemen en netwerken	1.956	-1.137	819	963	1.088	1.081
Totaal beleidsdoel 2-1	181.257	6.449	187.706	175.427	172.309	175.512
Beleidsdoel 2-2 Beheer en onderhoud: op orde en duurzaam						
2-2-1 Goed functionerende provinciale infrastructuur	88.041	9.754	97.795	101.026	118.241	115.639
2-2-2 Toekomstbestendige infrastructuur	105	-104	0	46	99	97
Totaal beleidsdoel 2-2	88.146	9.649	97.795	101.072	118.340	115.736
Beleidsdoel 2-3 Veilig en duurzaam						
2-3-1 Duurzame mobiliteit	16.495	-13.760	2.735	13.387	2.106	416
2-3-2 Veilige mobiliteit	8.462	-16	8.446	2.778	2.777	8.447
Totaal beleidsdoel 2-3	24.957	-13.776	11.182	16.165	4.884	8.863
Totaal Lasten	294.361	2.323	296.684	292.663	295.532	300.111
Baten						
Beleidsdoel 2-1 Snel van A naar B						
2-1-1 Efficiënt goederenvervoer	320	0	320	101	98	68
2-1-2 Passend en efficiënt personenvervoer	4.020	209	4.229	3.946	949	754
Totaal beleidsdoel 2-1	4.340	209	4.549	4.047	1.047	822
Beleidsdoel 2-2 Beheer en onderhoud: op orde en duurzaam						
2-2-1 Goed functionerende provinciale infrastructuur	7.636	456	8.092	6.294	4.294	4.294
Totaal beleidsdoel 2-2	7.636	456	8.092	6.294	4.294	4.294
Beleidsdoel 2-3 Veilig en duurzaam						
2-3-1 Duurzame mobiliteit	180	0	180	0	0	0
2-3-2 Veilige mobiliteit	1.250	0	1.250	1.250	1.250	1.250
Totaal beleidsdoel 2-3	1.430	0	1.430	1.250	1.250	1.250
Totaal Baten	13.407	665	14.072	11.591	6.590	6.366
Saldo lasten en baten Ambitie 2	280.954	1.658	282.612	281.072	288.942	293.745

Toelichting mutaties

Toelichting Lasten

Beleidsdoel 2-1 Snel van A naar B

Korte termijn maatregelen (KTM) A15 bijdrage Drechtsteden € 0,6 mln incidenteel

In het BO MIRT van november 2018 zijn het Rijk en de provincies Zuid-Holland en Gelderland een korte termijnmaatregelenpakket A15 (KTM A15) overeengekomen met een looptijd tot 2022. Drechtsteden draagt volgens de afspraken via de provincie € 1 mln bij. In 2019 is een eerste tranche van € 0,4 mln ontvangen die bij Jaarrekening 2019 als onderdeel van het gesloten systeem Bereikbaarheid in het resultaat is beklemd en bij de Voorjaarsnota 2020 in de reserve Bereikbaarheid wordt gestort. In de jaren 2020-2022 wordt telkens € 0,2 mln ontvangen.

Dekking uit de reserve Bereikbaarheid € 0,4 mln en bijdrage Drechtsteden € 0,2 mln.

HOV-NET Zuid-Holland Noord € 5,4 mln incidenteel

Voor no regret- maatregelen voor korte termijnoplossingen voor de corridor Leiden-Centraal-Leiden Lammenschans (PS 6549 januari 2013) is een bijdrage aan de gemeente Leiden toegezegd.

Dekking uit de reserve HOV-NET Zuid-Holland Noord.

Korte termijn aanpak Gebiedsprogramma Duurzame Bereikbaarheid R'dam – D-H € 0,3 mln incidenteel

Voor een deel van de in 2019 opgenomen subsidies is geen aanvraag ontvangen. De niet bestede middelen worden opnieuw in de begroting opgenomen zodat deze in 2020 kunnen worden aangevraagd.

Dekking uit de reserve Bereikbaarheid.

Aansluiten gemeentelijke VRI's (Katwijk/Noordwijk/Voorschoten/Alphen) op verkeerscentrale € 0,2 mln incidenteel

Voor de in 2019 opgenomen subsidies zijn geen aanvragen ontvangen. De niet bestede middelen worden opnieuw in de begroting opgenomen zodat deze in 2020 kunnen worden aangevraagd.

Dekking uit de reserve Bereikbaarheid.

NL Digibeter Innovatiebudget € 0,4 mln incidenteel

In de Decemercirculaire 2019 is € 431.800 opgenomen voor 'NL Digibeter Innovatiebudget'. De bijdrage is in 2019 in de algemene reserve gestort en wordt nu in de begroting verwerkt ten behoeve van de Pilot Connected Transport in het Westland (Greenport).

Dekking uit de Algemene reserve.

Kapitaallasten € -0,7 mln

Door verschuiving van de investeringen in de tijd wijzigen ook de afschrijvingen, de begrote rentelasten vallen lager uit door verschuivingen van investeringen en veranderingen van de reservepositie.

Dekking ten gunste begrotingssaldo en daarmee van de Algemene reserve.

Pilot Connected Transport in het Westland (Greenport) € 0,2 mln incidenteel

Conform de afspraak in het BO-MIRT van 20 november 2019 voert de provincie samen met de gemeenten Westland, Rijkswaterstaat en de Metropoolregio Rotterdam - Den Haag deze pilot uit.

Het aandeel voor de automatiseringsopgave ad € 0,2 mln wordt toegevoegd aan de mobiliteitsmiddelen van € 0,5 mln die bij de 1^e Begrotingswijziging zijn toegekend.

De automatiseringsbijdrage is afkomstig uit Ambitie 8 Bedrijfsvoering - Financiën en organisatie.

Beleidsdoel 2-2 Beheer en onderhoud: op orde en duurzaam

Overdracht wegen € 5,5 mln incidenteel

De overdracht van onderstaande wegen kon door langere voorbereidingstijd niet in 2019 worden geëffectueerd. De middelen ter dekking van de afkoopsom voor toekomstig beheer- en onderhoud worden opnieuw ter begroting gebracht. Het betreft:

- Overdracht N472 aan gemeente Lansingerland, € 2 mln
- Overdracht N220/N223 aan gemeente Westland, € 2,2 mln
- Overdracht N449 aan gemeente Katwijk € 1,3 mln

Dekking uit de reserve Bereikbaarheid € 4,6 mln en de egalisatiereserve Beheer en onderhoud € 0,9 mln.

Dagelijks en planmatig beheer en onderhoud € 6,4 mln incidenteel

In 2019 zijn niet alle geplande werkzaamheden gerealiseerd. Deze zijn doorgeschoven naar 2020. Het betreft € 2 mln aan dagelijks beheer en onderhoud, waaronder het op niveau brengen van de groenvoorzieningen ter voorbereiding op de aanbesteding van regiocontracten, en € 4,4 mln aan diverse planmatig onderhoudsprojecten (beweegbare kunstwerken traject 5 en 8, onderhoud N470, N207b, N207c).

Dekking uit de egalisatiereserve Beheer en onderhoud.

Hefbrug Boskoop € 0,3 mln incidenteel

In 2019 is de hefbrug Boskoop tijdelijk afgesloten geweest in verband met herstelwerkzaamheden om de constructieve veiligheid te waarborgen. Verzoeken tot schadevergoeding worden behandeld volgens de Beleidsregel nadeelcompensatie stremming Boskoop. De extra middelen worden ingezet voor de (te) ontvangen claims tot schadevergoeding als gevolg van deze stremming.

Dekking uit de egalisatiereserve Beheer en onderhoud.

Kapitaallasten € 2,5 mln

Door verschuiving van de investeringen in de tijd wijzigen ook de afschrijvingen, de begrote rentelasten vallen lager uit door verschuivingen van investeringen en veranderingen van de reservepositie.

Dekking ten gunste begrotingsaldo en daarmee van de Algemene reserve.

Beleidsdoel 2-3 Veilig en duurzaam

Waterstofbussen € -13,8 mln incidenteel

In de Begroting 2020 is de totale provinciale bijdrage van € 15,3 mln voor de aanschaf en inzet van 20 waterstofbussen opgenomen. Inmiddels is duidelijk dat het project over meerdere jaren gerealiseerd wordt, daarom wordt de bijdrage ook over meerdere jaren verdeeld:

2020 € 1,5 mln

2021 € 12,1 mln

2022 € 1,7 mln

De vrijvallende middelen 2020 blijven in de reserve Mobiliteit beschikbaar en worden in 2021 en 2022 onttrokken.

Kapitaallasten € 0,0 mln

Door verschuiving van de investeringen in de tijd wijzigen ook de afschrijvingen, de begrote rentelasten vallen lager uit door verschuivingen van investeringen en veranderingen van de reservepositie.

Dekking ten gunste begrotingsaldo en daarmee van de Algemene reserve.

Toelichting baten

Beleidsdoel 2-1 Snel van A naar B

Korte termijn maatregelen (KTM) A15 € 0,2 mln incidenteel

Van de gemeente Drechtsteden wordt in 2020 de tweede tranche ontvangen.
Toevoeging aan de lasten.

A20 Gouda – Nieuwerkerk a/d IJssel - € 0,1 mln incidenteel

Van de gemeente Rotterdam is in 2019 een bijdrage ontvangen die geraamd is in 2020. De geraamde bijdrage wordt nu afgeboekt.
Dekking uit de reserve Exploitatieprojecten PZI.

Beleidsdoel 2-2 Beheer en onderhoud: op orde en duurzaam

Hefbrug Waddinxveen € 0,5 mln incidenteel

In 2015 is de Hefbrug Waddinxveen aangevaren. De schipper is voor de ontstane schade aansprakelijk gesteld en de uiteindelijke schadevergoeding is op basis van een getroffen regeling vastgesteld op € 0,5 mln.
Toevoeging aan de egalisatiereserve Beheer en onderhoud.

Instrumentarium

Reserves

In het onderstaande overzicht wordt aangegeven welke de totale inzet van reserves is binnen de ambitie.

Reservenaam (bedragen x € 1.000)	Beleidsdoel	Saldo mutaties 1e Begrotingswijziging 2020	Toevoeging	Onttrekking	Saldo mutaties Gewijzigde begroting 2020
Egalisatiereserve expl proj PZI	2-1	-4.612	-50	0	-4.662
Bereikbaarheid	2-1	10.476	680	937	10.219
HOV Net Zuid-Holland Noord	2-1	0	0	5.377	-5.377
Mobiliteit	2-1	-7.420	0	0	-7.420
Egalisatiereserve beheer & onderhoud	2-1	34.454	-34.454	0	0
Bereikbaarheid	2-2	0	456	4.600	-4.144
Egalisatiereserve beheer & onderhoud	2-2	-18.000	26.854	0	8.854
Luchtkwaliteit (NSL)	2-3	-420	0	0	-420
Mobiliteit	2-3	-15.300	0	-13.760	-1.540
Eindtotaal		-823	-6.514	-2.846	-4.491

Subsidies

[Zie paragraaf Subsidies, Ambitie 2.](#)

Ambitie 3 Schone energie voor iedereen

Zuid-Holland draait op energie

Energie is voor Zuid-Holland belangrijk. Met veel industrie, de glastuinbouw en onze dichtbevolkte provincie behoren we tot één van de meest energie-intensieve regio's van Europa. We hebben altijd op innovatieve manieren in onze energiebehoefte voorzien. Of dat nu de wereldberoemde windmolens zijn of het petrochemische cluster in de Rotterdamse haven.

Transitie naar schone energie

De verbranding van olie, gas en steenkool brengt CO₂ in de atmosfeer, wat mede zorg draagt voor de opwarming van de aarde. Om in de toekomst onze welvaart te behouden moeten we blijven beschikken over voldoende energie. Met het Klimaatakkoord van Parijs en het nationale Klimaatakkoord werken we toe naar een samenleving en economie gebaseerd op een duurzaam en circulair energie- en grondstoffsysteem (onder andere voor stoom, warmte, elektriciteit, CO₂ en waterstof). De opgave voor Zuid-Holland is in het Klimaatakkoord verdeeld in de thema's schone energie voor alle gebouwen, elektriciteit, industriële processen, mobiliteit en landbouw en landgebruik. Dat raakt alle inwoners en bedrijven van Zuid-Holland.

Wij streven naar schone energie voor iedereen

Zuid-Holland heeft veel wind en zon, maar ook andere energiebronnen zoals aardwarmte. Belangrijk is te zorgen dat bedrijven en inwoners die energie kunnen gebruiken waar en wanneer dat nodig is. En dat de schone energie haalbaar en betaalbaar is. Hieraan werken we de komende jaren samen met onze partners in de provincie, zoals mede-overheden, bedrijven en lokale initiatieven. Daarbij hebben we ook oog voor de behoefte aan voldoende, goed opgeleide vakmensen. Ons doel: een stabiel en slim energienetwerk dat betaalbare schone elektriciteit en warmte levert voor iedereen. Als het gaat om het besparen van energie, geven wij als provincie graag het goede voorbeeld. Iets dat ook geldt voor het benutten van kansen om energie op te wekken of mogelijkheden om CO₂-uitstoot te verminderen. Daarom worden onze eigen projecten, gebouwen en wegen zoveel mogelijk energieneutraal gerealiseerd en onderhouden. Gemeenten die ernaar streven om energieneutraal te worden, willen we graag ondersteunen. Omdat iedere regio haar eigen behoeften, kansen en kenmerken heeft, vraagt dit van ons om maatwerk.

Wat willen we bereiken?

Beleidsdoel 3-1 Schone en duurzame elektriciteitsvoorziening

Wij dragen bij aan de vergroening van de elektriciteitsvoorziening door met inwoners, gemeenten en andere stakeholders samen te werken aan een omslag naar een CO₂-vrij elektriciteitssysteem

Schone energie voor iedereen is een van de pijlers van ons coalitieakkoord en is onderdeel van ons Omgevingsbeleid. Met het Klimaatakkoord van Parijs en het voorgestelde nationale Klimaatakkoord werken we toe naar een samenleving en economie gebaseerd op duurzame energie. We leveren bijdragen aan de doelstelling van het nationale Klimaatakkoord door het besparen van energie en het slim benutten van warmte. Om duurzame elektriciteit op te wekken stimuleren wij allereerst zonnepanelen op daken, bedrijventerreinen en bedrijfspanden. We stimuleren plaatsing van zonnepanelen door bedrijven en coöperaties conform onze zonneladder, waarbij wij inzetten op meervoudig ruimtegebruik. We realiseren ons dat veel van onze gemeenten ernaar streven om energie-neutraal te worden. We ondersteunen dat streven.

De energietransitie in de regio krijgt vorm in zeven Regionale Energie Strategieën (RES'en), waaraan gemeenten, provincie, waterschap en andere stakeholders samenwerken aan concretisering van het opwekken van elektriciteit en benutten van warmtebronnen. We ondersteunen de ontwikkeling van RES'en met kennis, door partijen bij elkaar te brengen en de inzet van warmtetransitie-adviseurs. Wij vinden het van groot belang dat maatregelen vanuit de samenleving ontstaan en waar draagvlak voor is. Wij betrekken de inwoners en Statenleden zoveel mogelijk bij deze grote maatschappelijke aanpassingen. We geven participatie vorm met de andere overheden in de RES'en.

De invulling van de maatregelen beoordelen we aan de hand van de mogelijkheden binnen Zuid-Holland. De betaalbaarheid en de haalbaarheid voor inwoners zijn hierbij belangrijk. De provincie houdt daarbij de bovenregionale optimalisatie en de samenhang van de maatregelen in het oog.

Onze bestaande afspraken met het Rijk en gemeenten over wind op land voeren we uit en betrekken we bij de ontwikkelingen in de RES'en.

Beleidsdoel 3-2 Verduurzaming gebouwde omgeving

Wij leveren een bijdrage aan de verduurzaming van de gebouwde omgeving door besparing van energiegebruik te bevorderen en over te schakelen op schone energiebronnen.

Wij stimuleren in de eerste plaats het besparen op de elektriciteits- en warmtevraag van gebouwen. Bij de verduurzaming van bestaande bouw zetten we in op het versnellen van besparen, isoleren en zoveel mogelijk eigen opwek van elektriciteit en warmte. Het ligt voor de hand om voor aanvullende warmte waar mogelijk te kijken naar warmtenetten. Nieuwbouw wordt energieneutraal gebouwd, zolang het de hoeveelheid en het tempo van woningbouw niet belemmert.

Wij werken aan een publiek beheerd warmtetransportnet voor het stedelijk deel van Zuid-Holland. Restwarmte en geothermie zijn hiervoor de voornaamste bronnen, de mogelijkheden voor zonthermie en aquathermie worden verkend. Wij stimuleren de industrie te vergroenen zodat ook restwarmte een duurzame herkomst heeft.

Samen met gemeenten brengen wij de warmtebehoefte van inwoners en tuinbouw in kaart en wij ondersteunen gemeenten bij het opstellen van de warmtetransitievisies.

Wij zetten ons in voor afbouw van de aardgaswinning in Zuid-Holland.

Beleidsdoel 3.3 Duurzaam energie- en grondstoffensysteem in de industrie

- Wij leveren een bijdrage aan de energie- en grondstoffentransitie die nodig is voor de omschakeling naar een CO₂-emissiearme en circulaire industrie.
- Een belangrijk deel van de opgave uit het Klimaatakkoord om de CO₂-uitstoot te reduceren ligt bij de industrie en dan met name bij grote energie-intensieve bedrijven. Vanuit het Klimaatakkoord ligt de focus hierbij niet alleen op reductie van de CO₂-uitstoot, maar ook op het benutten van de economische kansen die dit met zich meebrengt.
- Het Klimaatakkoord ziet deze opgave primair als verantwoordelijkheid van de industrie zelf. Overheden pakken vooral een faciliterende rol, bijvoorbeeld door belemmeringen (in wet- en regelgeving) weg te nemen of financieel bij te dragen (aanvullend op wat de markt zelf aan middelen inzet).
- In Nederland zijn de grote energie-intensieve bedrijven geclusterd in vijf regio's. Het Klimaatakkoord ziet deze regio's als proeftuin en versnellingskamer voor doorbraken in technologie, schaa sprongen, kostenreducties, forse CO₂-reducties en het benutten van exportkansen. In Zuid-Holland vormt het Haven Industrieel Complex (HIC) in Rotterdam, tezamen met Moerdijk in Noord-Brabant, één van deze vijf regio's.
- In lijn met het Coalitieakkoord zet de provincie erop in een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling naar een CO₂-emissiearme en circulaire industrie. Wij zien onze inzet als additioneel, dat wil zeggen: indien deze aanvullend en van toegevoegde waarde is op wat anderen (nog moeten gaan) doen. Wij nemen geen verantwoordelijkheden over. Wij leggen de focus op het HIC, maar staan ook open voor initiatieven uit andere regio's / sectoren. Wij streven naar een optimaal resultaat voor de regio.
- Wij volgen de ten behoeve van het landelijk Klimaatakkoord ontwikkelde stapsgewijze aanpak voor de verduurzaming van de industrie. Deze stappen komen terug in de onderstaande twee beleidsprestaties. Wij leveren onder andere een bijdrage door inzet van ons wettelijk VTH-instrumentarium, het ruimtelijk inpassen van nieuwe energie infrastructuur, (samen met anderen) financieel bij te dragen aan fysieke projecten zoals de aanleg van energie-infrastructuur en innovaties. Maar het zal ook gaan om zaken die meer randvoorwaardelijk zijn zoals het op gang brengen van samenwerking en het agenderen van regionale belangen zowel landelijk als binnen EU-programma's (bijv. in de lobby om belemmeringen in regelgeving weg te nemen en het meehelpen in organiseren van toegang tot middelen).
- Speciale aandacht is er ook voor thema's, die niet alleen de industrie raken, maar ook andere sectoren en regio's. Hierbij horen in ieder geval de ontwikkeling van een regionale aanpak voor groene waterstof, de ontwikkeling van een regionale aanpak voor een toekomstbestendige energie infrastructuur en energie innovatie.

Wat gaan we doen om het beleidsdoel te realiseren?

Om de verschillende beleidsdoelen voor de ambitie te realiseren, hebben we elk doel vertaald in een aantal beleidsprestaties. Die staan hieronder beschreven.

Beleidsdoel 3-1 Schone en duurzame elektriciteitsvoorziening

Beleidsprestatie 3-1-1 Duurzaam en ruimtelijk passende elektriciteitsvoorziening

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsprestatie 3-1-2 Samenwerken en bevorderen draagvlak in de energietransitie

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsdoel 3-2 Verduurzaming gebouwde omgeving

Beleidsprestatie 3-2-1 Faciliteren van gemeenten bij besparen en overschakelen op schone energie

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsprestatie 3-2-2 Bevorderen duurzame verwarmingsvoorziening

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsdoel 3.3 Duurzaam energie- en grondstoffensysteem in de industrie

Beleidsprestatie 3-3-1 Verhogen energie efficiëntie en mede ontwikkelen energie infrastructuur

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsprestatie 3-3-2 Vernieuwen en innoveren van het energie- en grondstoffen (eco-)systeem

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Wat mag dat kosten?

Inleiding

Wat mag het kosten is opgebouwd in 2 delen:

- Opbouw en verloop lasten
- Raming baten en lasten

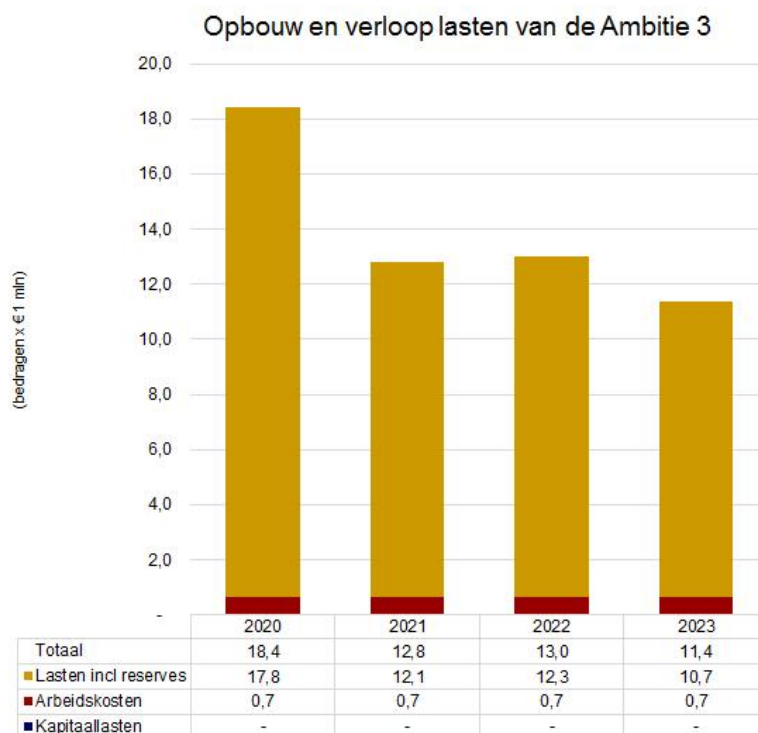
'Wat mag het kosten' is nu samengevat in 1 tabel. Provinciale Staten hebben budgetrecht op het niveau beleidsdoel. Daarom zijn de toelichtingen ook geschreven op de bijstellingen per beleidsdoel, binnen een ambitie. De mutaties op beleidsprestaties zijn daarnaast ter informatie vermeld.

Opbouw en verloop lasten

Onderstaande grafiek geeft weer hoe de lasten van de ambitie zijn opgebouwd.

- Arbeidskosten: Betreft de loonkostenformatie zoals opgenomen onder A in de paragraaf Arbeidskosten
- Kapitaallasten: Betreft de kapitaallasten als gevolg van een investering
- Lasten incl. reserves*: Betreft de lasten inclusief de toevoegingen en onttrekkingen vanuit reserves

*In de toekomst zal het effect van de reserves ook apart worden gepresenteerd.

Raming baten en lasten

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2020 t/m 1e Begrotings- wijziging	Bijstellingen	Gewijzigde Begroting 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023
Lasten						
Beleidsdoel 3-1 Schone en duurzame elektriciteitsvoorziening						
3-1-1 Duurzame en ruimtelijk passende elektriciteitsvoorziening	5.957	179	6.136	5.713	5.662	4.062
3-1-2 Samenwerken en bevorderen draagvlak in de energietransitie	3.708	240	3.948	2.609	1.448	1.447
Totaal beleidsdoel 3-1	9.665	419	10.084	8.322	7.110	5.510
Beleidsdoel 3-2 Verduurzaming gebouwde omgeving						
3-2-1 Fac.gemeenten bij besparen & overschakelen op schone energie	910	0	910	660	660	660
3-2-2 Bevorderen duurzame verwarmingsvoorziening	2.240	47	2.287	1.045	2.045	945
Totaal beleidsdoel 3-2	3.150	47	3.197	1.705	2.705	1.605
Beleidsdoel 3-3 Duurzaam energie-en grondstoffensysteem in de industrie						
3-3-1 Verhogen energie efficiëntie&mede-ontwikkelen energie infra	3.395	0	3.395	1.225	1.675	2.760
3-3-2 Vernieuwen & innoveren v.h. energie-&grondstoffen(eco-)syst.	1.757	0	1.757	1.565	1.495	1.495
Totaal beleidsdoel 3-3	5.152	0	5.152	2.790	3.170	4.255
Totaal Lasten	17.967	466	18.434	12.817	12.985	11.369
Baten						
Beleidsdoel 3-2 Verduurzaming gebouwde omgeving						
3-2-2 Bevorderen duurzame verwarmingsvoorziening	0	47	47	0	0	0
Totaal beleidsdoel 3-2	0	47	47	0	0	0
Totaal Baten	0	47	47	0	0	0
Saldo lasten en baten Ambitie 3	17.967	419	18.386	12.817	12.985	11.369

Toelichting mutaties

Toelichting Lasten

Subsidieregeling Greendeal zonnepanelen asbest € 0,2 mln

Voor een deel van de in 2019 geraamde subsidies is geen aanvraag ontvangen. De niet bestede middelen worden opnieuw in de begroting opgenomen.

Dekking uit de reserve Greendeal zonnepanelen-asbest.

Subsidieregeling Lokale Initiatieven € 0,2 mln

Voor een deel van de in 2019 geraamde subsidies is geen aanvraag ontvangen. De niet bestede middelen worden opnieuw in de begroting opgenomen.

Dekking uit de reserve Mitigatie/Energie.

Programmabureau Warmte Koude € 47.000

Dit betreft niet geraamde lasten m.b.t. Programmabureau Warmte Koude.

Toelichting baten

Programmabureau Warmte Koude € 47.000

Dit betreft niet geraamde baten m.b.t. Programmabureau Warmte Koude.

Instrumentarium

Reserves

In het onderstaande overzicht wordt aangegeven welke de totale inzet van reserves is binnen de ambitie.

Reservenaam (bedragen x € 1.000)	Beleidsdoel	Saldo mutaties 1e Begrotingswijziging 2020	Toevoeging	Onttrekking	Saldo mutaties Gewijzigde begroting 2020
Mitigatie/Energie	3-1	-464	0	0	-464
Greendeal Zonnepanelen-asbest	3-1	0	0	179	-179
Risicoreserve Energiefonds	3-1	7.800	0	0	7.800
Energietrans.gebouwde omg.&glastuinb	3-1	316	0	240	76
Mitigatie/Energie	3-2	-400	0	0	-400
Energietrans.gebouwde omg.&glastuinb	3-2	-100	0	0	-100
Mitigatie/Energie	3-3	-100	0	0	-100
Versterking economie	3-3	-250	0	0	-250
Energietrans.gebouwde omg.&glastuinb	3-3	-50	0	0	-50
Verduurzaming Industrie	3-3	-2.200	0	0	-2.200
Eindtotaal		4.552	0	419	4.134

Subsidies

[Zie paragraaf Subsidies, Ambitie 3.](#)

Ambitie 4 Een concurrerend Zuid-Holland

Zuid-Holland is een economische speler van belang

Zuid-Holland herbergt het grootste Haven Industrieel Complex van Europa, met een sterk proces- en petrochemisch, logistiek en maritiem cluster. In de directe nabijheid van dit complex bevindt zich het grootste glastuinbouwcluster van de wereld: een belangrijke speler in de wereldwijde voedingsketen.

Alle negen nationale economische topsectoren zijn in Zuid-Holland aanwezig. Verder herbergt onze provincie talrijke excellente kennis- en onderzoeksinstellingen die tot de top in hun vakgebied behoren. De campussen van nationaal belang, zoals het Bioscience Park te Leiden, TU Delft Science Park en Space Campus Noordwijk, herbergen talrijke startups en innovatieve bedrijven. De economische kracht van de provincie Zuid-Holland ligt in deze diversiteit.

Economie is in transitie

De Zuid-Hollandse economie bevindt zich in een omvangrijk vernieuwingsproces. Er zijn drie thema's die de verandering van onze economie aanjagen: energietransitie, circulair en digitalisering.

De op fossiele grondstoffen gebaseerde industriële sectoren staan voor een grote transitie. Verduurzaming van de Zuid-Hollandse economie is nodig om minder afhankelijk te zijn van fossiele grondstoffen. Ook de uitstoot van de industrie en milieudruk als gevolg van transportbewegingen is in Zuid-Holland bovengemiddeld. Ontwrichtende technologische ontwikkelingen, zoals digitalisering, robotisering en 3D-printing veranderen de productieprocessen, verdienmodellen en ons werk, maar kunnen ook veelbelovend zijn. Het vermogen om snel op deze ontwikkelingen in te spelen is bepalend voor onze concurrentiekracht. Dit vraagt om een versnelde transitie van de Zuid-Hollandse economie en om een beroepsbevolking met de juiste vaardigheden en kennis.

Wij streven naar een duurzame, innovatieve economie

Wij willen de meest innovatieve regio van Nederland zijn, waarbij we inzetten op de kruisbestuiving tussen de verschillende sectoren. We zetten in op diensten en producten die veel waarde toevoegen richting duurzaam en digitaal. Wij streven naar passend werk voor iedereen. Wij denken daarbij aan alle niveaus. Van ongeschoold, mbo tot en met universitair. Daarnaast blijft de provincie met haar partners bouwen aan een aantrekkelijk vestigingsklimaat door te zorgen voor voldoende en kwalitatief goede werklocaties (kantoren, bedrijventerreinen, woon/werklocaties), woonruimte, woon-werkverbindingen, een goede beroepsbevolking, een gezonde leefomgeving, recreatieve voorzieningen en cultureel erfgoed.

De culturele rijkdom van Zuid-Holland

Zuid-Holland heeft een rijke geschiedenis. Investeren in het aanwezige erfgoed, archeologie en cultuur en het gericht betrekken van toeristen daarbij biedt een positieve stimulans aan ons vestigingsklimaat.

Wat willen we bereiken?

Beleidsdoel 4-1 Innovatie: richting duurzaam en digitaal

Alle negen economische topsectoren zijn in Zuid-Holland aanwezig. In Rotterdam bevindt zich het grootste Haven Industrieel Complex van Europa. Zuid-Holland is met het zeer prominente glastuinbouwcluster een wereldspeler in de voedselketen. Als spelers van essentieel belang voor de economie van Nederland en van de regio moeten zij zich vernieuwen en aanpassen als gevolg van energietransitie en digitalisering. Het vermogen om snel op deze ontwikkelingen in te spelen is bepalend voor onze concurrentiekracht. Innovatie, in het algemeen maar met name op deze gebieden, is essentieel. Zeker ook voor het MKB.

Wij stimuleren deze innovatie via subsidieregelingen, actieve rollen in regionale samenwerkingsverbanden en bijvoorbeeld het Startup in Residenceprogramma. Efficiënt goederenvervoer en een optimaal functionerend logistiek systeem, zoals opgenomen in onze ambitie "Bereikbaar Zuid-Holland", is daarbij essentieel voor zowel de tuinbouw in de Greenports als het Haven Industrieel Complex.

Beleidsdoel 4-2 Creëren van een rijk vestigingsklimaat

Vestigingsklimaat

De economie in Zuid-Holland floreert en in deze periode van economische groei is de vraag naar woon- en werklocaties groot. Wij streven naar een rijk vestigingsklimaat met bedrijfslocaties die de vitaliteit en kracht van het bedrijfsleven versterken, levendige en gezonde centra en een beroepsbevolking met de juiste vaardigheden en kennis.

Ruimte voor bedrijvigheid zorgt voor nieuwe investeringen en bedrijfsvestigingen, en maakt dat de bestaande ondernemers niet verhuizen naar elders. Een derde van de Zuid-Hollandse economie speelt zich af op bedrijventerreinen; de beschikbaarheid daarvan is goed op peil maar er is nog veel vraag naar bedrijventerreinen in de hogere milieucategorie en terreinen aan het water. Bij kantoren kampt Zuid-Holland deels met een overschot aan vierkante meters op de verkeerde locaties, en een tekort aan toplocaties in Rotterdam en Den Haag.

Internationaal onderzoek toont aan dat het voor een regio niet langer volstaat om voldoende bereikbare werklocaties aan te bieden. Ook factoren als reputatie, prettig wonen/leven of arbeidspotentieel bepalen in toenemende mate investeringsbeslissingen in een regio. De provincie wil meer werk maken met gemeenten om woon/werk-akkoorden te sluiten.

Human Capital

Ook in Zuid-Holland heeft het bedrijfsleven moeite om geschikt personeel te vinden. Met name in sectoren als de bouw, ICT en techniek. Een op de vijf vacatures blijft onvervuld. Daar staat tegenover dat de werkloosheid in Zuid-Holland met 4 procent boven het landelijk gemiddelde zit (plus 0,5 procent). Opleiding en ervaring van de werkzoekende sluiten niet langer goed aan op de wensen en behoeften van het bedrijfsleven. Met een groot aantal partners werkt Zuid-Holland daarom aan het Human Capital Akkoord om de aansluiting te herstellen. Een akkoord waarmee werknemers worden voorbereid op de Next Level Economy, onder meer door om- en bijscholingsprogramma's vroegtijdig te ontwikkelen en aan te bieden. Dit wordt gedaan door samen met de Economic Board Zuid-Holland te investeren in een breed samengesteld programmteam en door te zorgen voor cofinanciering van concrete projecten. Onder meer zijn projecten beoogd op gebied van IT, Life Science en Internationaal Talent.

Beleidsdoel 4-3 Erfgoed, cultuur en toerisme

Op de wereld zijn er weinig plekken waar je in een kwartiertje fietsen twintig eeuwen geschiedenis tegenkomt, zoals hier in Zuid-Holland. Resten van Romeinse forten, een eeuwenoud polderlandschap, kunstig aangelegde landgoederen, historische steden, vestingen, bunkers, molens, pakhuizen en kerken. De weerslag van eeuwen

van menselijke bedrijvigheid; het verhaal van Zuid-Holland. De provincie Zuid-Holland is ook een rijk archeologisch gebied. Het is mooi wanneer Zuid-Hollanders kennis kunnen maken met de historische vondsten in hun bodem. De provincie zet in op een zorgvuldige opslag en op publieksbereik van bodemvondsten. Al dat erfgoed vormt een immens kapitaal: voor bewoners, bedrijfsleven en toeristen. De provincie Zuid-Holland werkt samen met vele vrijwilligers, mede-overheden, maatschappelijk middenveld en ondernemers aan het behoud en beleefbaar maken van ons erfgoed. Zo worden identiteit van dorpen en streken bewaard en wordt onze provincie zowel voor inwoners als voor toeristen steeds aantrekkelijker. Toerisme is daarbij geen doel, maar een middel dat bijdraagt aan de maatschappelijke opgaven. Door spreiding van toerismestromen gaan we een te grote impact op de leefomgeving tegen.

Actief of passief aan cultuur meedoen zorgt voor persoonlijke ontwikkeling en draagt in belangrijke mate bij aan ons welbevinden. In Zuid-Holland is de deelname aan culturele voorzieningen relatief laag. Wij willen de deelname aan cultuurvoorzieningen stimuleren.

Wat gaan we doen om het beleidsdoel te realiseren?

Om de verschillende beleidsdoelen voor de ambitie te realiseren, hebben we elk doel vertaald in een aantal beleidsprestaties. Die staan hieronder beschreven.

Beleidsdoel 4-1 Innovatie: richting duurzaam en digitaal

Beleidsprestatie 4-1-1 Innovatie stimuleren

Uiteraard worden de onderwerpen binnen de ambitie Concurrenterend getroffen door de coronacrisis. De gevolgen van de crisis zijn heel groot. Veel van de oorspronkelijke plannen binnen deze ambitie zijn bijgesteld, of worden dat de komende tijd. Daar waar al voldoende duidelijkheid is gekomen, worden veelal binnen bestaand budget de middelen anders ingezet om de economische gevolgen van het coronavirus te helpen beteugelen. Zoals bijvoorbeeld bij Greenports (zie ook beleidsprestatie 4-1-2). Of de subsidieregeling van € 1,5 mln om bedrijventerreinen te helpen met energievernieuwing, die nu voor 50% zal worden gebruikt om de samenwerkingsverbanden op bedrijfsterreinen en in winkelgebieden te subsidiëren voor het verlengen van de BedrijfsInvesteringsZones (BIZ'en). Zie ook beleidsprestatie 4-2-1.

Verder is er vanuit de Circulair (zie ook beleidsprestatie 4-1-5) nu extra hulp voor het project Blue City in Rotterdam dat een belangrijk netwerk huisvest van circulaire ondernemers en start-ups, en is het Innovatieteam begonnen met Startup in Resilience. In dit extra programma worden innovatieve oplossingen aangedragen voor COVID-19 gerelateerde vraagstukken.

Daarnaast zijn er onderwerpen die nu als gevolg van de coronacrisis extra eigen middeleninzet in 2020 vragen.

Fieldlabs

De provincie Zuid-Holland heeft de afgelopen paar jaar meerdere Fieldlabs helpen ontwikkelen. Fieldlabs zijn praktijkomgevingen waarin bedrijven en kennisinstellingen doelgericht nieuwe producten en technologieën ontwikkelen, testen en implementeren. Fieldlabs zijn dan ook een belangrijk onderdeel van het innovatie ecosysteem in Zuid-Holland. Aan de Fieldlabs zijn veelal jonge, startende bedrijven verbonden, die in de coronacrisis mogelijk moeten vrezen voor hun voortbestaan. Dit bemoeilijkt hun investeringen in Fieldlabs. Fieldlabs komen daarnaast door hun juridische structuur veelal niet in aanmerking voor de corona maatregelen die het Rijk heeft opgezet, terwijl huur en andere kosten gewoon doorlopen. De provincie vindt het wegens het sterk innovatieve karakter van groot belang om de Fieldlabs op korte termijn te helpen en ondersteuning te bieden. Er wordt in samenwerking met InnovationQuarter een analyse uitgevoerd welke Fieldlabs acute problemen ondervinden, zodat zicht is op de Fieldlabs die ondersteuning nodig hebben. Voor deze ondersteuning wordt het budget ad € 1,1 mln, voorzien voor 2021, naar het jaar 2020 verplaatst.

Life Science & Health

Life Science & Health is momenteel het enige onderwerp bij de provincie dat de zorgsector rechtstreeks ondersteunt. Vanuit de zorgsector in de regio wordt een beroep gedaan op de provincie om bij te dragen in initiatieven die op korte termijn de coronacrisis in de zorg verder beheersbaar kunnen maken. Onder meer wordt verzocht bij te dragen in de beademingsmachine die de TU Delft in ontwikkeling heeft voor Intensive Care afdelingen in ziekenhuizen, en in ProjectMask voor realiseren van een testcentrum voor (her)gebruik van mondklappers. Er wordt gevraagd om akkoord om vanuit de programmareserve € 0,2 mln voor deze initiatieven vrij te maken; daarmee is dan naast genoemde projecten nog ruimte aanwezig voor enkele vergelijkbare initiatieven die naar verwachting nog zullen binnenkomen.

Verdere, algemene maatregelen die genomen zijn in het kader van de coronacrisis zijn het sneller betalen van inkoopfacturen en snellere bevoorschottingsschema's voor de culturele instellingen waar de provincie een subsidierelatie mee heeft.

Voor het overige is ook voor deze ambitie de voorjaarsnota beleidsarm opgezet. Er zijn slechts enkele reguliere aanpassingen, ze worden veelal gefinancierd uit de eigen programmareserves. Er wordt geen inzet gevraagd uit de algemene middelen van de provincie.

De € 3,9 mln die het Rijk in december 2019 heeft bijgedragen aan de MIT subsidieregeling wordt gestort in reserve MIT en in latere jaren ter begroting gebracht.

De uitlooperperiode van de MIT-subsidies die in 2018 en 2019 zijn verleend wordt op basis van actuele informatie licht bijgesteld in de tijd (invloed is € 0,5 mln minder onttrekking uit de programmareserve in 2020).

Er is een kleine extra uitloop van de detailhandel subsidies die in 2019 zijn verleend, er wordt € 0,2 mln ter begroting gebracht uit de programmareserve.

Binnen het onderwerp Life Science & Health wordt € 25.000 extra ter begroting gebracht voor een onderzoeksopdracht aan Whale bay 'analyse Life Science & Health strategie Zuid Holland', vanuit de programmareserve.

Tot slot: het lijkt zeer nodig om met vereende krachten de ontwikkeling op gang te brengen op de Space campus Noordwijk. Daartoe is overeenstemming over de te volgen strategie voor de komende tijd met de meest betrokken partijen, te weten: Stichting Space Campus Noordwijk, gemeente Noordwijk, ESTEC en Netherlands Space Office (NSO). Om tot versnelling te komen in de uitvoering, is het van belang dat GS binnen het voor dit jaar reeds begrote budget ad € 1 mln gemandateerd wordt om besluiten te nemen passend binnen het doel van deze middelen zodat de voortgang in het proces wordt gehouden. Dit mandaat wordt in de voorjaarsnota van PS gevraagd. De volgende ontwikkelingen zijn voorzien:

- Financiering van de Campusorganisatie Stichting Space Campus Noordwijk voor 2021-2022 via een begrotingssubsidie. De gemeente Noordwijk en PZH zijn financiers van de stichting. Hiertoe stelt de stichting een meerjarenplan op dat naar verwachting vlak na de zomer gereed zal zijn.
- Openstellen van een plafond voor de Space Campus binnen de subsidieregeling Campussen. Er zijn nieuwe initiatieven in ontwikkeling. Naar verwachting zal vlak voor of vlak na de zomer duidelijk zijn hoe hoog het subsidieplafond zou moeten worden.
- Daarnaast zal waarschijnlijk een financiële bijdrage vanuit de provincie nodig zijn in de ontwikkeling van het fysieke hart van de campus; zoals voor een verzamelgebouw op het campusterrein. Het hart leidt tot aantrekkingskracht met betrekking tot nieuwe partijen en nieuwe activiteiten op de campus. Naar verwachting worden voor de zomer de business case en de ruimtelijke ontwikkelvisie bekend.

Beleidsprestatie 4-1-2 Transitie van de Greenports

In verband met de coronacrisis is het bestaande budget voor Greenports intern herschikt en zijn middelen vrijgemaakt om de sector te helpen. Samen met de gemeente Westland wordt geïnvesteerd om inhoudsstoffen uit bloemen die als gevolg van corona-maatregelen worden vernietigd om te zetten in grondstoffen van waarde.

Daarnaast investeert ACCEZ in landelijk onderzoek om de tuinbouwsector robuuster te maken. Dit is onderdeel van de landelijke taskforce-scenario's.

Beleidsprestatie 4-1-3 Transitie Havencomplex

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsprestatie 4-1-4 Digitaal Zuid-Holland

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsprestatie 4-1-5 Circulair Zuid-Holland

Daar waar binnen dit beleidsdoel en deze beleidsprestatie al voldoende duidelijkheid is gekomen, worden binnen bestaand budget de middelen anders ingezet om de economische gevolgen van het coronavirus te helpen beteugelen. Voorbeeld hiervan is de hulp in de vorm van extra opdracht voor het Blue City project in Rotterdam dat een belangrijk netwerk huisvest van circulaire ondernemers en start-ups.

Beleidsdoel 4-2 Creëren van een rijk vestigingsklimaat

Beleidsprestatie 4-2-1 Voldoende werklocaties op de juiste plek van de juiste kwaliteit

De economische gevolgen van de coronacrisis binnen de ambitie Concurrenterend zijn groot. Veel van de oorspronkelijke plannen binnen deze ambitie zijn bijgesteld, of worden dat de komende tijd. Binnen deze beleidsprestatie wordt de subsidieregeling van € 1,5 mln om bedrijventerreinen te helpen met energievernieuwing nu voor 50% anders ingezet. Samenwerkingsverbanden op bedrijventerreinen en in winkelgebieden worden gesubsidieerd voor het verlengen van de BedrijfsInvesteringsZones (BIZ'en). Op deze manier kunnen ondernemers ook na de crisis samenwerken om bedrijventerreinen te verbeteren op onder meer het gebied van verkeersveiligheid, energie, klimaat, en groen.

Beleidsprestatie 4-2-2 Human Capital, een beroepsbevolking met de juiste vaardigheden en kennis

De economische gevolgen van de coronacrisis zullen naar verwachting ook leiden tot intensieve trajecten op Human Capital gebied. Dit zal later in het jaar zijn beslag krijgen.

Beleidsdoel 4-3 Erfgoed, cultuur en toerisme

Beleidsprestatie 4-3-1 Behoud en ontwikkeling van cultureel erfgoed en toerisme in balans met de omgeving

Uiteraard worden de onderwerpen binnen dit beleidsdoel getroffen door de coronacrisis. De gevolgen van de crisis voor de culturele en toeristische sector zijn heel groot. Veel van de oorspronkelijke plannen binnen deze ambitie zijn bijgesteld, of worden dat de komende tijd. Zodra er binnen een onderwerp duidelijkheid is, worden binnen bestaand budget van het onderwerp de middelen mogelijk herschikt en anders ingezet om de economische gevolgen van het coronavirus te helpen beteugelen.

Binnen dit beleidsdoel zijn het met name de culturele instellingen die worden getroffen. Een al doorgevoerde maatregel is dat de instellingen waar de provincie een subsidiërelatie mee heeft, snellere bevoorschottingsschema's wordt aangeboden opdat zo veel als mogelijk liquiditeitsproblemen worden voorkomen. Ook wordt coullance betracht bij gesubsidieerde projecten die niet of later plaatsvinden als gevolg van de coronacrisis. Deze maatregel volgt de provinciebrede lijn. Daarnaast is de provincie en dus ook de afdeling die hoort bij dit beleidsdoel overgegaan tot het sneller betalen van inkoopfacturen.

Ook de toeristische sector wordt zwaar getroffen door de coronacrisis. Op basis van de onlangs vastgestelde 'startnotitie toerisme' zal met PS gesproken worden op welke wijze de provincie hierin een rol kan spelen. De resultaten hiervan worden betrokken bij de plannen die de gastvrijheidssector samen met andere overheden en marketingorganisaties voorbereidt om weer op verantwoorde wijze er op uit te kunnen gaan en van land en provincie te kunnen genieten. Op dit moment leidt dit nog niet tot aanpassingen van de Begroting 2020.

Voor het overige is ook voor deze ambitie de voorjaarsnota beleidsarm opgezet. Er wordt geen inzet gevraagd vanuit de algemene middelen van de provincie. Er zijn slechts enkele reguliere aanpassingen.

In verband met enkele looptijdverleningen bij erfgoed en rijksmonumenten is de onttrekking uit de bijbehorende reserve in 2020 licht naar beneden bijgesteld. Verder is een beperkt bedrag voor molens dat in 2019 beklemd is geweest in het jaarresultaat, nu ter begroting van het jaar 2020 gebracht (€ 0,1 mln).

Beleidsprestatie 4-3-2 Archeologische vondsten zichtbaar maken voor een breed publiek

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsprestatie 4-3-3 Versterken cultuurparticipatie en bibliotheken

De instellingen waar de provincie een subsidierelatie mee heeft wordt snellere bevoorschottingsschema's aangeboden opdat liquiditeitsproblemen zoveel als mogelijk worden voorkomen. Ook wordt coulance betracht bij gesubsidieerde projecten die niet of later plaatsvinden als gevolg van de coronacrisis. Deze maatregel volgt de provinciebrede lijn.

Provinciale Staten heeft bij de vaststelling van de 1^e Begrotingswijziging bij amendement besloten dat het budget voor het Erfgoedhuis en voor de Basisvoorziening Cultuurparticipatie voor 2020 samen met in totaal € 250.000 wordt verhoogd (PS 22 april jl). In de Begroting 2020 was al een verhoging van het budget voor de cultuurinstellingen van € 0,2 mln voorzien. Bij elkaar is dit dus € 0,45 mln extra middelen. Verder volgt mogelijk bij najaarsnota een besluit tot indexering.

Als gevolg van de corona-maatregelen is het Eurovisie Songfestival dat in 2020 in Rotterdam zou worden gehouden, uitgesteld. De middelen ad € 1 mln worden mogelijk beschikbaar gesteld in 2021. Hierover wordt later dit jaar een beslissing genomen. De middelen gebudgetteerd in 2020 zijn voorlopig nog aangehouden.

Wat mag dat kosten?

Inleiding

Wat mag het kosten is opgebouwd in 2 delen:

- Opbouw en verloop lasten
- Raming baten en lasten

'Wat mag het kosten' is nu samengevat in 1 tabel. Provinciale Staten hebben budgetrecht op het niveau beleidsdoel. Daarom zijn de toelichtingen ook geschreven op de bijstellingen per beleidsdoel, binnen een ambitie. De mutaties op beleidsprestaties zijn daarnaast ter informatie vermeld.

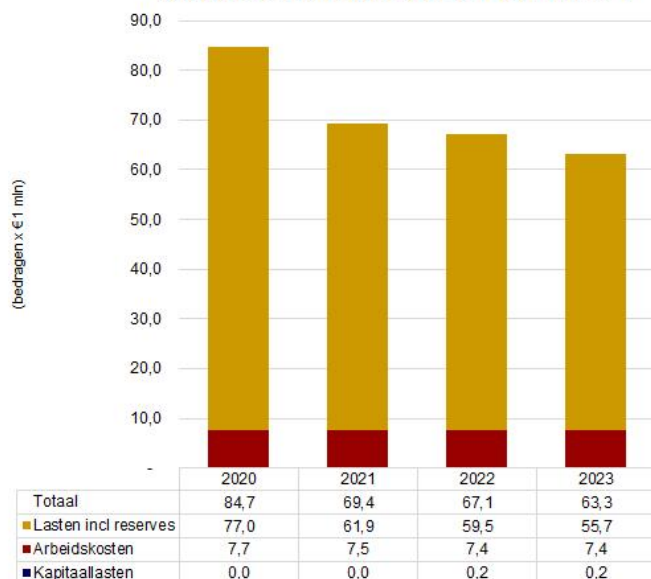
Opbouw en verloop lasten

Onderstaande grafiek geeft weer hoe de lasten van de ambitie zijn opgebouwd.

- Arbeidskosten: Betreft de loonkostenformatie zoals opgenomen onder A in de paragraaf Arbeidskosten
- Kapitaallasten: Betreft de kapitaallasten als gevolg van een investering
- Lasten incl. reserves*: Betreft de lasten inclusief de toevoegingen en onttrekkingen vanuit reserves

*In de toekomst zal het effect van de reserves ook apart worden gepresenteerd.

Opbouw en verloop lasten van de Ambitie 4

Raming baten en lasten

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2020 t/m 1e Begrotingswijziging	Bijstellingen	Gewijzigde Begroting 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023
Lasten						
Beleidsdoel 4-1 Innovatie: richting duurzaam en digitaal						
4-1-1 Innovatie stimuleren	42.683	675	43.358	33.851	32.684	33.021
4-1-2 Transitie van de Greenports	2.956	0	2.956	4.016	4.011	1.460
4-1-4 Digitaal Zuid-Holland	476	0	476	373	271	471
4-1-5 Circulair Zuid-Holland	2.372	0	2.372	1.457	1.449	1.448
Totaal beleidsdoel 4-1	48.488	675	49.163	39.697	38.414	36.399
Beleidsdoel 4-2 Creëren van een rijk vestigingsklimaat						
4-2-1 Voldoende werklocaties op de juiste plek v.d.juiste kwal.	6.859	221	7.080	6.580	6.403	4.707
4-2-2 Human Capital,beroepsbevolking m.d.juiste vaardigh.&kennis	1.650	150	1.800	1.850	2.100	2.100
Totaal beleidsdoel 4-2	8.509	371	8.880	8.430	8.503	6.807
Beleidsdoel 4-3 Erfgoed, cultuur en toerisme						
4-3-1 Behoud&ontw.cultureel erfgoed&toerisme in balans m.omgeving	18.333	-1.025	17.309	13.022	11.914	11.889
4-3-2 Archeologische vondsten zichtbaar maken v.e. breed publiek	936	0	936	933	931	881
4-3-3 Versterken cultuurparticipatie en bibliotheken	8.403	0	8.403	7.346	7.343	7.342
Totaal beleidsdoel 4-3	27.672	-1.025	26.648	21.301	20.187	20.112
Totaal Lasten	84.670	21	84.691	69.429	67.104	63.319

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2020 t/m 1e Begrotings- wijziging	Bijstellingen	Gewijzigde Begroting 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023
Baten						
Beleidsdoel 4-1 Innovatie: richting duurzaam en digitaal						
4-1-1 Innovatie stimuleren	80	0	80	0	0	0
Totaal beleidsdoel 4-1	80	0	80	0	0	0
Beleidsdoel 4-3 Erfgoed, cultuur en toerisme						
4-3-1 Behoud&ontw.cultureel erfgoed&toerisme in balans m.omgeving	0	14	14	14	14	14
4-3-3 Versterken cultuurparticipatie en bibliotheken	57	0	57	57	57	57
Totaal beleidsdoel 4-3	57	14	70	70	70	70
Totaal Baten	137	14	150	70	70	70
Saldo lasten en baten Ambitie 4	84.533	8	84.541	69.359	67.034	63.249

Toelichting mutaties

Toelichting Lasten

Beleidsdoel 4.1 Innovatie: richting duurzaam en digitaal

Bijdrage Rijk in MKB-MIT middelen netto effect 0 mln (storting reserve € 3,9 mln)

Het Rijk heeft in de Decembercirculaire 2019 een bedrag ter beschikking gesteld van € 3,9 mln. Het bedrag is bij Jaarrekening 2019 beklemd en wordt nu vanuit de financiële ruimte in de reserve MIT gestort en voorsnog onttrokken in 2023. Hiermee wordt aangesloten bij het verwachte kasritme van de subsidieregeling.

Fasering MKB -MIT middelen € -0,5 mln

De MKB-MIT uitgaven 2020 worden met € 0,5 mln verlaagd in verband met het actuele kasritme van deze uitgaven. De desbetreffende onttrekking aan de reserve MIT wordt overeenkomstig verlaagd. In 2023 wordt de € 0,5 mln weer onttrokken.

MKB breed - € 0,15 mln

Voor het inrichten van 'digitale werkplaatsen' in Rotterdam en Den Haag wordt, als onderdeel van de Human Capital projecten, in de jaren 2020 t/m 2023 € 0,15 mln beschikbaar gesteld. (Zie beleidsdoel 4.2).

Dekking vanuit de beschikbare middelen voor Breed MKB (beleidsdoel 4.1) .

Life Science en Health € 0,025 mln

Voor Life Science en Health wordt in 2020 € 0,025 mln beschikbaar gesteld voor de analyse van de LSH-strategie Zuid Holland door organisatie Whale Bay.

Dekking vanuit de risicoreserve REGMED XB.

Life Science en Health € 0,2 mln

Vanuit de zorgsector in de regio wordt een beroep gedaan op de provincie Zuid-Holland om bij te dragen in initiatieven die op korte termijn de coronacrisis in de zorg verder beheersbaar kunnen maken. Onder meer wordt verzocht bij te dragen aan de beademingsmachine die de TU Delft in ontwikkeling heeft voor Intensive Care

afdelingen in ziekenhuizen. Er wordt vanuit de programmareserve een budget van € 0,2 mln voor deze initiatieven vrijgemaakt

Fieldlabs € 1,1 mln

De provincie Zuid-Holland heeft de afgelopen paar jaar meerdere Fieldlabs helpen ontwikkelen. Deze partijen moeten in de coronacrisis mogelijk vrezen voor hun voortbestaan. Deze groep bedrijven komt veelal niet in aanmerking voor de corona hulpprogramma's die het Rijk heeft opgezet. De provincie vindt het wegens het sterk innovatieve karakter van groot belang om deze groep bedrijven, waar er voldoende potentie aanwezig is, op korte termijn te helpen en ondersteuning te bieden. Daartoe wordt het budget voorzien voor 2021 naar het jaar 2020 verplaatst.

Beleidsdoel 4.2 Creëren van een rijk vestigingsklimaat

Bedrijventerreinen € 0,2 mln

Op basis van de huidige stand van de afgegeven subsidiebesluiten worden de uitgaven voor bedrijventerreinen in 2020 per saldo met € 0,2 mln verhoogd. Het betreft vooral in 2019 afgegeven subsidies detailhandel waarvan de uitgaven doorlopen in 2020.

De onttrekkingen uit de reserve Bedrijventerreinen worden overeenkomstig bijgesteld.

Digitale werkplaatsen € 0,2 mln

Voor het inrichten van 'digitale werkplaatsen' in Rotterdam en Den Haag wordt, als onderdeel van de Human Capital projecten, in de jaren 2020 t/m 2023 € 0,2 mln beschikbaar gesteld.

Dekking vanuit de beschikbare middelen voor Breed MKB (beleidsdoel 4.1).

Kapitaallasten € 0,0 mln

Door verschuiving van de investeringen in de tijd wijzigen ook de afschrijvingen, de begrote rentelasten vallen lager uit door verschuivingen van investeringen en veranderingen van de reservepositie.

Dekking ten laste begrotingssaldo en daarmee van de Algemene reserve.

Beleidsdoel 4.3 Erfgoed Cultuur en toerisme

Onderhoud molens € 0,08 mln

In 2019 is divers onderhoudswerk aan de drie molens in Leidschendam in opdracht gegeven. Vanwege vertraging worden deze werkzaamheden in 2020 uitgevoerd. Daarom is het benodigde bedrag ad € 80.040 bij jaarrekening beklemd en wordt dit ter Begroting 2020 gebracht.

Dekking ten laste van de algemene reserve

Erfgoedlijnen, Restauratie van rijksmonumenten en herbestemming € -1,12 mln

Op basis van actuele informatie over uitgaven van eerdere afgegeven subsidies en verwachte uitgaven subsidieverleningen 2020 worden de budgetten erfgoedlijnen, herbestemming monumenten en restauraties bijgesteld. Daarbij is de instelling van de nieuwe reserve Erfgoedlijnen verwerkt. De reserve Restauratie rijksmonumenten en erfgoedlijnen is hernoemd naar reserve Restauratie en herbestemming monumenten. De verwachting is dat van de nog af te geven subsidies t.l.v. het plafond 2020 Erfgoedlijnen 50% van de lasten in 2020 valt en 50% in 2021. Dit betreft de nieuwe middelen voor erfgoedlijnen (€ 2,2 mln) uit het coalitieakkoord. Voor herbestemming is de verwachting eveneens dat een deel van de lasten in 2020 valt en een deel in 2021. Dit betreft de nieuwe middelen voor herbestemming (circa € 0,3 mln) uit het coalitieakkoord. Bij restauraties betreft het een doorschuif van de lasten van eerder afgegeven subsidies.

De bijstellingen in uitgaven betreffen:

- Erfgoedlijnen - € 1,1 mln in 2020; + € 1,1 mln in 2024;

- Herbestemming monumenten - € 0,2 mln in 2020; + € 0,2 mln in 2021;
- Restauraties + € 0,2 mln in 2020; + € 0,4 mln in 2021.

De gewijzigde fasering van de uitgaven is verwerkt door mutaties in de stortingen en onttrekkingen aan de reserves Erfgoedlijnen en de reserve Restauraties en herbestemming monumenten. Bij najaarsnota zal de verdeling opnieuw bekeken worden, want dan zijn meeste subsidies daadwerkelijk afgegeven.

Subsidie RCE molens € 0,0135 mln

De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) heeft in het kader van de Subsidieregeling Instandhouding Monumenten (SIM) subsidies verleend aan de provincie. Het betreft 3 molens en een totaal bedrag van € 90.000. (Jaarlijks € 13.500 in de periode 2019 t/m 2024 waarna nog een vaststelling volgt in 2025 van 10%, zijnde in totaal € 90.000).

In deze voorjaarsnota vindt verwerking plaats van de lasten en baten.

Toelichting baten

Beleidsdoel 4.3 Erfgoed Cultuur en toerisme

Subsidie RCE molens € 0,0135 mln

De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) heeft in het kader van de Subsidieregeling Instandhouding Monumenten (SIM) subsidies verleend aan de provincie. Het betreft 3 molens en een totaal bedrag van € 90.000. (Jaarlijks € 13.500 in de periode 2019 t/m 2024 waarna nog een vaststelling volgt in 2025 van 10% zijnde in totaal € 90.000).

In deze voorjaarsnota vindt verwerking plaats van de lasten en baten.

Instrumentarium

Reserves

In het onderstaande overzicht wordt aangegeven welke de totale inzet van reserves is binnen de ambitie.

Reservenaam (bedragen x € 1.000)	Beleidsdoel	Saldo mutaties 1e Begrotings- wijziging 2020	Toevoeging	Onttrekking	Saldo mutaties Gewijzigde begroting 2020
Overcommittering OP-West	4-1	-1.650	0	0	-1.650
Interreg-cofinanciering EFRO	4-1	-3.650	0	0	-3.650
Regionale netwerken topsectoren	4-1	-57	0	0	-57
Versterking economie	4-1	-924	0	0	-924
MIT MKB Innovatiestimulering topsect	4-1	-2.300	3.900	-500	2.100
Regionale gebiedsgerichte projecten	4-1	-678	0	0	-678
Risicoreserve Regmed XB	4-1	825	0	225	600
Bedrijventerreinen	4-2	-3.105	0	203	-3.308
Alt.locatie Hoeksche Waard	4-2	-720	0	0	-720
Versterking economie	4-2	2.338	0	0	2.338
Bedrijventerreinen:IRP Oude Rijnzone	4-2	-500	0	0	-500
Restauratie&herbestemming monumenten	4-3	-6.558	422	430	-6.566
Erfgoedlijnen	4-3	0	1.126	0	1.126
Eindtotaal		-16.979	5.448	358	-11.889

Subsidies

[Zie paragraaf Subsidies, Ambitie 4.](#)

Ambitie 5 Versterken natuur in Zuid-Holland

Zuid-Holland heeft unieke natuur

De combinatie van het kenmerkende kust-, veenweide- en rivierdelta- landschap, waarin steden en landschap met elkaar verweven zijn, maakt de provincie Zuid-Holland veelzijdig en uniek. Een typisch Hollands landschap met bossen, sloten, molens en boerderijen en met belangrijke leef- gebieden voor plant- en diersoorten.

Landschap en natuur staan onder druk

Tegelijk is de provincie Zuid-Holland een dichtbevolkte provincie en staat de kwaliteit van de leefomgeving onder druk. Denk alleen al aan de recente discussies over stikstof en over verontreiniging van bodem en water door PFAS. Het is van groot belang dat de inwoners van Zuid-Holland kunnen wonen en werken in een gezonde en aantrekkelijke leefomgeving, met directe toegang tot hoogwaardig groen, erfgoed en water. De provincie sluit hiermee aan op het klimaatakkoord.

We streven naar gezonde natuur

Met het onderdeel 'Versterken Natuur' geven we invulling aan deze ambities. Wij streven naar vitale natuur en fraaie landschappen die beginnen bij de voordeur en zich uitstrekken tot de kernen van natuurgebieden, verbonden met water en erfgoed. Met natuur faciliteert de provincie Zuid-Holland een economisch systeem dat uitgaat van de kwaliteit van ons natuurlijk kapitaal: voldoende schoon drinkwater en zoetwater, oppervlaktewater van goede kwaliteit, gezonde bodems (die CO₂ vastleggen), het waterzuiverende vermogen van de natuur, bestuiving en natuurlijke plaagregulatie. De provincie wil voortbouwen op de ervaringen die zijn opgedaan binnen het succesvolle samenwerkingsprojecten.

We gaan naar een vitale landbouwsector

De provincie Zuid-Holland wil de transitie naar een vitale landbouw versnellen voor alle landbouwsectoren en regio's. Daarin staan kringlooplandbouw en een natuurinclusieve aanpak centraal. Ook wordt ingezet op het tegengaan of verminderen van bodemdaling in de veenweidegebieden en het ontwikkelen van een energieneutrale en klimaatadaptieve aanpak. De landbouw teelt gezond, duurzaam en betaalbaar voedsel voor iedereen en blijft dé belangrijkste beheerder van het typische agrarische cultuurlandschap.

Wat willen we bereiken?

Beleidsdoel 5-1 Gezonde natuur

Zuid-Holland heeft landschappen en natuurwaarden die in heel Europa bijzonder zijn: de duinen, de delta en het veenweidegebied. De provincie is verantwoordelijk voor het behoud en de ontwikkeling van deze landschappen en natuurgebieden.

Samen met onze netwerkpartners werken we aan een gezonde en aantrekkelijke leefomgeving waarbij natuur en economie in balans zijn. Ons doel is dat Zuid-Holland uiterlijk in 2050 beschikt over een van de meest gevarieerde en aantrekkelijke leefomgevingen van Europa, waar wonen, werken en recreëren in harmonie zijn met natuur en landschap. In ons delta- en kustgebied zetten we in op grootschalige natuurontwikkeling en mogelijkheden voor kustontwikkeling in relatie met natuur. Met het Rijk is afgesproken dat de provincie het Natuurnetwerk Zuid-Holland uiterlijk in 2027 gerealiseerd heeft. Doordat we het natuurnetwerk compleet maken worden de natuurgebieden in Zuid-Holland met elkaar verbonden, waardoor populaties planten en dieren duurzaam in stand gehouden kunnen worden.

De provinciale zorgplicht voor beschermde plant- en diersoorten geven wij vorm via een actief beleid gericht op het in gunstige staat brengen van het leefgebied van 40 iconsoorten, waaronder boerenlandvogels. We streven daarbij naar evenwicht in de dieren- en plantenpopulaties en wegen doorlopend belangen van natuur en samenleving af. We zetten in op inhoudelijke en financiële koppelkansen tussen de biodiversiteitsopgave en andere (landelijke) opgaven, zoals klimaat en bodemdaling.

Beleidsdoel 5-2 Toekomstbestendige landbouw

Landbouw onder druk

De identiteit van het landschap in Zuid-Holland wordt voor een belangrijk deel gevormd door de veelzijdige land- en tuinbouwsector. De boeren zijn daarmee naast voedselproducent ook belangrijk als beheerders van het landschap.

Tegelijk staat de landbouw flink onder druk vanwege klimaatverandering, bodemdaling, uitstoot van stikstof en andere stoffen, de afname van biodiversiteit en de economische vitaliteit van de sector.

Om een vitale en toekomstbestendige sector te behouden lijkt een ingrijpende transitie van de landbouw en het landgebruik noodzakelijk.

Naar een sectorbrede transitie

De afgelopen jaren hebben we vooral geïnvesteerd in innovatie om de verduurzaming van de landbouw vorm te geven. Focus lag daarbij op de 'koplopers'. De komende periode wil de provincie de opgebouwde innovatiekracht benutten voor verdere opschaling. We willen dat alle agrariërs daarvan profiteren en samenwerken aan concrete oplossingen om de vitaliteit van de landbouwsector te vergroten.

Dat doen we in verschillende rollen: we stimuleren innovaties zoals de teelt van nieuwe producten en blijven betrokken bij het netwerk Voedsel families. We investeren in kennisdeling, in nieuwe verdienmodellen en in een circulaire aanpak en ketenoptimalisatie. Waar nodig zullen we kaders stellen of bestaande kaders aanpassen.

Beleidsdoel 5-3 Leven met water

De provincie wil Zuid-Holland beschermen tegen wateroverlast en overstromingen en de gevolgen van eventuele overstromingen zoveel mogelijk beperken. Deze opgave wordt groter door de effecten van klimaatverandering (zeespiegelstijging en toenemende extreme neerslag), bodemdaling en toenemende druk op de beschikbare ruimte. De provincie heeft bij de preventie van overstromingen en wateroverlast een kaderstellende rol (normeren van regionale keringen en vaststellen normen voor wateroverlast), ook worden dijkversterkingsplannen van de

waterschappen goedgekeurd. De provincie zet in op een robuuste ruimtelijke inrichting en op een goede voorbereiding van de rampenbestrijding (meerlaagse veiligheid) onder andere door deelname aan de Interregprojecten FRAMES (als leadpartner en deelnemer) en STARS2C's en door deelname aan het Deltaprogramma. Volgens de Deltabeslissingen en de Nationale Adaptatie Strategie moet Nederland in 2050 'waterrobuust' zijn ingericht en is er een basisveiligheid voor iedereen tegen overstromingen.

De beschikbaarheid en de kwaliteit van oppervlaktewater en grondwater vraagt om een gezamenlijke inspanning van overheden en stakeholders in de provincie. In het Deltaprogramma Zoetwater werkt de provincie samen aan de uitwerking van een strategie voor zoetwater om zo weerbaar te zijn tegen perioden van droogte zoals de zomer van 2018. De provincie is verantwoordelijk voor de (ruimtelijke) bescherming van de drinkwaterbronnen zodat voldoende drinkwatervoorzieningen en drinkwatervorraden (kwalitatief en kwantitatief) beschikbaar zijn (en blijven). Ook moeten er voldoende veilige en kwalitatief goede zwemwaterlocaties zijn, deze worden door de provincie aangewezen.

In 2027 moeten de doelen uit de Kaderrichtlijn Water zijn behaald. De effecten van de genomen maatregelen zijn nog beperkt zichtbaar en verdergaande inspanning is nodig. Samen met de waterschappen en stakeholders worden nadere afspraken gemaakt over de maatregelen.

Alle grondwaterlichamen voor de Kaderrichtlijn Water (KRW) moeten in 2027 in goede toestand zijn (kwantitatief en kwalitatief). Het Regionaal Bestuurlijk Overleg Rijn-West is het platform waar de partners voor dit Stroomgebied de KRW plannen afstemmen en elkaar stimuleren tot een ambitieuze en tegelijk effectieve aanpak. De provincie onderhoudt grondwatermeetnetten waarmee, in alle grondwaterlichamen, de grondwaterkwaliteit en – kwantiteit worden gemonitord.

Wat gaan we doen om het beleidsdoel te realiseren?

Om de verschillende beleidsdoelen voor de ambitie te realiseren, hebben we elk doel vertaald in een aantal beleidsprestaties. Die staan hieronder beschreven.

Beleidsdoel 5-1 Gezonde natuur

Beleidsprestatie 5-1-1 Natuur

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsprestatie 5-1-2 Bevorderen Biodiversiteit

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsprestatie 5-1-3 Faunabeheer

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsdoel 5-2 Toekomstbestendige landbouw

Beleidsprestatie 5-2-1 Vitale landbouw

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsprestatie 5-2-2 Aanpak Bodemdaling (landelijk gebied)

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsdoel 5-3 Leven met water

Beleidsprestatie 5-3-1 Waterveiligheid

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsprestatie 5-3-2 Waterbeschikbaarheid en -kwaliteit

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Wat mag dat kosten?

Inleiding

Wat mag het kosten is opgebouwd in 2 delen:

- Opbouw en verloop lasten
- Raming baten en lasten

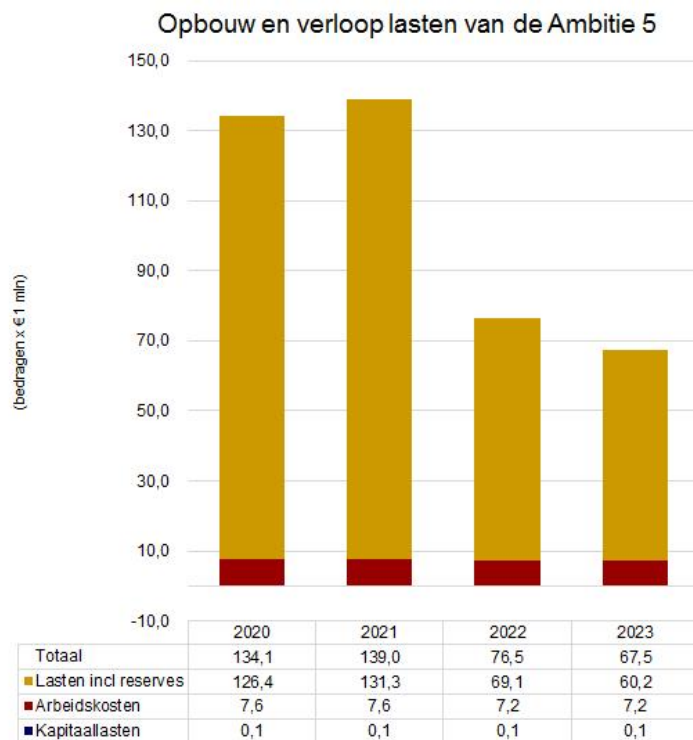
'Wat mag het kosten' is nu samengevat in 1 tabel. Provinciale Staten hebben budgetrecht op het niveau beleidsdoel. Daarom zijn de toelichtingen ook geschreven op de bijstellingen per beleidsdoel, binnen een ambitie. De mutaties op beleidsprestaties zijn daarnaast ter informatie vermeld.

Opbouw en verloop lasten

Onderstaande grafiek geeft weer hoe de lasten van de ambitie zijn opgebouwd.

- Arbeidskosten: Betreft de loonkostenformatie zoals opgenomen onder A in de paragraaf Arbeidskosten
- Kapitaallasten: Betreft de kapitaallasten als gevolg van een investering
- Lasten incl. reserves*: Betreft de lasten inclusief de toevoegingen en onttrekkingen vanuit reserves

*In de toekomst zal het effect van de reserves ook apart worden gepresenteerd.

Raming baten en lasten

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2020 t/m 1e Begrotings- wijziging	Bijstellingen	Gewijzigde Begroting 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023
Lasten						
Beleidsdoel 5-1 Gezonde natuur						
5-1-1 Natuur	89.795	1.387	91.182	100.243	51.218	46.240
5-1-2 Bevorderen Biodiversiteit	5.357	2.390	7.747	6.680	3.781	3.258
5-1-3 Faunabeheer	5.408	518	5.926	5.005	5.005	4.905
Totaal beleidsdoel 5-1	100.561	4.295	104.855	111.928	60.005	54.403
Beleidsdoel 5-2 Toekomstbestendige landbouw						
5-2-1 Vitale landbouw	15.929	594	16.522	17.294	8.210	5.683
5-2-2 Aanpak Bodemdaling (landelijk gebied)	3.945	1.335	5.280	3.110	2.200	2.150
Totaal beleidsdoel 5-2	19.873	1.929	21.802	20.404	10.410	7.833
Beleidsdoel 5-3 Leven met water						
5-3-1 Waterveiligheid	3.741	101	3.842	3.370	2.804	2.113
5-3-2 Waterbeschikbaarheid en -kwaliteit	3.035	590	3.625	3.299	3.249	3.148
Totaal beleidsdoel 5-3	6.777	691	7.468	6.669	6.053	5.261
Totaal Lasten	127.210	6.915	134.125	139.001	76.468	67.498
Baten						
Beleidsdoel 5-1 Gezonde natuur						
5-1-1 Natuur	26.673	-8.300	18.373	19.474	16.109	12.140
5-1-3 Faunabeheer	626	0	626	626	726	726
Totaal beleidsdoel 5-1	27.299	-8.300	18.999	20.100	16.835	12.866
Beleidsdoel 5-2 Toekomstbestendige landbouw						
5-2-1 Vitale landbouw	6.857	0	6.857	6.813	2.492	1.194
Totaal beleidsdoel 5-2	6.857	0	6.857	6.813	2.492	1.194
Beleidsdoel 5-3 Leven met water						
5-3-1 Waterveiligheid	495	164	659	300	0	0
5-3-2 Waterbeschikbaarheid en -kwaliteit	430	15	445	430	430	430
Totaal beleidsdoel 5-3	925	179	1.104	730	430	430
Totaal Baten	35.082	-8.121	26.961	27.643	19.757	14.490
Saldo lasten en baten Ambitie 5	92.129	15.036	107.165	111.358	56.712	53.008

Toelichting mutaties

Toelichting Lasten

Beleidsdoel 5-1 Gezonde natuur

Claim Rekeningresultaat 2019 € 1,4 mln

Deze wijziging betreft een bijstelling van planning.

Middelen die in 2019 niet ingezet zijn voor de realisatie van het NNN (€ 0,6 mln), het Faunafonds (€ 0,2 mln) en Icoonsoorten (€ 0,6 mln) zijn in 2020 nodig voor deze onderwerpen (in totaal € 1,4 mln).

Dekking via de algemene reserve.

Realisatie NNN € 1,1 mln

Deze wijziging betreft een bijstelling van planning en budget.

Voor de groene grond zal naar verwachting € 0,5 mln minder budget benodigd zijn voor verkoop (voor o.a. notariskosten, taxaties en afwaarderingen) omdat naar verwachting minder grond wordt verkocht. Voor de exploitatie groene grond daarentegen zal naar verwachting € 1,6 mln meer budget benodigd zijn; enerzijds omdat gronden en opstallen nog niet worden verkocht en langer beheerd en onderhouden dienen te worden, anderzijds vanwege (incidentele) sloop en sanering van opstallen om vastgoed voor verkoop gereed te maken..

Dekking uit de reserve Ontwikkelopgave natuur.

Monitoring Natuur € -0,2 mln

Deze wijziging betreft een bijstelling van planning en budget.

In het kader van de stikstof problematiek wordt een doelanalyse uitgevoerd op 13 stikstofgevoelige N2000 gebieden. Met de verkregen gegevens wordt een datasysteem opgezet voor Natura 2000.

Incidenteel wordt daarom middelen verschoven naar Ambitie 1, waar het ingezet zal worden voor monitoring natuur.

Dekking uit provinciale middelen.

Diverse € 0,1 mln

Deze wijziging betreft een bijstelling van budget.

Technische bijstellingen leiden tot aanpassing van het budget.

Dekking uit provinciale middelen.

Kapitaallasten € 0,1 mln

Door verschuiving van de investeringen in de tijd wijzigen ook de afschrijvingen, de begrote rentelasten vallen lager uit door verschuivingen van investeringen en veranderingen van de reservepositie.

Dekking ten laste van begrotingssaldo en daarmee van de Algemene reserve

Herverdeling directie loonkosten € 1,8 mln

Herverdeling van de directe loonkosten heeft plaatsgevonden binnen versterken natuur. Het betreft loonkosten die bij de begrotingswijziging abusievelijk waren opgenomen bij doel 5.2. Het budget is structureel verhoogd met € 1,8 mln.

Verschuiving van loonkosten van doel 5.1 naar doel 5.2

Beleidsdoel 5-2 Toekomstbestendige landbouw

Claim Rekeningresultaat 2019 € 4 mln

Deze wijziging betreft een bijstelling van planning.

Middelen die in 2019 niet ingezet zijn voor de Regiodeal Bodemdaling (€ 3,8 mln), mest met een gereduceerd fosfaatgehalte (€ 0,2 mln), KlimaatSlim Boeren op veen (€ 0,1 mln), Verbeteren en behouden ruimte /

landschapskwaliteit (€ 0,1 mln) en POP3 (- € 0,2 mln) worden in 2020 voor in totaal € 4 mln weer opgenomen in de begroting.

Dekking uit de algemene reserve.

Herverdeling budgetten water € -0,2 mln

Deze wijziging betreft een bijstelling van budget.

In het kader van oud voor nieuw heeft een herverdeling over de beleidsdoelen plaatsgevonden waarmee € 0,2 mln uit dit beleidsdoel overgaat naar beleidsdoel 5-3 Leven met water. Dit betreft een administratieve correctie waarmee de omzetting van de oude naar de nieuwe begrotingsstructuur budgetneutraal verloopt.

Dekking uit provinciale middelen.

Kapitaallasten € -0,1 mln

Door verschuiving van de investeringen in de tijd wijzigen ook de afschrijvingen, de begrote rentelasten vallen lager uit door verschuivingen van investeringen en veranderingen van de reservepositie.

Dekking ten gunste van begrotingssaldo en daarmee van de Algemene reserve

Herverdeling directie loonkosten - € 1,8 mln

Herverdeling van de directe loonkosten heeft plaatsgevonden binnen versterken natuur. Het betreft loonkosten die bij de begrotingswijziging abusievelijk waren opgenomen bij doel 5.1. Het budget is structureel verlaagd met € 1,8 mln.

Verschuiving van loonkosten van doel 5.1 naar doel 5.2

Beleidsdoel 5-3 Leven met water

Interreg project FRAMES € 0,2 mln

Deze wijziging betreft een bijstelling van planning en budget.

De pilot voor het Interreg project FRAMES (Flood Resilient Areas by Multi-layered Safety) liep volgens oorspronkelijke planning tot en met 2019. De planning is in de tussentijd bijgesteld naar 2020. Het begrote en niet bestede budget in 2019 van € 0,2 mln wordt nu naar verwachting ingezet in 2020, wanneer de eindconferentie en de communicatie van de eindproducten zal zijn. De gemaakte kosten kunnen vervolgens geclaimd worden bij het EU Interreg programma. Zie ook de toelichting onder de baten.

Dekking uit bijdragen van derden en EU-bijdragen.

Herverdeling budgetten water € 0,2 mln

Deze wijziging betreft een bijstelling van budget.

In het kader van oud voor nieuw heeft een herverdeling over de beleidsdoelen plaatsgevonden van de budgetten voor water. Vanuit beleidsdoel 5-2 Toekomstbestendige landbouw is per saldo € 0,2 mln overgekomen. Dit betreft een administratieve correctie waarmee de omzetting van de oude naar de nieuwe begrotingsstructuur budgetneutraal verloopt.

Dekking uit provinciale middelen.

COASTAR € 0,3 mln

Deze wijziging betreft een bijstelling van budget.

In de Septembercirculaire 2019 is een bijdrage ontvangen van € 0,3 mln voor Zoetwatermaatregelen. Deze bijdrage wordt naar verwachting in 2020 als subsidie verleend.

Dekking uit algemene reserve.

Toelichting baten

Beleidsdoel 5-1 Gezonde Natuur

Realisatie NNN € -8,3 mln

Deze wijziging betreft een bijstelling van planning en budget.

Wijziging van de planning van de verkoop van groene grond leidt in 2020 tot een verlaging van € 8,8 mln. Deze baten verschuiven naar 2021 t/m 2024 waar deze jaarlijks met € 2,2 mln toe nemen. Daarnaast stijgen de verwachte inkomsten uit erfpacht in 2020 met € 0,5 mln.

Dekking uit de reserve ontwikkelopgave natuur.

Beleidsdoel 5-3 Leven met water

Interreg project FRAMES € 0,2 mln

Deze wijziging betreft een bijstelling van planning en budget.

De pilot voor het Interreg project FRAMES (Flood Resilient Areas by Multi-layered Safety) liep volgens oorspronkelijke planning tot en met 2019. De planning is in de tussentijd bijgesteld naar 2020. Het begrote en niet bestede budget in 2019 van € 0,2 mln wordt nu naar verwachting ingezet in 2020, wanneer de eindconferentie en de communicatie van de eindproducten zal zijn. De gemaakte kosten kunnen vervolgens geclaimd worden bij het EU Interreg programma. Zie ook de toelichting onder de lasten.

Dekking uit bijdragen van derden en EU-bijdragen.

Instrumentarium

Reserves

In het onderstaande overzicht wordt aangegeven welke de totale inzet van reserves is binnen de ambitie.

Reservenaam (bedragen x € 1.000)	Beleidsdoel	Saldo mutaties 1e Begrotingswijziging 2020	Toevoeging	Onttrekking	Saldo mutaties Gewijzigde begroting 2020
Groene ambities	5-1	-4.652	1.753	0	-2.899
Beheerplannen Natura 2000 en PAS	5-1	-1.244	0	0	-1.244
Natuurcompensatie	5-1	-36	0	0	-36
Reserve Ontwikkelopgave natuur	5-1	-18.866	-8.300	1.100	-28.266
NatuurNetwerk Nederland	5-1	-13.897	0	0	-13.897
Res Project duurz ontw. Zuidplaspold	5-1	-230	0	0	-230
IODS	5-1	-3.548	0	0	-3.548
Groene ambities	5-2	-3.738	0	0	-3.738
Reserve UPG 40	5-2	-2.749	0	0	-2.749
Milieuaspecten omgevingbeleid	5-3	0	3	0	3
Res Project duurz ontw. Zuidplaspold	5-3	-700	0	0	-700
Zandmotor	5-3	-284	0	0	-284
Eindtotaal		-49.944	-6.544	1.100	-57.588

Subsidies

[Zie paragraaf Subsidies, Ambitie 5.](#)

Ambitie 6 Sterke steden en dorpen in Zuid-Holland

Zuid-Holland is een strategisch gelegen delta die altijd mensen heeft aangetrokken. Langs de waterwegen zijn krachtige handelssteden en dorpen ontstaan met elk een uniek profiel en identiteit. Onze steden zijn ontmoetingsplaatsen voor mensen en ideeën. De regio trekt kenniswerkers, bedrijven, toeristen en studenten van over de hele wereld. Stad en land raken steeds sterker met elkaar verbonden. Ons landelijke gebied met zijn dorpen is meer dan ooit een proeftuin voor nieuwe oplossingen op terreinen als klimaat, energie en voedsel.

Zuid-Holland staat voor de opgave om in het komende decennium een fors aantal betaalbare woningen te realiseren en de bestaande woonvoorraad te verduurzamen. Tegelijkertijd zijn de groeiende steden ook plaatsen waar sociale problematiek zich manifesteert. In het landelijk gebied vormt het behoud van voorzieningen en leefbaarheid een opgave. Onze uitdaging is om een gezonde, sociale en duurzame leefomgeving te realiseren. Om die vitale samenleving te realiseren is meer nodig dan woningbouw alleen. Het leef- en vestigingsklimaat kan versterkt worden door stad en land goed te verbinden, door ruimte te bieden voor groen en water in de stad, door een evenwichtige woningvoorraad en passende werklocaties. De vitaliteit van de stad is ook gebaat bij cultuur, kenniscentra en aantrekkelijke binnensteden.

Zuid-Holland wil een aantrekkelijke, duurzame, concurrerende toonaangevende provincie zijn, waar mensen met plezier wonen, werken en recreëren in een aantrekkelijke groene en gezonde leefomgeving. In Zuid-Holland moet iedereen zich thuis kunnen voelen in sterke steden en dorpen. Daarvoor moeten er voldoende woningen van de juiste kwaliteit op de juiste locatie zijn. De provincie wil de bouw van passende en betaalbare woningen versnellen, met waarborg voor ruimtelijke en sociale kwaliteit en passende mobiliteitsvoorzieningen. De provincie wil het economisch potentieel beter benutten door de steden met hun afzonderlijke kwaliteiten te verbinden. Verder wil de provincie dat het bebouwd gebied klimaatadaptief wordt ingericht. Daarbij wordt primair gekozen voor bouwen in bestaand bebouwd gebied en nabij knooppunten van hoogwaardig openbaar vervoer. Daarnaast wordt een integrale afweging gemaakt tussen landschappelijk belang, ruimte voor woningen en bedrijven. Waardevolle landschappen zoals het Groene Hart (inclusief De Waarden), Midden-Delfland, en de kust worden zoveel mogelijk beschermd.

Wat willen we bereiken?

Beleidsdoel 6-1 Voldoende juiste woningen op de juiste plek

In Zuid-Holland moet het komende decennium een fors aantal woningen gerealiseerd worden. De provincie wil dat haar inwoners op korte en lange termijn een passende, waaronder betaalbare, woning kunnen vinden op de juiste locatie ter versterking van de vitaliteit van het stedelijk en landelijk gebied. Voor veel doelgroepen (starters, lage inkomens, studenten, ouderen, arbeidsmigranten) is dat niet het geval. Het doel is om de realisatie van betaalbare en passende woningbouw te versnellen en zorg te dragen dat de woningvoorraad op peil is.

Het is van belang dat bij de versnelling van woningbouw de bereikbaarheid van wonen, werken en voorzieningen gewaarborgd is, met investeringen in passende mobiliteitsvoorzieningen. Dit betekent dat de versnelling van de woningbouwopgave goed moet zijn afgestemd met de onderwerpen werklocaties en bereikbaarheid.

De provincie bouwt zelf geen woningen, dit doen marktpartijen en woningbouwcorporaties. Wel heeft de provincie verschillende rollen waarin het een bijdrage kan leveren aan de versnelling van de betaalbare woningen:

- Meewerken op locatieniveau om knelpunten weg te nemen door inzet van expertise en middelen.
- Samen met Rijk, gemeenten, marktpartijen en corporaties werken aan een constante bouwstroom door afspraken (o.a. Woondeal Zuidelijke Randstad), kennisuitwisseling (o.a. organiseren jaarlijkse conferentie), lobby en agendering van knelpunten.
- Eén loket voor de buitenwereld waar het gaat om tegenstrijdige provinciale belangen op locatieniveau, dan wel provinciaal omgevingsbeleid dat versnelling belemmert. Deze kwesties agenderen en knopen over doorhakken.
- Vanuit provinciaal omgevingsbeleid sturing op kwantitatieve en kwalitatieve behoefte en voldoende plancapaciteit per woonregio. Mogelijk maken van overprogrammering zodat er voldoende harde plancapaciteit is. Het inzetten van RO-instrumentarium indien noodzakelijk.

Beleidsdoel 6-2 Vitaliteit en kwaliteit in de leefomgeving

De provincie wil een regio zijn waar mensen met plezier wonen, werken, recreëren in een aantrekkelijke, groene en gezonde omgeving. De vitaliteit en kwaliteit van de leefomgeving staat echter onder druk door potentieel conflicterende ruimteclaims op terreinen als woningbouw, economie, energie en klimaat. De aanleg van wegen, woningen, dijken en recreatiegebieden gaan decennialang mee. Daarom is het van belang dat deze ontwikkelingen zorgvuldig gebeuren. Het doel is om een kwaliteitsrijke ruimtelijke inrichting te realiseren waarbij ruimte is en blijft voor nieuwe initiatieven, met aandacht voor het veranderende klimaat, sociale kwaliteit en verduurzaming van de bestaande woningvoorraad. Samen met andere partijen werkt de provincie aan een gezonde, sociale en duurzame leefomgeving.

De provincie maakt bij de inrichting van de ruimte integrale afwegingen tussen landschappelijke belangen en ruimte voor functies als woningen en bedrijven. Met het beleid voor ruimtelijke kwaliteit stimuleren we dat initiatiefnemers zoveel mogelijk voortbouwen op de bestaande kwaliteiten, en daarmee op de identiteit, van Zuid-Holland. Dus sterker maken wat al sterk is. Daarbij hoort: de juiste ontwikkeling op de juiste plek, en waar mogelijk in combinatie met verschillende functies.

Stedelijke ontwikkelingen die niet binnen bestaand stads- en dorpsgebied gerealiseerd kunnen worden en kleinschalige ontwikkelingen kunnen bij uitzondering in het landelijk gebied plaatsvinden in aansluiting op bestaand stads- en dorpsgebied of in bebouwingslinten. Bovenregionale en regionale (centrum)voorzieningen worden zoveel mogelijk geconcentreerd in stedelijke centra en bij multimodale HOV-knooppunten. Dit beleid draagt bij aan de vitaliteit en daarmee aan de kwaliteit van stedelijke agglomeraties en centra.

Beleidsdoel 6-3 Afspraken met regio's

De realisering van een gezonde en aantrekkelijke leefomgeving met sterke steden en dorpen vereist een integrale ruimtelijke afweging tussen verschillende belangen en een inzet van en samenwerking tussen veel partijen. De provincie wil dat de woningbouwopgave in Zuid-Holland hand in hand gaat met behoud van werkgelegenheid. In de praktijk blijkt dit ingewikkeld. Door de schaarste aan ruimte en de wens niet meer in het groen te bouwen nadert de huidige praktijk van functiescheiding zijn grenzen. Tegelijkertijd is functiemenging in de praktijk nog niet gangbaar, zijn voorbeelden schaars en blijft het creëren van betaalbare bedrijfsruimte uit.

In de verstedelijkingsopgave komen woningbouwvraagstukken en de vraag naar werklocaties samen. Kwantitatief omdat de behoefte aan ruimte voor zowel wonen als werken toeneemt. Kwalitatief omdat er een groeiende behoefte en mogelijkheid is voor meer informele woon-werkmilieus waar kennisontwikkeling, kruisbestuiving en functiemenging sleutelbegrippen zijn. Terwijl vanuit verstedelijking dan ook vaak gemengde gebieden als stip op de horizon genoemd worden komen in de huidige praktijk en verstedelijkingsdruk vooral de conflicterende situaties tussen bedrijventerreinen en wonen (transformatieplannen) naar voren. Het risico op vertraging van woningbouw enerzijds en het verdringen van betaalbare werklocaties is groot.

De provincie wil met regio's en gemeenten afspraken maken over een passend woningaanbod voor alle doelgroepen en voldoende passende ruimte voor werklocaties.

Wat gaan we doen om het beleidsdoel te realiseren?

Om de verschillende beleidsdoelen voor de ambitie te realiseren, hebben we elk doel vertaald in een aantal beleidsprestaties. Die staan hieronder beschreven.

Beleidsdoel 6-1 Voldoende juiste woningen op de juiste plek

Beleidsprestatie 6-1-1 Versnelling Woningbouw

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsprestatie 6-1-2 Betaalbare woningvoorraad op peil

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsdoel 6-2 Vitaliteit en kwaliteit in de leefomgeving

Beleidsprestatie 6-2-1 Versterken (ruimtelijke) kwaliteit en vitaliteit

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsprestatie 6-2-2 Aanpak klimaatbestendig en natuurinclusief bouwen en verduurzaming bestaande woningvoorraad

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsdoel 6-3 Afspraken met regio's

Beleidsprestatie 6-3-1 Afspraken over wonen en werken in de regio en een passend woningaanbod voor alle doelgroepen

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Wat mag dat kosten?

Inleiding

Wat mag het kosten is opgebouwd in 2 delen:

- Opbouw en verloop lasten
- Raming baten en lasten

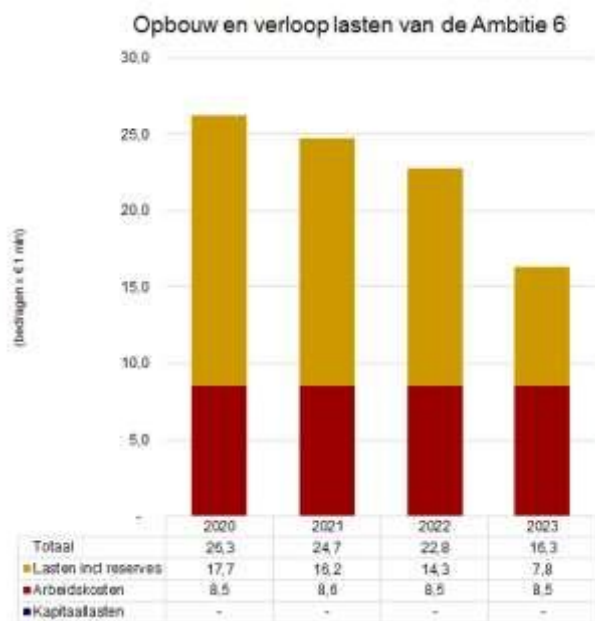
'Wat mag het kosten' is nu samengevat in 1 tabel. Provinciale Staten hebben budgetrecht op het niveau beleidsdoel. Daarom zijn de toelichtingen ook geschreven op de bijstellingen per beleidsdoel, binnen een ambitie. De mutaties op beleidsprestaties zijn daarnaast ter informatie vermeld.

Opbouw en verloop lasten

Onderstaande grafiek geeft weer hoe de lasten van de ambitie zijn opgebouwd.

- Arbeidskosten: Betreft de loonkostenformatie zoals opgenomen onder A in de paragraaf Arbeidskosten
- Kapitaallasten: Betreft de kapitaallasten als gevolg van een investering
- Lasten incl. reserves*: Betreft de lasten inclusief de toevoegingen en onttrekkingen vanuit reserves

*In de toekomst zal het effect van de reserves ook apart worden gepresenteerd.

Raming baten en lasten

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2020 t/m 1e Begrotings -wijziging	Bijstelling n	Gewijzigd e Begroting 2020	Ramin g 2021	Ramin g 2022	Ramin g 2023
Lasten						
Beleidsdoel 6-1 Voldoende juiste woningen op de juiste plek						
6-1-1 Versnelling woningbouw	6.189	1.406	7.595	6.854	6.722	3.720
6-1-2 Betaalbare woningvoorraad op peil	5.569	-1.000	4.569	5.572	5.070	2.069
Totaal beleidsdoel 6-1	11.758	406	12.164	12.426	11.792	5.789
Beleidsdoel 6-2 Vitaliteit en kwaliteit in de leefomgeving						
6-2-1 Versterken (ruimtelijke) kwaliteit en vitaliteit	5.085	175	5.260	5.169	4.979	4.475
6-2-2 Aanp.klimaatbest&natuurincl.bouwen&verduurz.best.woningv oorr	2.027	0	2.027	430	429	429
Totaal beleidsdoel 6-2	7.111	175	7.286	5.598	5.408	4.904
Beleidsdoel 6-3 Afspraken met regio's						
6-3-1 Afspr.over wonen&werken i.d.regio&pass.woningaanb.doelgr.	9.398	-2.596	6.802	6.698	5.601	5.598
Totaal beleidsdoel 6-3	9.398	-2.596	6.802	6.698	5.601	5.598
Totaal Lasten	28.268	-2.015	26.253	24.723	22.801	16.291
Baten						
Beleidsdoel 6-1 Voldoende juiste woningen op de juiste plek						
6-1-2 Betaalbare woningvoorraad op peil	500	-200	300	300	200	200
Totaal beleidsdoel 6-1	500	-200	300	300	200	200
Beleidsdoel 6-2 Vitaliteit en kwaliteit in de leefomgeving						
6-2-1 Versterken (ruimtelijke) kwaliteit en vitaliteit	150	0	150	150	0	0
Totaal beleidsdoel 6-2	150	0	150	150	0	0
Beleidsdoel 6-3 Afspraken met regio's						
6-3-1 Afspr.over wonen&werken i.d.regio&pass.woningaanb.doelgr.	175	0	175	175	0	0
Totaal beleidsdoel 6-3	175	0	175	175	0	0
Totaal Baten	825	-200	625	625	200	200
Saldo lasten en baten Ambitie 6	27.443	-1.815	25.628	24.098	22.601	16.091

Toelichting mutaties

Toelichting Lasten

Beleidsdoel 6-1 Voldoende juiste woningen op de juiste plek

Knelpuntenpot binnenstedelijke locaties € 1,2 mln

Het budget is beschikbaar gesteld ter uitvoering van de ambitie inzake verstedelijking en knelpunten in de transformatie van binnenstedelijke locatie en perifere detailhandel vestigingen vanuit Amendement A-646. Om de middelen beschikbaar te houden voor het bestemde doel, is het beklemd bij het jaarrekeningresultaat 2019. Het totaal beklemd budget betreft € 1,5 mln. Een deel, € 0,3 mln, wordt verdeeld over de periode 2021 t/m 2024. Ter dekking van verleende subsidies vanuit dit budget is het deel ter grootte van € 0,3 mln verdeeld over een meerjarige periode.
Dekking uit de algemene reserve.

Subsidieregeling Spreiding sociale woningbouw regio Rotterdam Zuid € -1 mln

Deze wijziging betreft een bijstelling van planning.
De subsidieregeling Spreiding sociale woningbouw regio Rotterdam Zuid is dit begrotingsjaar vastgesteld. Het budget wordt afgelaagd met € 1 mln naar het niveau van het vastgestelde subsidieplafond voor 2020. Dit bedrag wordt in begrotingsjaar 2023 begroot ter behoud van het volledig budget bestemd voor de subsidieregeling.
Dekking uit de algemene reserve.

Woondeal Zuidelijke randstad € 0,2 mln

In de Decemercirculaire 2019 is € 0,2 mln opgenomen ten behoeve van het realiseren van de versnelling in de woningbouw in de Zuidelijke Randstad. De bijdrage komt voort uit de woondeal Zuidelijke Randstad ondertekend door onder andere ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de provincie Zuid-Holland.
Dekking uit de Algemene reserve.

Beleidsdoel 6-2 Vitaliteit en kwaliteit in de leefomgeving

Flex Wonen € 0,1 mln

In de Decemercirculaire 2019 is vanuit het Rijk € 0,25 mln beschikbaar gesteld voor het onderwerp Flex Wonen. Bij het jaarrekeningresultaat zijn deze middelen beklemd en worden ingezet voor de begrotingsjaren 2020 en 2021.
Dekking uit de algemene reserve.

Aanpak recreatieparken € 0,1 mln

In de Decemercirculaire 2018 is vanuit het Rijk budget ontvangen specifiek voor het onderwerp 'aanpak recreatieparken'. Om de middelen beschikbaar te houden voor het doel is het beklemd bij het jaarrekeningresultaat 2019. Het budget voor aanpak van recreatieparken staat begroot voor 2020 en wordt verplaatst naar doel 6.3 'Afspraken met regio's'. Het beklemd deel van het jaarrekeningresultaat 2019 wordt begroot voor 2021.
Dekking uit de algemene reserve.

Beleidsdoel 6-3 Afspraken met regio's

Aanpak recreatieparken € -0,1 mln

In de Decemercirculaire 2018 is vanuit het Rijk budget ontvangen specifiek voor het onderwerp 'aanpak recreatieparken'. Om de middelen beschikbaar te houden voor het doel is het beklemd bij het jaarrekeningresultaat 2019. Het budget voor aanpak van recreatieparken staat begroot voor 2020 en wordt verplaatst vanuit doel 6.2 'Vitaliteit en kwaliteit in de leefomgeving'. Het bekleemde deel van het jaarrekeningresultaat 2019 wordt begroot voor 2021.
Dekking uit de algemene reserve.

Nota Ruimte Middelen € -2,6 mln

Deze wijziging betreft een bijstelling van planning en budget. Voor de besteding en inzet van de Nota Ruimte middelen verschuift het budget voor € 2,6 mln naar de periode 2021 t/m 2024.
Budget wordt gedekt vanuit de reserve Duurzame ontwikkeling Zuidplaspolder.

Toelichting baten

Beleidsdoel 6-1 Voldoende juiste woningen op de juiste plek

Subsidieregeling Spreiding sociale woningbouw regio Rotterdam Zuid € -0,2 mln

Deze wijziging betreft een bijstelling van planning.
De subsidieregeling Spreiding sociale woningbouw regio Rotterdam Zuid is dit begrotingsjaar vastgesteld. Het budget wordt afgelaagd met € 0,2 mln. Deze baten betreffen ontvangen middelen van € 1 mln vanuit de gemeente Rotterdam. Het kasritme van deze baten zijn aangepast en in lijn gesteld met de begrote lasten.
Dekking uit de algemene reserve.

Instrumentarium

Reserves

In het onderstaande overzicht wordt aangegeven welke de totale inzet van reserves is binnen de ambitie.

Reservenaam (bedragen x € 1.000)	Beleidsdoel	Saldo mutaties 1e Begrotingswijziging 2020	Toevoeging	Onttrekking	Saldo mutaties Gewijzigde begroting 2020
Implementatie Omgevingswet	6-2	-1.598	0	0	-1.598
Res Project duurz ontw. Zuidplaspold	6-3	-3.546	0	-2.546	-1.000
IRP Goeree-Overflakkee	6-3	-100	0	0	-100
Eindtotaal		-5.244	0	-2.546	-2.698

Subsidies

[Zie paragraaf Subsidies, Ambitie 6.](#)

Ambitie 7 Gezond en veilig Zuid-Holland

Gezondheid in een veilige Zuid-Hollandse leefomgeving

Een gezonde en veilige leefomgeving wordt door een groot aantal factoren bepaald: de milieukwaliteit, veiligheid, bereikbaar groen, waterkwaliteit, keuzes bij mobiliteit en economische activiteiten, gezond voedsel en de inrichting van de openbare ruimte. Als de provincie zich met deze onderwerpen bezighoudt, kan zij bijdragen aan de gezondheid en veiligheid van haar inwoners. Het bevorderen van een gezonde en veilige leefomgeving is dan ook in de toekomstige Omgevingswet een belangrijk doel. Het verbeteren van deze gezondheid is een uitdaging voor verschillende partijen, ook voor de provincie.

Gezondheid en veiligheid staan onder druk

Zuid-Holland kent als gevolg van de stedelijke agglomeratie, de hoge mobiliteitsdruk en het Haven Industrieel Complex een grote uitdaging op het terrein van gezondheid. De provincie Zuid-Holland als geheel heeft de laagste score op het gebied van gezondheid van alle Nederlandse provincies. De gezondheidsverschillen tussen groepen inwoners groeien.

De kwetsbaarheid van onze provincie voor de gevolgen van de klimaatverandering geeft een extra dimensie aan veiligheid en gezondheid van onze leefomgeving.

We willen gezondheid en veiligheid beter waarborgen in de leefomgeving

De provinciale taken die invloed hebben op gezondheid en veiligheid liggen voor een belangrijk deel op het terrein van de leefomgeving. We besteden aandacht aan gezondheid binnen alle beleidssectoren. Dit vraagt om een innovatieve en gecoördineerde beleidsaanpak en om extra inzet binnen bestaande provinciale taken.

We verwachten meer extreem weer, en hogere temperaturen, wat onze gezondheid en veiligheid in het geding brengt. We willen ons beter voorbereiden op zaken als hittestress, of wateroverlast na hevige stortbuien. We willen onze fysieke leefomgeving zo inrichten dat deze klimaatbestendig blijft. We werken met verschillende overheden en andere organisaties samen aan regionale adaptatiestrategieën en het nationale Deltaprogramma. Ook sport en bewegen kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan de gezondheid van mensen. Door te zorgen voor fiets- en wandel - netwerken en voldoende groen, willen we dan ook mensen stimuleren 'om de hoek' te bewegen, sporten of juist lekker ontspannen.

Bedrijven in Zuid-Holland behoren tot de meest innovatieve ter wereld en zijn belangrijk voor onze werkgelegenheid, maar moeten ook veilig zijn met zo min mogelijk uitstoot van gevaarlijke stoffen. Daar zien wij op toe. Ook roepen wij de bedrijven op om hun innovatiekracht in te zetten voor de gezondheid en veiligheid van onze inwoners.

Wat willen we bereiken?

Beleidsdoel 7-1 Bevorderen verbetering milieukwaliteit en gezondheid

De provincie Zuid-Holland wil de milieukwaliteit verder verbeteren. Het milieubeleid is tot nu toe sterk gericht op het behalen van grenswaarden. Een belangrijk doel blijft om een basisniveau op orde te houden. Onder andere via vergunningverlening, toezicht en handhaving wordt daar invulling aan gegeven, waarbij de uitvoering door de vijf omgevingsdiensten in Zuid-Holland plaatsvindt. Door de door de World Health Organisation (WHO) geformuleerde advieswaarden te hanteren, wordt extra gezondheidswinst gerealiseerd.

Via onder andere programma's rond luchtkwaliteit, Zeer Zorgwekkende Stoffen, aanpak van geluidhinder en omgevingsveiligheid willen wij de milieukwaliteit als integraal onderdeel van een goede leefomgeving verder versterken. Daarnaast streeft de provincie ernaar dat er geen bodemverontreinigingen meer zijn die leiden tot onaanvaardbare humane, ecologische en verspreiding risico's.

Bij het bevorderen van de gezonde leefomgeving zal de provincie per opgave bepalen welke provinciale rol daarbij het beste past.

Beleidsdoel 7-2 Gezonde en bewegingsvriendelijke leefomgeving

Gezonde en bewegingsvriendelijke leefomgeving

De provincie Zuid-Holland wil voldoende (groene) openbare ruimte zowel binnen als buiten de stad. Vooral sociaal zwakkere wijken liggen vaker aan de rand van de stad langs een drukke weg. Daar is vaak minder aantrekkelijk groen en kun je minder makkelijk bewegen. De provincie wil een leefomgeving met een prettige inrichting die iedereen uitnodigt om te sporten, te bewegen, te recreëren en tot rust te komen.

Recreatiemogelijkheden 'om de hoek'

De provincie draagt bij aan een gezonde levensstijl van haar inwoners door het aanbieden van voldoende en gevarieerde voorzieningen voor sport en recreatie. Deze voorzieningen zijn goed bereikbaar (bij voorkeur om de hoek) en sluiten aan op de behoeften van de inwoners.

Kwaliteitsverbetering recreatiegebieden en routenetwerken

De afgelopen jaren is veel geïnvesteerd in het aanleggen van nieuwe recreatiegebieden en recreatieve routenetwerken. De komende periode richt de provincie zich op het versterken van dergelijke gebieden en structuren (voor wandelen, fietsen, varen en paardrijden).

De provincie verkent of zij een bijdrage kan leveren aan het bevorderen van afgestemd beheer, onderhoud en vindbaarheid van het routenetwerk. Daarnaast zet de provincie de bijdrage voort aan landelijke routebureaus voor fietsen en wandelen, omdat Zuid-Holland deel uit maakt van het landelijk routenetwerk.

Provinciale recreatiegebieden

Vanwege het directe provinciale belang bij een goed en gevarieerd sport- en recreatieaanbod wordt opnieuw gekeken naar de terreinen met recreatieve functie die in provinciaal eigendom zijn. Dit betekent dat de overdracht van grond naar derden niet langer een vanzelfsprekendheid is, maar vraagt om maatwerk per gebied.

Beleidsdoel 7-3 Klimaatbestendig Zuid-Holland, opgewassen tegen de effecten van klimaatverandering en bodemdaling

De effecten van klimaatverandering (weers-extremen, zeespiegelstijging) en bodemdaling hebben impact op de gezondheid en veiligheid van onze inwoners, de robuustheid van onze natuur, gebouwen en infrastructuur en aantrekkingskracht voor nieuwe investeringen (concurrentiekracht/vestigingsklimaat).

Om ervoor te zorgen dat in Zuid-Holland onze inwoners, bedrijven en investeringen gezond en veilig blijven, moeten we onze omgeving, ons beleid en ons handelen aanpassen aan de nieuwe omstandigheden. Dit betreft alle beleidsvelden van de provincie.

Wat gaan we doen om het beleidsdoel te realiseren?

Om de verschillende beleidsdoelen voor de ambitie te realiseren, hebben we elk doel vertaald in een aantal beleidsprestaties. Die staan hieronder beschreven.

Beleidsdoel 7-1 Bevorderen verbetering milieukwaliteit en gezondheid

Beleidsprestatie 7-1-1 Bevorderen van gezonde luchtkwaliteit

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsprestatie 7-1-2 Verminderen van geluidhinder

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsprestatie 7-1-3 Voorkomen van risico's door ongevallen met gevaarlijke stoffen (transport/industrie)

Impuls Omgevingsveiligheid

De huidige reserve Omgevingsveiligheid wordt ingezet omdat de regeling Impuls Omgevingsveiligheid (IOV) in 2020 eindigt en nog een aantal projecten in dat kader gerealiseerd moeten worden.

De regeling is bestemd voor decentrale overheden en wordt gefinancierd door het ministerie IenW, waarbij Zuid-Holland het secretariaat en de kassiersfunctie vervult.

Beleidsprestatie 7-1-4 Beschermen en benutten van de kwaliteiten van het bodem- en grondwater-systeem

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsprestatie 7-1-5 Vergunningverlening, toezicht en handhaving, uitgevoerd door de ZH omgevingsdiensten

DMCR ICT-investering

De DCMR heeft over 2019 een positief resultaat behaald, waardoor de benodigde investeringen uit het resultaat kunnen worden bekostigd. De geplande bijdrage van de provincie komt hierdoor te vervallen.

De vrijvallende middelen van € 0,7 mln worden in de Algemene reserve gestort.

Uitvoering projecten Altijd Actuele Digitale Vergunning (AADV) (Beklemming Jaarrekening 2019) € 0,9 mln.

In 2019 is een aantal projecten vertraagd en lopen door in 2020. Ook de beoogde IT-investering is verplaatst naar 2020. De nog vanuit 2019 beschikbare middelen worden hiervoor ingezet.

Subsidieregeling opruimen drugsafval € 0,1 mln.

Door het ministerie van Justitie en Veiligheid is aan PZH voor 2020 een subsidie beschikbaar gesteld om gedupeerden van illegale drugsafvaldumpingen tegemoet te komen in de opruimkosten. Hierbij wordt een subsidieplafond ter hoogte van hetzelfde bedrag ingesteld. Omdat deze post niet in de Begroting 2020 was voorzien, wordt dit bij de Voorjaarsnota 2020 gecorrigeerd.

Beleidsprestatie 7-1-6 Samenhangend beleidskader Gezond en Veilig met kennisontwikkeling en innovatie

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsdoel 7-2 Gezonde en bewegingsvriendelijke leefomgeving

Beleidsprestatie 7-2-1 Recreatie, Sport, kennisontwikkeling en Innovatie

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsdoel 7-3 Klimaatbestendig Zuid-Holland, opgewassen tegen de effecten van klimaatverandering en bodemdaling

Beleidsprestatie 7-3-1 Klimaatadaptatie en aanpak bodemdaling stedelijk gebied

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Wat mag dat kosten?

Inleiding

Wat mag het kosten is opgebouwd in 2 delen:

- Opbouw en verloop lasten
- Raming baten en lasten

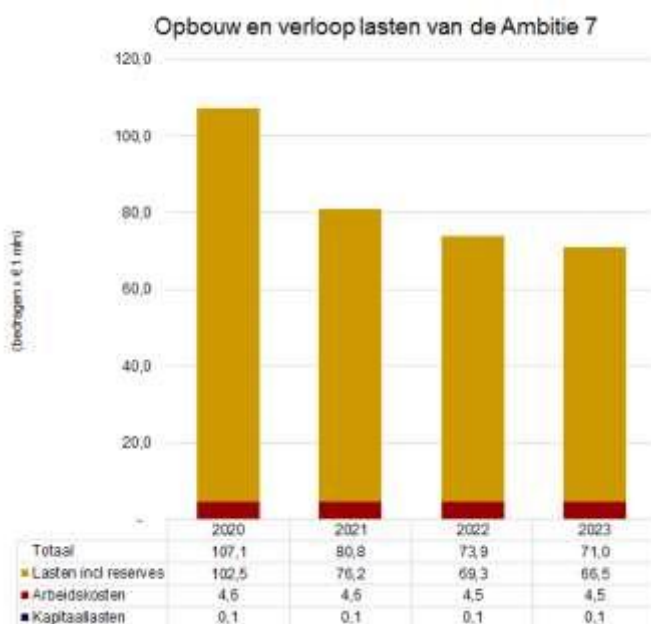
'Wat mag het kosten' is nu samengevat in 1 tabel. Provinciale Staten hebben budgetrecht op het niveau beleidsdoel. Daarom zijn de toelichtingen ook geschreven op de bijstellingen per beleidsdoel, binnen een ambitie. De mutaties op beleidsprestaties zijn daarnaast ter informatie vermeld.

Opbouw en verloop lasten

Onderstaande grafiek geeft weer hoe de lasten van de ambitie zijn opgebouwd.

- Arbeidskosten: Betreft de loonkostenformatie zoals opgenomen onder A in de paragraaf Arbeidskosten
- Kapitaallasten: Betreft de kapitaallasten als gevolg van een investering
- Lasten incl. reserves*: Betreft de lasten inclusief de toevoegingen en onttrekkingen vanuit reserves

*In de toekomst zal het effect van de reserves ook apart worden gepresenteerd.

Raming baten en lasten

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2020 t/m 1e Begrotings- wijziging	Bijstellingen	Gewijzigde Begroting 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023
Lasten						
Beleidsdoel 7-1 Bevorderen verbetering milieukwaliteit en gezondheid						
7-1-1 Bevorderen van gezonde luchtkwaliteit	1.197	0	1.197	1.198	1.197	1.197
7-1-2 Verminderen van geluidhinder	654	0	654	153	153	153
7-1-3 Voork.risico's ongevallen met gevaarl.stoffen(transp/ind.)	14.938	828	15.766	649	648	648
7-1-4 Berscherm&benutten v.d.kwaliteiten v.h.bodem-en grondw.syst.	9.127	465	9.592	3.235	2.882	2.772
7-1-5 Vergunningverl.,toezicht&handhaving, uitgev.ZH omgevingsd.	53.446	242	53.689	53.368	53.367	51.799
7-1-6 Samenl.beleidskader Gezond en Veilig met kennisontw.&innov.	991	0	991	1.291	1.291	1.091
Totaal beleidsdoel 7-1	80.353	1.535	81.888	59.893	59.539	57.660
Beleidsdoel 7-2 Gezonde en bewegingsvriendelijke leefomgeving						
7-2-1 Recreatie, sport, kennisontwikkeling en innovatie	20.062	4.067	24.129	19.933	13.490	12.752
Totaal beleidsdoel 7-2	20.062	4.067	24.129	19.933	13.490	12.752
Beleidsdoel 7-3 Klimaatbestendig Z-H,opgew.tegen effect.v.klimaatver.&bodemd						
7-3-1 Klimaatadaptie en aanpak bodemdaling stedelijk gebied	970	128	1.098	1.018	900	630
Totaal beleidsdoel 7-3	970	128	1.098	1.018	900	630
Totaal Lasten	101.384	5.730	107.114	80.845	73.928	71.042
Baten						
Beleidsdoel 7-1 Bevorderen verbetering milieukwaliteit en gezondheid						
7-1-4 Berscherm&benutten v.d.kwaliteiten v.h.bodem-en grondw.syst.	1.010	450	1.460	1.403	386	1.172
7-1-5 Vergunningverl.,toezicht&handhaving, uitgev.ZH omgevingsd.	3.400	98	3.498	3.400	3.400	3.400
Totaal beleidsdoel 7-1	4.410	548	4.958	4.803	3.786	4.572
Beleidsdoel 7-2 Gezonde en bewegingsvriendelijke leefomgeving						
7-2-1 Recreatie, sport, kennisontwikkeling en innovatie	137	0	137	137	5	5
Totaal beleidsdoel 7-2	137	0	137	137	5	5
Beleidsdoel 7-3 Klimaatbestendig Z-H,opgew.tegen effect.v.klimaatver.&bodemd						
7-3-1 Klimaatadaptie en aanpak bodemdaling stedelijk gebied	0	128	128	0	0	0
Totaal beleidsdoel 7-3	0	128	128	0	0	0
Totaal Baten	4.547	676	5.223	4.940	3.791	4.577
Saldo lasten en baten Ambitie 7	96.837	5.054	101.891	75.905	70.138	66.466

Toelichting mutaties

Toelichting Lasten

Beleidsdoel 7-1 Bevorderen verbetering milieukwaliteit en gezondheid

Uitvoeringskosten Fonds Nazorg € 0,5 mln

Deze wijziging betreft een bijstelling van budget.

De provincie is bevoegd gezag voor de gesloten stortplaatsen en vanuit deze rol worden diverse uitvoeringskosten gemaakt voor deze stortplaatsen. Deze kosten waren niet eerder (volledig) begroot en worden nu meegenomen in de begroting. Deze budgetten sluiten aan met de vastgestelde Begroting 2020 vanuit het Fonds Nazorg met betrekking tot de uitvoeringskosten.

De uitvoeringskosten voor deze stortplaatsen wordt gedekt door Fonds Nazorg. Zie hiervoor ook de baten.

Impuls Omgevingsveiligheid (IOV) € 0,8 mln

De regeling IOV draait vanaf 2015 en loopt nog tot in 2020. De regeling is bestemd voor decentrale overheden en wordt gefinancierd door het ministerie IenW, waarbij Zuid-Holland namens de gezamenlijke provincies het secretariaat en de kassiersfunctie vervult. Vanwege het einde van de regeling en omdat enkele projecten vertraging hebben opgelopen, wordt het restantbudget in de begroting verwerkt.

Dekking uit de reserve Omgevingsveiligheid.

DCMR ICT-investering €-0,7 mln

Voor de DCMR is in 2020 € 0,7 mln opgenomen voor het verder professionaliseren van de informatievoorziening. DCMR heeft over het jaar 2019 een positief resultaat gerealiseerd waardoor de bijdrage van de provincie kan vervallen.

De vrijvallende middelen worden in de Algemene reserve gestort.

Uitvoering projecten Altijd Actuele Digitale Vergunning (AADV) (Beklemming Jaarrekening 2019) € 0,9 mln

De mutatie betreft het deel van het in 2019 voor het programma Altijd Actuele Digitale Vergunning (AADV) beschikbare budget dat niet is besteed. In 2019 is een aantal projecten vertraagd en lopen door in 2020. Daarnaast is de beoogde IT-investering verplaatst naar 2020. In de mutatie is een bedrag van € 0,1 mln inbegrepen dat specifiek voor dit project is ontvangen van de DCMR. Bestuurlijk opdrachtgever van het programma AADV is gedeputeerde Vermeulen.

Dekking uit het restantbudget voor het programma Altijd Actuele Digitale Vergunning.

Subsidieregeling opruimen drugsafval € 0,1 mln

De mutatie betreft een subsidie die het ministerie van Justitie en Veiligheid voor 2020 aan PZH beschikbaar stelt om gedupeerden van illegale drugsdumpingen tegemoet te komen in de opruimkosten. Hierbij wordt een subsidieplafond ter hoogte van hetzelfde bedrag ingesteld. De dekking loopt via de exploitatie van ambitie 7 Gezond en Veilig Zuid-Holland. Omdat deze post niet in de Begroting 2020 was voorzien, wordt dit bij de Voorjaarsnota 2020 gecorrigeerd. Zie ook onder baten.

Dekking vanuit een subsidie van het ministerie JenV.

Kapitaallasten € +0,0 mln

Door verschuiving van de investeringen in de tijd wijzigen ook de afschrijvingen, de begrote rentelasten vallen lager uit door verschuivingen van investeringen en veranderingen van de reservepositie.

Dekking ten gunste begrotingssaldo en daarmee van de Algemene reserve.

Beleidsdoel 7-2 Gezonde en bewegingsvriendelijke leefomgeving

Begroten van de vertraging in de uitvoering door de Landschapstafels € 1,3 mln

Deze wijziging betreft een bijstelling van planning.

Het betreft hier activiteiten in het kader van de Landschapstafels die in 2019 vertraging hebben opgelopen en verschuiven naar 2020 en 2021.

Dekking uit de reserve Voormalig Investeringsbudget Stedelijke vernieuwing 3 (ISV3) en de reserve UPG 40.

RodS Groenzone € 1,5 mln

Deze wijziging betreft een bijstelling van budget.

In het verleden zijn verplichtingen met betrekking tot RodS-gebieden aangegaan waarvan de kosten in 2020 in rekening zullen worden gebracht. Pas recentelijk is duidelijk geworden hoeveel percelen de verplichtingen betreffen en wat de verwachte kosten hiervan zijn. Het betreft € 0,7 mln voor de overdracht van Bazuin en € 0,8 mln voor de oplevering van gronden in Lansingerland.

Dekking uit de reserve groene ambities.

Jaarrekeningresultaat 2019 gesloten systeem Groen € 0,9 mln

Deze wijziging betreft een bijstelling van planning.

In 2019 zijn diverse budgetten binnen het onderdeel recreatie niet volledig uitgeput. Als gevolg van het gesloten systeem Groen en de daarmee gepaard gaande systematiek, wordt van deze onderuitputting € 0,9 mln in 2020 opnieuw toegevoegd aan de budgetten waarvan de onderuitputting het gevolg was van vertraging in de uitvoering.

Dekking uit de algemene reserve.

Ruiterpaden Fase I € 0,4 mln

Deze wijziging betreft een bijstelling van planning.

Voor het opknappen en het groot onderhoud van het ruiter- en menpadennetwerk is in totaal € 3,2 mln vrijgemaakt bij motie 743. In 2019 is vertraging ontstaan in de uitvoering van dit project. De onderbesteding van het beschikbare budget voor de Ruiterpaden Fase I in 2019 wordt in 2020 opnieuw toegevoegd aan het budget. Hiermee komt het totaal beschikbare budget in 2020 op € 1,6 mln.

Dekking uit de reserve groene ambities.

Uitvoering Motie 811 Natuurimpuls Vlietland € 0,3 mln

Deze wijziging betreft een bijstelling van budget.

Bij Kadernota 2018 is motie 811 aangenomen waarbij er is ingestemd met een kwaliteitsimpuls langs de Meeslouwersplas en Vlietland. Deze bijdrage wordt nu in de begroting opgenomen.

Dekking uit de reserve groene ambities.

Diverse technische mutaties €-0,2 mln

Deze wijziging betreft een bijstelling van budget.

Diverse technische mutaties leiden tot een bijstelling van het budget.

Dekking uit provinciale middelen en reserves groene ambities, decentralisatieakkoord natuur en upg40.

Kapitaallasten € -0,1 mln

Door verschuiving van de investeringen in de tijd wijzigen ook de afschrijvingen, de begrote rentelasten vallen lager uit door verschuivingen van investeringen en veranderingen van de reservepositie.

Dekking ten laste van begrotingssaldo en daarmee van de Algemene reserve

Beleidsdoel 7-3 Klimaatbestendig Zuid-Holland, opgewassen tegen de effecten van klimaatverandering en bodemdaling

Convenant Klimaatadaptief Bouwen € 0,1 mln

Deze wijziging betreft een bijstelling van budget.

Het gaat om een budgetverhoging ter dekking van procesmanagement-kosten die gemaakt worden in het kader van het convenant "Klimaatadaptief Bouwen". Deze kosten worden gedekt uit baten van bestaande en nieuwe toetreders en extra bijdragen van waterschappen.

Dekking uit bijdragen van derden.

Toelichting baten

Beleidsdoel 7-1 Bevorderen verbetering milieukwaliteit en gezondheid

Uitvoeringskosten Fonds Nazorg € 0,5 mln

Deze wijziging betreft een bijstelling van budget.

De provincie is bevoegd gezag voor de gesloten stortplaatsen en vanuit deze rol worden diverse uitvoeringskosten gemaakt voor deze stortplaatsen. Deze baten ontstaan doordat Fonds Nazorg de gemaakte kosten dekt. Zie ook de toelichting onder de lasten.

Subsidieregeling opruimen drugsafval € 0,1 mln

De mutatie betreft een subsidie die het ministerie van Justitie en Veiligheid voor 2020 aan PZH beschikbaar stelt om gedupeerden van illegale drugsdumping tegemoet te komen in de opruimkosten. Hierbij wordt een subsidieplafond ter hoogte van hetzelfde bedrag ingesteld. De dekking loopt via de exploitatie van ambitie 7 Gezond en Veilig Zuid-Holland. Omdat deze post niet in de Begroting 2020 was voorzien, wordt dit bij de Voorjaarsnota 2020 gecorrigeerd. Zie ook onder lasten.

Beleidsdoel 7-3 Klimaatbestendig Zuid-Holland, opgewassen tegen de effecten van klimaatverandering en bodemdaling.

Convenant Klimaatadaptief Bouwen € 0,1 mln

Deze wijziging betreft een bijstelling van budget.

Het gaat om een budgetverhoging ter dekking van procesmanagement-kosten die gemaakt worden in het kader van het convenant "Klimaatadaptief Bouwen". Deze kosten worden gedekt uit baten van bestaande en nieuwe toetreders en extra bijdragen van waterschappen. Zie ook lasten.

Instrumentarium

Reserves

In het onderstaande overzicht wordt aangegeven welke de totale inzet van reserves is binnen de ambitie.

Reservenaam (bedragen x € 1.000)	Beleidsdoel	Saldo mutaties 1e Begrotingswijziging 2020	Toevoeging	Onttrekking	Saldo mutaties Gewijzigde begroting 2020
MJP Bodem, ondergrond en grondwater	7-1	-2.427	0	15	-2.442
Milieuaspecten omgevingbeleid	7-1	-523	0	0	-523
Omgevingsveiligheid	7-1	-5.795	8.496	9.324	-6.622
Frictiekosten RUD	7-1	-646	0	0	-646
Groene ambities	7-2	254	162	1.796	-1.381
Vlietland	7-2	-82	0	0	-82
Decentralisatieakkoord natuur	7-2	0	0	198	-198
Reserve UPG 40	7-2	-2.196	0	116	-2.312
Voorm.Invest.budg.Sted.Vern.3 (ISV3)	7-2	0	0	1.118	-1.118
MJP Bodem, ondergrond en grondwater	7-3	-100	0	0	-100
Zuidelijke Randstad	7-3	-70	0	0	-70
Eindtotaal		-11.585	8.658	12.567	-15.494

Subsidies

[Zie paragraaf Subsidies, Ambitie 7.](#)

Overzicht Algemene middelen en Organisatie

Dit hoofdstuk bevat de overzichten van algemene dekkingsmiddelen en organisatie en het bedrag voor de heffing voor de vennootschapsbelasting en onvoorzien.

Wat willen we bereiken?

Algemene dekkingsmiddelen

De provincie streeft naar een financieel gezonde huishouding. Dit is van belang voor de rechtmatigheid van het provinciale handelen en voor de maatschappelijke legitimiteit van de provincie. De provincie werkt immers direct dan wel indirect (via het Rijk) met belastinggeld van burgers en bedrijven.

Een financieel gezonde huishouding komt in de eerste plaats tot uitdrukking in een sluitende begroting, waarin baten en lasten meerjarig met elkaar in evenwicht zijn. In de tweede plaats moet de provincie beschikken over voldoende weerstandscapaciteit. Deze is nodig om financiële consequenties van (niet-begrote) risico's op te kunnen vangen.

De provincie streeft naar een belastingdruk die past bij het provinciale voorzieningenniveau. De opcenten op de Motorrijtuigenbelasting is veruit de belangrijkste belastingheffing van de provincie. Provinciale Staten stellen jaarlijks het opcententarief vast. Dit tarief is gebonden aan een wettelijk maximum, dat jaarlijks door het Rijk (op basis van de inflatieontwikkelingen) wordt aangepast. Beleidslijn van het college is om het tarief de komende 4 jaar gelijk te houden met het huidige tarief, zodat de relatieve lastendruk voor inwoners van Zuid-Holland niet stijgt.

Wat gaan we doen om dit te realiseren?

Om de verschillende beleidsdoelen voor de ambitie te realiseren, hebben we elk doel vertaald in een aantal beleidsprestaties. Die staan hieronder beschreven.

Financieel-strategisch beleid

Het provinciefonds is via het zogeheten accres gekoppeld aan de ontwikkeling van de rijksuitgaven. Verder hebben de onderschrijving van plafond van het BTW-compensatiefonds en diverse ontwikkelingen in de verdeelmaatstaven, zoals wijziging van het peiljaar van de eigen inkomsten uit de opcenten Motorrijtuigenbelasting, invloed op de hoogte van de uitkering.

Heffen van opcenten motorrijtuigenbelasting

De belangrijkste inkomstenbron waar de provincie zelf invloed op heeft bestaat uit de belasting opcenten motorrijtuigenbelasting. Naast het door de provincie vastgestelde opcententarief zijn de werkelijke inkomsten uit de opcenten Motorrijtuigenbelasting afhankelijk van externe factoren, zoals de ontwikkeling van het wagenpark in Zuid-Holland.

Wat mag dat kosten?

Inleiding

Wat mag het kosten is opgebouwd in 2 delen:

- Opbouw en verloop lasten
- Raming baten en lasten

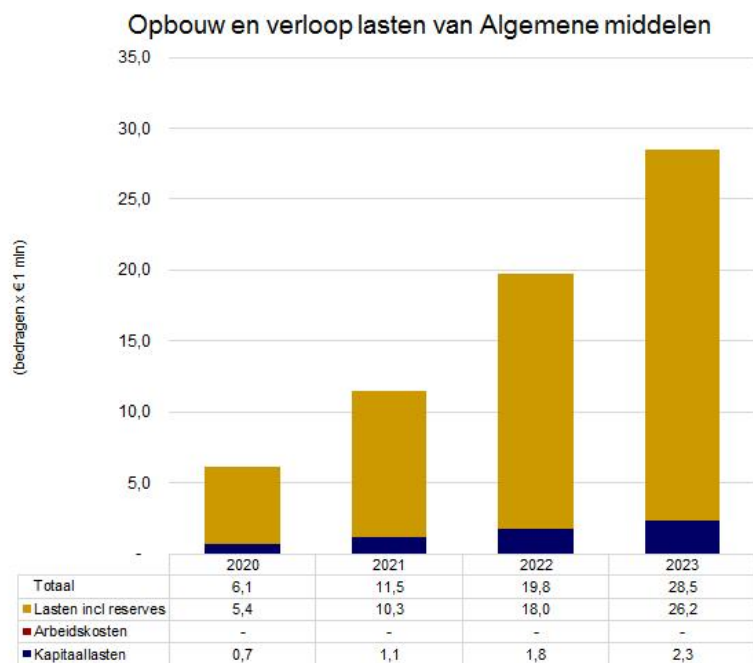
'Wat mag het kosten' is nu samengevat in 1 tabel. Provinciale Staten hebben budgetrecht op het niveau beleidsdoel. Daarom zijn de toelichtingen ook geschreven op de bijstellingen per beleidsdoel, binnen een ambitie. De mutaties op beleidsprestaties zijn daarnaast ter informatie vermeld.

Opbouw en verloop lasten

Onderstaande grafiek geeft weer hoe de lasten van de ambitie zijn opgebouwd.

- Arbeidskosten: Betreft de loonkostenformatie zoals opgenomen onder A in de paragraaf Arbeidskosten
- Kapitaallasten: Betreft de kapitaallasten als gevolg van een investering
- Lasten incl. reserves*: Betreft de lasten inclusief de toevoegingen en onttrekkingen vanuit reserves

*In de toekomst zal het effect van de reserves ook apart worden gepresenteerd.

Raming baten en lasten

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2020 t/m 1e Begrotings- wijziging	Bijstellingen	Gewijzigde Begroting 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023
Lasten						
Algemene middelen						
Financieel-strategisch beleid	7.100	-960	6.140	11.453	19.778	28.506
Totaal	7.100	-960	6.140	11.453	19.778	28.506
Totaal Lasten	7.100	-960	6.140	11.453	19.778	28.506
Baten						
Algemene middelen						
Financieel-strategisch beleid	281.886	0	281.886	276.167	283.563	292.386
Heffen van opcenten motorrijtuigenbelasting	335.200	6.300	341.500	339.500	337.500	335.500
Totaal	617.086	6.300	623.386	615.667	621.063	627.886
Totaal Baten	617.086	6.300	623.386	615.667	621.063	627.886
Overzicht Algemene middelen	-609.986	-7.260	-617.246	-604.214	-601.286	-599.380

Toelichting mutaties

Toelichting Lasten

Kapitaallasten € -1,0 mln

Door verschuiving van de investeringen in de tijd wijzigen ook de afschrijvingen, de begrote rentelasten vallen lager uit door verschuivingen van investeringen en veranderingen van de reservepositie.

Dekking ten gunste begrotingssaldo en daarmee van de Algemene reserve.

Toelichting baten

MRB € 6,3 mln

De begrote opbrengsten MRB gaan in de jaren 2021 tot en met 2023 in totaal met € 6 mln extra naar beneden in verband met de gevolgen van de vrijstellingen voor elektrische auto's en het volledig afvlakken van de stijging van autogebruik vanwege de gevolgen van de coronacrisis.

Instrumentarium

Reserves

In het onderstaande overzicht wordt aangegeven welke de totale inzet van reserves is binnen de ambitie.

Reservenaam (bedragen x € 1.000)	Beleidsdoel	Saldo mutaties 1e Begrotingswijziging 2020	Toevoeging	Onttrekking	Saldo mutaties Gewijzigde begroting 2020
Algemene reserve	9-1	-24.925	0	11.923	-36.848
Apparaatslasten DLG	9-1	-148	0	0	-148
Egal.kaplast Nota IWA Bedrijfsvoer.	9-1	-109	0	0	-109
Eindtotaal		-25.181	0	11.923	-37.105

Subsidies

Geen relatie met subsidies.

Onvoorzien

Vanuit de huidige risicomanagement methodiek, waarbij onder andere gepoogd wordt een stapeling van risicobuffers te voorkomen, is er geen behoefte aan een structurele algemene post onvoorzien. Binnen project- en programmareserves en de algemene reserve zijn immers voldoende incidentele middelen aanwezig voor het afdekken van incidentele risico's. Daarnaast zijn er andere bronnen voor structurele weerstand zoals onbenutte belastingcapaciteit. De post onvoorzien is daarom als nihil opgenomen.

Organisatie

Organisatie zijn de overheadkosten die bestaan uit alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Zie de [paragraaf Bedrijfsvoering](#) voor verdere informatie.

Wat mag dat kosten?

Inleiding

Wat mag het kosten is opgebouwd in 2 delen:

- Opbouw en verloop lasten
- Raming baten en lasten

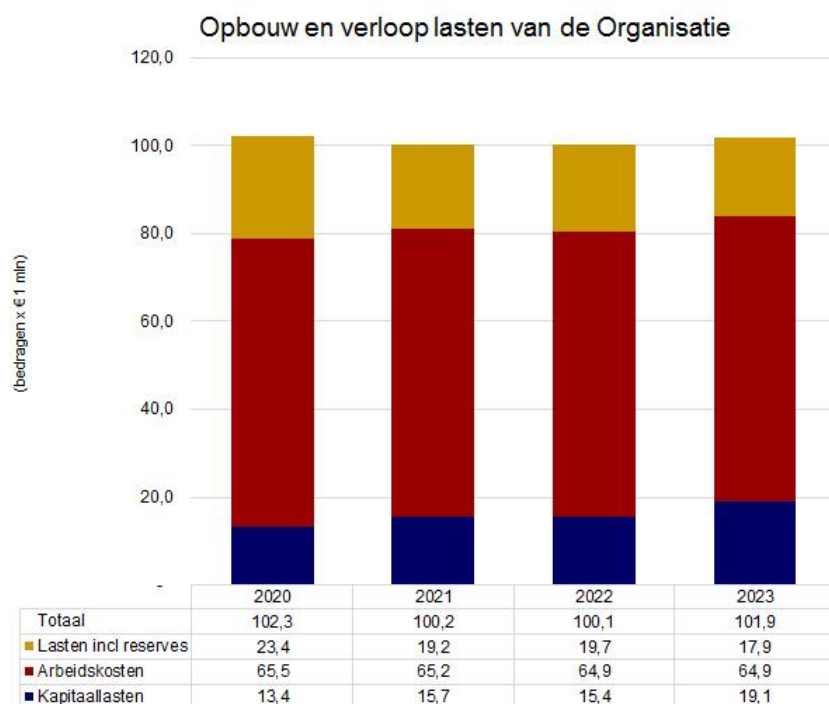
'Wat mag het kosten' is nu samengevat in 1 tabel. Provinciale Staten hebben budgetrecht op het niveau beleidsdoel. Daarom zijn de toelichtingen ook geschreven op de bijstellingen per beleidsdoel, binnen een ambitie. De mutaties op beleidsprestaties zijn daarnaast ter informatie vermeld.

Opbouw en verloop lasten

Onderstaande grafiek geeft weer hoe de lasten van de ambitie zijn opgebouwd.

- Arbeidskosten: Betreft de loonkostenformatie zoals opgenomen onder A in de paragraaf Arbeidskosten
- Kapitaallasten: Betreft de kapitaallasten als gevolg van een investering
- Lasten incl. reserves*: Betreft de lasten inclusief de toevoegingen en onttrekkingen vanuit reserves

*In de toekomst zal het effect van de reserves ook apart worden gepresenteerd.

Raming baten en lasten

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2020 t/m 1e Begrotingswijziging	Bijstellingen	Gewijzigde Begroting 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023
Lasten						
Duurzame organisatie						
Een duurzame informatievoorziening en digitalisering	21.279	-728	20.551	22.318	21.695	22.350
Maatschappelijk betrokken werkgeverschap: divers, incl&vit.	59.300	-35	59.265	59.322	59.114	58.356
Een duurzame huishouding van de provincie Zuid-Holland	14.870	4.422	19.292	15.432	15.994	17.233
Een solide financieel en juridisch beleid	3.134	53	3.187	3.090	3.299	3.937
Totaal	98.583	3.712	102.294	100.162	100.102	101.875
Totaal Lasten	98.583	3.712	102.294	100.162	100.102	101.875
Baten						
Duurzame organisatie						
Maatschappelijk betrokken werkgeverschap: divers, incl&vit.	371	0	371	371	371	371
Een duurzame huishouding van de provincie Zuid-Holland	2.016	0	2.016	2.016	2.016	2.616
Een solide financieel en juridisch beleid	131	0	131	131	131	131
Totaal	2.518	0	2.518	2.518	2.518	3.118
Totaal Baten	2.518	0	2.518	2.518	2.518	3.118
Bedrijfsvoering - Financiën en organisatie	96.065	3.712	99.776	97.644	97.584	98.757

Toelichting mutaties

Toelichting Lasten

Pilot Connected Transport in het Westland (Greenport) € -0,2 mln

Conform de afspraak in het BO-MIRT van 20 november 2019 draagt de provincie bij aan het Onderdeel KTA. Het aandeel voor de automatiseringsopgave bedraagt € 0,2 mln.

De automatiseringsbijdrage wordt overgeboekt naar Ambitie 2 Bereikbaar Zuid-Holland.

Asbestsanering gebouw C € 4,4 mln

Het onderzoeksrapport naar de, op basis van ouderdom van het gebouw te verwachten, aanwezigheid van asbest is recent aangeboden. De asbestbronnen zijn gelokaliseerd op basis van bureau-onderzoek, visueel (destructief) onderzoek en hierop volgende proefsloop en -sanering van een aantal specifieke zones. Deze bronnen zijn allen gelokaliseerd en geïnventariseerd. In de planning van de renovatie en verduurzaming was hierin voorzien. In de nu startende, volgende fase zal het asbest gesaneerd respectievelijk veiliggesteld worden. Na deze fase van asbestverwijdering zal de daadwerkelijke renovatie en verduurzaming van het pand starten. De totale kosten hiervan bedragen € 4.4 mln.

Kapitaallasten € -0,5 mln

Door verschuiving van de investeringen in de tijd wijzigen ook de afschrijvingen, de begrote rentelasten vallen lager uit door verschuivingen van investeringen en veranderingen van de reservepositie.

Dekking ten gunste begrotingssaldo en daarmee van de Algemene reserve.

Toelichting baten

Er hebben geen bijstellingen plaatsgevonden.

Instrumentarium

Reserves

In het onderstaande overzicht wordt aangegeven welke de totale inzet van reserves is binnen de ambitie.

Reservenaam (bedragen x € 1.000)	Beleidsdoel	Saldo mutaties 1e Begrotingswijziging 2020	Toevoeging	Onttrekking	Saldo mutaties Gewijzigde begroting 2020
Reserve Vitaliteit	8-1	-50	0	0	-50
Jonge ambtenaren	8-1	-100	0	0	-100
Eindtotaal		-150	0	0	-150

Subsidies

Geen relatie met subsidies.

Wettelijke indicatoren

Ambitie	Omschrijving	Nulmeting	2020	2021	2022	2023
1	Aantal gemeenten onder preventief financieel toezicht	PM	0	0	0	0
1	Opkomst verkiezingen	PM	55%	55%	55%	
2	Waardering Openbaar Vervoer obv Klantenbarometer	7,5	≥ landelijk gemiddelde 2020	≥ landelijk gemiddelde 2021	≥ landelijk gemiddelde 2022	≥ landelijk gemiddelde 2023
3	Totale emissie broeikasgassen in Zuid-Holland (Mton)	40 Mton	41	39	38	
3	Totale productie van hernieuwbare energie in Zuid-Holland (PJ)	13.4 PJ	39	44	56	
4	Procentuele groei BRP	PM	PM	PM	PM	PM
4	Procentuele werkgelegenheid	PM	PM	PM	PM	PM
4	Restauratievolume	15	12	11,5	11,5	11,5
5	Aantal KRW-grondwaterlichamen dat aan de KRW-doelen voldoet	3	Geen meting	4	4	4
5	Jaarlijkse groei van het aantal ha nieuw ingericht natuurgebied ten opzichte van de opgave		639	1.630	100	
5	Jaarlijkse groei van het aantal ha nieuw natuurgebied in beheer ten opzichte van de opgave	27.476	381 (1%)	639 (2%)	1.630 (6%)	

Toelichting

Er hebben geen bijstellingen plaatsgevonden.

Paragrafen

Paragraaf Bedrijfsvoering

De paragraaf betreffende de bedrijfsvoering geeft tenminste inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering. De dekking voor beleidsdoelstelling van deze paragraaf is onderdeel van de [organisatie](#).

Wat willen we bereiken?

Beleidsdoel Duurzame organisatie

We zijn een kennisintensieve organisatie, waar vakmensen hun werk doen en waarde toevoegen aan complexe maatschappelijke opgaven. Binnen onze organisatie werken daarom mensen met diverse achtergronden en expertises. Wij willen een diverse en inclusieve organisatie zijn: een regenboogprovincie. Instroom van jonge medewerkers, doorstroom en behoud van kennis en ervaring in de organisatie vinden we belangrijk. We zetten in op talent. We lopen bij het aanbieden van participatiebanen voorop.

De Zuid-Hollandse organisatie zet samen met haar werknemers in op het vergroten van de slagkracht van de provinciale organisatie. We zetten in op een doelgerichte en kostenbewuste organisatie. Het is belangrijk dat we in onze eigen organisatie voldoende kennis en capaciteit hebben om onze taken uit te voeren. We grijpen niet te snel naar tijdelijke teams en contracten maar erkennen dat een flexibele schil nodig is. Zeker voor bijzonder gespecialiseerde kennis blijft inhuur noodzakelijk. We werken steeds meer opgavegericht en integraal en daarmee werken we aan één uitvoeringsagenda. De Omgevingswet biedt goede mogelijkheden om dit verder te ontwikkelen.

Digitalisering verandert fundamenteel de wijze waarop onze samenleving functioneert en daarmee de wijze waarop wij onze provinciale doelen realiseren. Nieuwe processen, nieuwe mogelijkheden en nieuwe samenwerkingen ontstaan door intensief gebruik van data en snel veranderende technologische mogelijkheden. Wij zien duurzame informatievoorziening en digitalisering als middelen om onze ambities als provincie te bereiken waarbij inwoners en samenleving centraal staan. Digitalisering raakt namelijk elke taak die de provincie uitvoert en elke opgave waaraan zij werkt, zeker in de uitvoeringsfase.

Onze werkwijze kenmerkt zich door de volgende uitgangspunten:

1. 'Practice what you preach'. Wat de provincie vertelt aan anderen, voert zij in haar eigen organisatie ook door;
2. Opgavegericht werken en het inzetten van strategische personeelsplanning;
3. Leren en professionaliseren. Als organisatie leren we voortdurend, maken we meer participatie mogelijk, en werken we aan inclusiviteit en digitaalvaardigheid;
4. Wij stellen ons op als proeftuin en 'launching customer'. De provincie verwerkt leerervaringen vervolgens in beleid en projecten;
5. Alle bedrijfsvoeringdisciplines zijn betrokken bij de realisatie van de opgaven.

Wat gaan we doen om het beleidsdoel te realiseren?

Om de verschillende beleidsdoelen voor de ambitie Bereikbaar Zuid-Holland te realiseren, hebben we elk doel vertaald in een aantal beleidsprestaties. Die staan hieronder beschreven.

Beleidsdoel Duurzame organisatie

Beleidsprestatie - Een duurzame informatievoorziening en digitalisering

Duurzame informatievoorziening en digitalisering vraagt van de provincie-medewerkers om digitale vaardigheden. Medewerkers zijn verplicht digitaal vaardig te worden. We investeren daarom in een digitale werkomgeving en datagedreven werken, onder andere door een gericht trainingenaanbod, de ontwikkeling van een datawarehouse en gebruik van de nieuwste technieken (blockchain, artificiële intelligente en virtual reality). We passen de huisstijl aan zodat het goed toegankelijk is bij digitaal gebruik. We brengen de informatieveiligheid binnen de provincie op een niveau die voldoet aan de eisen voor ISO-certificering en privacy is een continu punt van aandacht. We vernieuwen het opslagsysteem zodat digitale informatie vindbaar, toegankelijk en veilig is. We stimuleren en faciliteren het debat over digitalisering en daarmee samenhangende ethische vraagstukken. Samenwerken met gemeenten en andere stakeholders staat daarbij centraal. We leren van best practices en faciliteren kennisuitwisseling.

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsprestatie - Maatschappelijk betrokken werkgeverschap: divers, inclusief en vitaal

We willen een duurzame organisatie zijn die aantrekkelijk is om voor te werken en wendbaar en slagvaardig op nieuwe ontwikkelingen weet in te spelen. Dat vraagt om modern werkgeverschap en goed personeelsbeleid. We dragen zorg voor behoud van kennis en ervaring (in-, door- en uitstroom) via het formuleren van een Strategische Personeelsplanning (SPP) op concernniveau. We herijken daartoe onze missie, visie en strategie en stellen een aantal strategische toekomstscenario's op. We brengen de voor de provincie relevante ontwikkelingen op de arbeidsmarkt in kaart en vertalen deze naar gewenste (benodigde) arbeidscapaciteit. We investeren in gerichte arbeidsmarktcommunicatie en in een traineeprogramma waarbij jonge getalenteerde mensen een tweejarig leerwerkprogramma doorlopen. We voeren de Participatiewet uit en dragen zorg dat meer mensen met een arbeidsbeperking een baan binnen onze organisatie krijgen. We evalueren het Servicepunt Vitaliteit, dat tot doel heeft medewerkers te inspireren, stimuleren en faciliteren bij het bevorderen van hun mentale en fysieke gezondheid. We geven invulling aan een pilot levensfasebewust personeelsbeleid voor medewerkers ouder dan 62 jaar in de schalen 1-7 door budget in te zetten voor individueel maatwerk.

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsprestatie - Een duurzame huishouding van de provincie Zuid-Holland

Een duurzame organisatie vraagt om een duurzame huishouding. Wij streven hierbij naar tevreden medewerkers en klanten. Facilitaire activiteiten dragen bij aan het realiseren van de maatschappelijke opgaven, of het nu gaat om duurzame inkoop, een energieneutrale verbouwing van ons kantoor of de elektrificering van ons wagenpark. We ondersteunen daarom de beleidsmatige doelstellingen, zoals energietransitie, innovatie en slim datagebruik.

We zetten in op verduurzaming van ons vastgoed in lijn met de bestuurlijke afspraken binnen het Interprovinciaal Overleg en Energie Rijk Den Haag (ERDH). Inmiddels is gestart met de renovatie van gebouw C. Daarin wordt meegenomen de ontwikkeling van een integrale oplossing voor de warmte-koude-opslag van zowel gebouwdeel C als de andere bouwdelen. In 2020 starten we de verkenningsfase ten aanzien van het renoveren van de overige bouwdelen van het provinciehuis en de buitenlocaties. We voeren urgente aanpassingen aan gebouwen door (brandveiligheid). We implementeren het contract circulair meubilair. De afgelopen periode is onderzoek

gedaan naar de optimalisatie van een duurzamer en gezonder aanbod van etenswaren in het provinciehuis. De resultaten hiervan zullen verder worden uitgewerkt in 2020 en waar mogelijk geïmplementeerd. We vervangen alle poolauto's door elektrische auto's. Hiervoor worden in de parkeergarage extra elektrische oplaadpunten gerealiseerd.

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsprestatie - Een solide financieel en juridisch beleid

De begroting biedt ruimte voor het realiseren van veel van onze ambities, maar dwingt ook tot scherpe keuzes. Uitgangspunt is een solide financieel en juridisch beleid voor de lange termijn. Hierbij zijn de lasten voor onze inwoners niet hoger dan strikt noodzakelijk en de inkomsten en uitgaven zijn meerjarig structureel in evenwicht. We verbeteren onze financiële planning om zo realistisch mogelijk te begroten. We houden financiële ruimte om in te spelen op actuele ontwikkelingen en nieuwe ambities waarbij rekening wordt gehouden met tegenvallers. Daarnaast worden jaarlijks verschillende P&C-producten opgeleverd en wordt op juridisch en financieel gebied geadviseerd over onder andere (complexe) financieringsvormen mede in relatie tot staatssteun, Europese aanbestedingen en bezwaar- en beroepschriften. We maken een plan van aanpak om vanaf 2021 te komen tot een rechtsmatigheidsverklaring van het bestuur en herijken we samen de financiële spelregels.

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Paragraaf Subsidies

Inleiding

Een samenvatting van de totale subsidieomvang voor begrotings-, boekjaar- en de projectsubsidies staat in de onderstaande tabellen. Indien er sprake is van een wijziging wordt deze toegelicht.

Ambitie 1 Samen werken aan Zuid-Holland

Boekjaar- en projectsubsidies 2020 in vergelijking met 2019 (in €)

Beleidsdoel	Subsidie regeling-nummer	Titel van regeling	Totaal subsidieplafond 2019	Begroting 2020 (beleidsarm)	Urgente claims 2020	1e Begrotingswijziging 2020 (beleidsrijk)	Voorjaarsnota 2020	Totaal subsidieplafond 2020
1.1	1.6.87	Subsidieregeling 75 jaar vrijheid in Zuid-Holland	600.000					
1.1	1.6.77	Subsidieregeling bevorderen intergemeentelijke samenwerking Zuid-Holland 2017	200.000					
1.1	1.6.91	Subsidieregeling bevorderen intergemeentelijke samenwerking Zuid-Holland 2020				150.000		150.000
1.2		Subsidieregeling ondersteuning lokale journalistiek Zuid-Holland 2020					332.000	332.000
Totaal			800.000			150.000	332.000	482.000

Subsidieregeling ondersteuning lokale journalistiek Zuid-Holland 2020 een plafond voor een bedrag van € 332.000 (doel 1.2)

Gedeputeerde Staten hebben op 11 februari 2020 in een brief aan Provinciale Staten laten weten voornemens te zijn de lokale en regionale journalistiek te ondersteunen met een samenwerkingsregeling voor gemeenten die een mediafonds hebben of willen opzetten. Uitwerking hiervan volgt op een later moment, inclusief de vraag aan Provinciale Staten het budget hiervoor inzetbaar te maken. Hiervoor is jaarlijks € 332.000 structureel beschikbaar. De regeling zou na het zomerreces geactiveerd worden.

In het licht van de coronacrisis wordt voorgesteld deze regeling uit te stellen naar 2021, en het beschikbare budget voor dit boekjaar anders in te zetten. Er is nu grote behoefte aan steun voor liquiditeit, loonkosten en omzetsderving.

De advertentie-inkomsten voor mediabedrijven in Nederland zijn met het uitbreken van de coronacrisis drastisch teruggelopen. Vooral lokale mediabedrijven dreigen hierdoor in acute liquiditeitsproblemen te komen. Minister Slob heeft daarop gereageerd door landelijk € 11 mln beschikbaar te stellen om de grootste nood te lenigen. Minister Slob heeft VNG en IPO gevraagd ook maatregelen te nemen. In hun brief aan PS geven GS aan dat zij daaraan gehoor willen geven en hebben besloten om het budget van € 332.000 voor het jaar 2020 in te zetten als 'coronamaatregel' om lokale media te ondersteunen. De wijze van uitvoering wordt in een subsidieregeling bepaald, waarbij de systematiek van het Rijk (o.a. naar rato van bereik) wordt gevolgd en steunt de lokale mediabedrijven in Zuid-Holland.

Dekking is opgenomen in Ambitie 1: Beleidsprestatie 1-2-1 Innovatieve participatie en communicatie.
 De maatschappelijke baten zijn: er wordt door de coronacrisis ondersteuning aan de lokale en regionale journalistieke mediabedrijven in Zuid-Holland gegeven.
 Er is gekozen voor een provinciale subsidieregeling om aan te sluiten op de ministeriële regeling.
 Gevraagd wordt aan Provinciale Staten om het plafond vast te stellen op € 332.000 voor het jaar 2020.

Ambitie 2 Bereikbaar Zuid-Holland

Begrotingssubsidies 2020 in vergelijking met 2019 (in €)

Beleidsdoel	Naam instelling	Maximaal te subsidiëren 2019	Maximaal te subsidiëren 2020	Begroting 2020 (beleidsarm)	Urgente claims 2020	1 ^e Begrotingswijziging 2020 (beleidsrijk)	Voorjaarsnota 2020	Maximaal te subsidiëren 2020
2.1	Coöperatie Collectief Alblasserwaard Vijfheerenlanden	320.000						
2.1	Metropoolregio Rotterdam Den Haag t.b.v. duurzame bereikbaarheid	366.000						
2.1	Gemeente Rotterdam t.b.v. verlenging van het spoor naar Hoek van Holland strand	15.100.000						
2.1	Ministerie I&W t.b.v. A20 Nieuwerkerk a/d IJssel	700.000						
2.1	Ministerie I&W t.b.v. innovatieve aanpak A15	2.600.000						
2.1	Royal Flora Holland t.b.v. project Beter benutten goederenvervoer	590.000						
2.1	Verkeersonderneming t.b.v. project Logistiek in de stad (Cityhubs en City Logistics Lab) en logistiek makelaars	200.000						
2.1	Verkeersonderneming t.b.v. een Marktplaats voor mobiliteit en infrastructuur en werkgeversaanpak	200.000						
2.1	Bereik t.b.v. regelaanpak/moving Traffic	98.140						
2.1	VNO-NCW West	200.000						
2.1	Vereniging Fietsersbond	43.000	43.000					43.000
2.1	Regio Drechtsteden t.b.v. korte termijn aanpak 2020					600.000		600.000
2.1	Regio Holland-Rijnmond t.b.v. korte termijn aanpak 2020					600.000		600.000
2.1	Regio Midden-Holland t.b.v. korte termijn aanpak 2020					600.000		600.000
2.1	Gemeente Katwijk t.b.v. aansluiting van 10 verkeersregelinstallaties					80.000		80.000
2.1	Gemeente Noordwijk t.b.v. aansluiting van 1 verkeersregelinstallatie					10.000		10.000
2.1	Gemeente Voorschoten t.b.v. aansluiten van 13 verkeersregelinstallaties					100.000		100.000

Beleidsdoel	Naam instelling	Maximaal te subsidiëren 2019	Maximaal te subsidiëren 2020	Begroting 2020 (beleidsarm)	Urgente claims 2020	1° Begrotingswijziging 2020 (beleidsrijk)	Voorjaarsnota 2020	Maximaal te subsidiëren 2020
2.1	Overslag Terminal Bergambacht t.b.v. regionaal overslagcentrum					900.000		900.000
2.1	Prorail Utrecht t.b.v. project viersporig Schiedam					6.577.500		6.577.500
2.1	AquaSwets BV t.b.v. veerdienst Maassluis-Rozenburg						2.179.096	2.179.096
Totaal		20.417.140	43.000			9.467.500	2.179.096	11.689.596

De begrotingssubsidie aan AquaSwets BV t.b.v. veerdienst Maassluis-Rozenburg voor een bedrag van € 2.179.096 (Beleidsdoel 2.1)

Het contract voor de exploitatie van de veerdienst Maassluis – Rozenburg is voor de periode 2018-2032 na een aanbesteding gegund aan Ottevanger OV Exploitatie BV. In 2019 is dit bedrijf vanwege financiële problemen overgenomen door ODV Maritiem / Swets Groep; het bedrijf is hierbij omgedoopt tot AquaSwets BV. Onderdeel van die overname is een aanvullende overeenkomst tussen PZH en AquaSwets met de afspraak de exploitatiebijdrage (prijspeil 2017) met terugwerkende kracht te verhogen van € 694.500 naar € 796.000 per jaar en het verstrekken van een eenmalige investeringsbijdrage van € 1,1 mln, die wordt aangewend voor maatregelen om de betrouwbaarheid van de huidige schepen (bouwjaar 1965 en 1970) te vergroten, waardoor deze nog tot ingebruikname van de Blankenburgtunnel in dienst kunnen blijven. De dekking m.b.t. deze begrotingssubsidie is tweeledig. De structurele, niet geïndexeerde exploitatiebijdrage is opgenomen in de reguliere Begroting 2020 (€ 714.000). De overige, hier gevraagde bedragen worden gedekt uit de reserve Mobiliteit. Het gaat hier om de contractuele prijsindexatie op de begrote exploitatiebijdrage (€ 42.000); De overeengekomen, geïndexeerde aanpassing exploitatiebijdrage 2020 (€ 111.000); De nabetaaling van de overeengekomen, geïndexeerde aanpassing exploitatiebijdrage 2018 en 2019 (€ 212.000) en de eenmalig, overeengekomen investeringsbijdrage om het oude, overgenomen materieel in de vaart te houden (€ 1,1 mln). De maatschappelijke baten zijn: sociaal, veilig, betrouwbaar, betaalbaar, beschikbaar en comfortabel vervoer van OV-reizigers uitgevoerd door concessiehouders (nummer 6.34). Hoewel de veerdienst Maassluis – Rozenburg juridisch geen OV is en niet in een concessie wordt uitgevoerd, maakt dit vervoer deel uit van deze doelstelling. De exploitatie van de veerdienst geschiedt op basis van een openbaar aanbestede exploitatieovereenkomst, waarin ook de subsidieverstrekking is vastgelegd voor de periode 1 januari 2018 tot en met 31 december 2032. Er zijn daarom geen alternatieven voor het instrument subsidieverlening. Gevraagd wordt aan Provinciale Staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 2.179.096 en deze op te nemen in de begroting.

Boekjaar- en projectsubsidies 2020 in vergelijking met 2019 (in €)

Beleidsdoel	Subsidie-regeling-nummer	Titel van regeling	Totaal subsidie-plafond 2019	Begroting 2020 (beleidsarm)	Urgente claims 2020	1° Begrotingswijziging 2020 (beleidsrijk)	Voorjaarsnota 2020	Totaal subsidie-plafond 2020
2.2	1.6.74	Subsidieregeling mobiliteit Zuid-Holland 2017	14.653.080	17.715.575				17.715.575
Totaal			14.653.080	17.715.575				17.715.575

Ambitie 3 Schone energie voor iedereen

Begrotingssubsidies 2020 in vergelijking met 2019 (in €)

Beleidsdoel	Naam instelling	Maximaal te subsidiëren 2019	Begroting 2020 (beleidsarm)	Urgente claims 2020	1° Begrotingswijziging 2020 (beleidsrijk)	Voorjaarsnota 2020	Maximaal te subsidiëren 2020
3.1	REScoopNL t.b.v. ontwikkelfaciliteit energie samen				1.000.000		1.000.000
3.2	Energie Transitie Partners t.b.v. warmtenetten				100.000		100.000
3.2	The Green Village t.b.v. fieldlab				200.000		200.000
3.2	Gemeente Pijnacker-Nootdorp namens Warmte Samenwerking Oostland t.b.v. warmterotonde				100.000		100.000
3.2	Regionale Energieloketten t.b.v. ontwikkelfaciliteit energie samen				320.000		320.000
3.2 en 4.1	InnovationQuarter t.b.v. innovatieprogramma energie en klimaat				2.000.000		2.000.000
3.3	Deltalinqs t.b.v. energiebesparingsonder-zoeken	200.000					
3.3	Deltalinqs t.b.v. H-vison project Blauwe waterstof	100.000					
3.3	NetVerder B.V. t.b.v. de realisatie van een open netwerk voor stoom	2.000.000					
Totaal		2.300.000			3.720.000		3.720.000

Boekjaar- en projectsubsidies 2020 in vergelijking met 2019 (in €)

Beleidsdoel	Subsidie-regeling-nummer	Titel van regeling	Totaal subsidie-plafond 2019	Begroting 2020 (beleidsarm)	Urgente claims 2020	1° Begrotingswijziging 2020 (beleidsrijk)	Voorjaarsnota 2020	Totaal subsidie-plafond 2020
3.1	1.6.79	Subsidieregeling Asbest eraf? zoner op! Zuid-Holland 2017	1.350.000					
3.1	1.6.78	Subsidieregeling Lokale initiatieven energietransitie 2017	6.500.000			2.000.000		2.000.000
3.1	1.6.93	Subsidieregeling Zonnig Zuid-Holland				4.000.000		4.000.000
3.3	1.6.94	Subsidieregeling energie infrastructuur op industrieterreinen Zuid-Holland				500.000		500.000
Totaal			7.850.000	0	0	6.500.000	0	6.500.000

Ambitie 4 Een concurrerend Zuid-Holland

Begrotingssubsidies 2020 in vergelijking met 2019 (in €)

Beleidsdoel	Naam instelling	Maximaal te subsidiëren 2019	Begroting 2020 (beleidsarm)	Urgente claims 2020	1° Begrotingswijziging 2020 (beleidsrijk)	Voorjaarsnota 2020	Maximaal te subsidiëren 2020
4.1	Stichting Space Campus Noordwijk	255.000					
4.1	TNO t.b.v. SMITZH 3 blok 1	3.200.000					
4.1	InnovationQuarter t.b.v. SMITZH 3 blok 2	2.025.000					
4.1	STIB B.V.	75.000					
4.1	InnovationQuarter	2.347.250	4.592.000				4.592.000
4.1	Stichting Biobased Delta	242.000	242.000				242.000
4.1	Stichting Kenniscentrum Plantenstoffen	175.000					
4.1	W2C i.o. KvK 1355022 t.b.v. transitie chemiecluster	7.500.000					
4.1	Regmed XB t.b.v. ontwikkelen regeneratieve geneeskunde	125.000	225.000			75.000	300.000
4.1	Stichting Greenport Aalsmeer		225.000				225.000
4.1	Stichting Greenport regio Boskoop		300.000				300.000
4.1	Stichting Greenport Duin- en Bollenstreek		300.000				300.000
4.1	Stichting Greenport West-Holland innovatie		100.000				100.000
4.1	Stichting Greenport West-Holland		450.000				450.000
4.1	Stichting Greenports Nederland		375.000				375.000
4.1	Planet B.io t.b.v. Biotech Campus Delft				1.700.000		1.700.000
4.1	InnovationQuarter t.b.v. vroege fase financiering					2.000.000	2.000.000
4.1	InnovationQuarter t.b.v. werkpakket smart en circulair					50.000	50.000
4.1	Stichting SCN AVATAR t.b.v. ruimtevaart					75.000	75.000
4.3	Erfgoedhuis Zuid-Holland	1.675.273	1.675.273		100.000		1.775.273
4.3	Stichting molenviergang Aarlanderveen	22.500	22.058				22.058
4.3	Kunstgebouw	1.222.200	1.222.200	100.411	115.500		1.438.111
4.3	Stichting Educatie Orkest Projecten (SEOP)	30.555	30.555		3.000		33.555
4.3	Zuid-Hollandse Popunie	127.313	127.313		12.000		139.313
4.3	Bevrijdingsfestival	23.648	23.648				23.648
4.3	Stichting Jeugdtheaterhuis Zuid-Holland	203.700	203.700	60.500	19.500		283.700

Beleidsdoel	Naam instelling	Maximaal te subsidiëren 2019	Begroting 2020 (beleidsarm)	Urgente claims 2020	1° Begrotingswijziging 2020 (beleidsrijk)	Voorjaarsnota 2020	Maximaal te subsidiëren 2020
4.3	Nederlandse Limessamenwerking		180.000				180.000
4.3	Stichting Restauratie Opleidingsprojecten Zuid-West	20.000	20.000				20.000
4.3	Probiblio	5.042.640	5.042.640				5.042.640
4.3	Gemeente Rotterdam t.b.v. Eurovisie songfestival 2020		1.000.000				1.000.000
4.3	Gemeente Wassenaar t.b.v. behoud buitenplaats Ivicke				500.000		500.000
4.3	Stichting Huys ten Donck t.b.v. restauratie interieur Huys ten Donck				730.000		730.000
4.3	Vereniging Natuurmonumenten t.b.v. tuinherstel Landgoed De Tempel				500.000		500.000
Totaal		24.312.079	16.356.387	160.911	3.680.000	2.200.000	22.397.298

De begrotingssubsidie aan RegMed XB t.b.v. ontwikkelen regeneratieve geneeskunde van € 225.000 te verhogen met een bedrag van € 75.000 naar een bedrag van € 300.000 en daarmee de uitvoeringsperiode te verlengen van 2020-2022 naar 2020-2023 (Beleidsdoel 4-1)

Life Sciences & Health (LSH) is één van de sterke economische sectoren in Zuid-Holland. Binnen de sector is de ontwikkeling van regeneratieve geneeskunde, gericht op het herstel van chronische ziekten als diabetes, een belangrijk speerpunt. In het samenwerkingsverband RegMed XB (REGenerative MEDicine crossing Borders) bundelen verschillende universiteiten en medische centra, gezondheidsorganisaties, bedrijfsleven, de Rijksoverheid en vier provincies, waaronder provincie Zuid-Holland, de krachten op het gebied van regeneratieve geneeskunde. Provinciale Staten hebben met de Begroting 2019 al een plafond voor een eenjarige begrotingssubsidie vastgesteld als cofinanciering voor de activiteiten van RegmedXB. In de Begroting 2020 zijn middelen beschikbaar gesteld om de activiteiten van RegMedXB ook de komende drie jaren te ondersteunen. Via de Voorjaarsnota 2020 wordt de drie jaarperiode verlengd tot vier jaar (tot en met 2023), volgens de afspraken in het Memorandum of Understanding die in 2017 is ondertekend. Daartoe wordt het equivalent van één jaar toegevoegd aan het subsidiebedrag: € 75.000. Daarmee wordt de subsidie verhoogd van € 225.000 naar € 300.000.

De maatschappelijke baten zijn: actief bijdragen aan het versterken van een van de sterke economische sectoren in de regio met veel innovatie en groeipotentie. Dit draagt bij aan het versterken van het regionaal economisch klimaat en aan innovatie.

RegMedXB is een (non-profit) samenwerkingsverband van meerdere partijen waarbij de provincie en anderen bijdragen aan het (voort)bestaan van de organisatie. Partijen hebben al een subsidievorm met de ontvanger afgesproken.

Gevraagd wordt aan Provinciale Staten om de begrotingssubsidie van € 225.000 te verhogen met een bedrag van € 75.000 en deze vast te stellen op € 300.000.

De begrotingssubsidie aan InnovationQuarter t.b.v. vroege fase financiering voor een bedrag van € 2.000.000 (Beleidsdoel 4-1)

Het budget is voor vroege fase financiering in het bedrijfsleven (proof of concept). De provincie is al enige tijd met het ministerie van Economische Zaken en Klimaat en andere provincies in gesprek over samenwerking op dit gebied. Het ministerie heeft aangegeven in 2020 een call uit te zetten om nationale middelen te koppelen aan

regionale fondsen gericht op de vroege fase. Het gaat om een cofinanciering van 50% vanuit het ministerie. Eind 2019 is het Bestuurlijk Overleg met staatssecretaris Keijzer geweest waarin besloten is deze call te effectueren. De regio heeft gezamenlijk een fonds voor deze fase, n.l. UNIIQ uitgevoerd door InnovationQuarter i.s.m. drie regionale universiteiten. De middelen voor dit fonds (voor starters, zijnde geen spin-offs van de universiteiten) zijn uitgeput. Dekking van de middelen vindt plaats in de exploitatie van ambitie 4 van de provincie (Concurrerend), vanuit de middelen die beschikbaar zijn gesteld in het Coalitieakkoord 2020-2023.

De maatschappelijke baten zijn: impuls geven aan het innovatieklimaat in de regio en daarmee aan een sterke economie.

Aangezien de bijdrage van de provincie bestemd is voor de maatschappij en niet voor de provincie-organisatie zelf, is een subsidie het geëigende instrument. Ook andere partijen verstrekken hun bijdrage in de vorm van een subsidie.

Gevraagd wordt aan Provinciale Staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 2.000.000 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan InnovationQuarter t.b.v. werkpakket smart en circulair voor een bedrag van € 50.000 (doel 4-1)

De provincie heeft via het provinciefonds in de Decembercirculaire € 50.000 ontvangen, volgens de afspraken met het ministerie van EZK. Deze middelen zijn voor het Werkpakket Smart en Circulair in het programma Blok 2 van SMITZH-fase 3; het gaat hierbij om de ontwikkeling van een tool die in het SMITZH-programma en elders kan worden ingezet om maakbedrijven bewust te maken van de potentie van innovatie of investeringen op het gebied Smart & Circulair.

SMITZH staat voor Smart Manufacturing Industriële Toepassing in Zuid-Holland.

Begin januari 2020 heeft de provincie een begrotingssubsidie ad € 2.025.000 verleend aan IQ i.v.m. het meerjarige programma Blok 2 van SMITZH-fase 3. De middelen van EZK ad € 50.000 maakten geen onderdeel uit van deze subsidieverlening.

Met het ministerie van EZK is afgesproken dat PZH deze middelen doorgeeft aan InnovationQuarter t.b.v. van de realisatie van het Werkpakket Smart en Circulair binnen het SMITZH-programma.

Voorgesteld wordt dit te doen door het verlenen van een begrotingssubsidie ad.€ 50.000. Het betreft hier dus voor de provincie een budgettair neutrale actie.

De maatschappelijke baten zijn: de middelen worden ingezet t.b.v. een tool die in het SMITZH-programma en elders kan worden ingezet om maakbedrijven bewust te maken van de potentie van innovatie of investeringen op het gebied Smart & Circulair.

Er zijn geen andere alternatieven om deze middelen die we van het Rijk hebben ontvangen in het provinciefonds op een andere manier door te zetten naar IQ.

Het betreft voor PZH een budgetneutraal besluit. Het subsidie-instrument wordt hier ingezet om de middelen van het Rijk door te zetten naar IQ.

Gevraagd wordt aan Provinciale Staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 50.000 en deze op te nemen in de Begroting 2020.

De begrotingssubsidie aan Stichting SCN AVATAR t.b.v. ruimtevaart voor een bedrag van € 75.000 (Beleidsdoel 4-1)

In november 2019 hebben de regio's Zuid-Holland en Bremen (Duitsland) samen met brancheorganisaties SpaceNed en Aviaspace Bremen een meerjarige actieagenda gelanceerd voor samenwerking in de ruimtevaart. In de beleidsrijke Begroting 2020 van de provincie is hiertoe meerjarig € 300.000 gereserveerd. Het zal hier met name gaan om procesmiddelen. Bijvoorbeeld in verband met het mede organiseren van een inkomende handelsmissie van Bremen naar Zuid-Holland, om de totstandkoming van gezamenlijke (R&D) projecten mede te ondersteunen, en om business to business netwerkbijeenkomsten te faciliteren. Er is een samenwerkingspilot in ontwikkeling tussen bedrijven en kennisinstellingen in Zuid-Holland en Bremen. De pilot is gericht op het ontwikkelen van een demonstrator Virtual Reality Trainings- en optimalisatietool voor Satelliet Assemblage, Integratie en Testing (AIT).

Voorgesteld wordt om bij Voorjaarsnota 2020 een begrotingssubsidie ad € 75.000 beschikbaar te stellen aan Stichting SCN t.b.v. de samenwerkingspilot met Bremen. Stichting AVATAR is het Nederlandse ontwikkelcentrum gevestigd in Noordwijk voor Virtual Reality/Augmented Reality in de ruimtevaart en betreft een consortium van kennisinstellingen en bedrijven. Dit wordt gedekt uit de al bij beleidsrijke Begroting 2020 gereserveerde middelen ad € 300.000 voor de Actie Agenda met Bremen.

Landsdeel Bremen zal ook een dergelijke cofinanciering beschikbaar stellen voor deelname van bedrijven en kennisinstellingen uit hun regio aan deze pilot. Voorts zullen de industrie aan zowel Zuid-Hollandse als aan Bremens zijde een dergelijk bedrag inzetten. Hierdoor ontstaat een totaalbudget van € 300.000 ten behoeve van de uitvoering van het pilotproject om tot een demonstrator te komen voor een Virtual Reality Training en Optimalisatietool voor Satelliet Assemblage, Integratie en Testing.

De maatschappelijke baten zijn: om door middel van de samenwerkingspilot toe te werken naar een grotere vervolgonwikkeling (een R&D-samenwerkingsproject binnen ESA of EU-programma's) en zo verdere sprongen te maken in innovatie en richting de markt. Hiermee versterken we de concurrentiepositie van het Zuid-Hollandse ruimtevaartcluster.

Er zijn geen andere mogelijkheden om de benodigde € 75.000 te kunnen verbinden aan de samenwerkingspilot dan via een begrotingssubsidie.

Gevraagd wordt aan Provinciale Staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 75.000 en deze op te nemen in de Begroting 2020.

Boekjaar- en projectsubsidies 2020 in vergelijking met 2019 (in €)

Beleidsdoel	Subsidie-regeling-nummer	Titel van regeling	Totaal subsidie-plafond 2019	Begroting 2020 (beleidsarm)	Urgente claims 2020	1 ^e Begrotingswijziging 2020 (beleidsrijk)	Voorjaarsnota 2020	Totaal subsidie-plafond 2020
4.1	1.6.65	Subsidieregeling MKB innovatiestimulering topsectoren Zuid-Holland	13.440.000	13.440.000		1.000.000		14.440.000
4.1	1.6.86	Subsidieregeling Campussen Zuid-Holland	4.000.000			1.500.000		1.500.000
4.1	1.6.64	Subsidieregeling Cofinanciering EFRO Zuid-Holland (interreg)	4.000.000				700.000	700.000
4.1	1.6.90	Subsidieregeling Cofinanciering EFRO Zuid-Holland (Kansen voor West II)	16.155.000					
4.1	1.6.85	Subsidieregeling regionale netwerken voor innovatie Zuid-Holland	1.000.000			1.500.000		1.500.000
4.1		Subsidieregeling ondersteuning aflopende BIZzen op bedrijventerreinen en winkelgebieden Zuid-Holland					750.000	
4.2	1.6.89	Subsidieregeling deelakkoorden human capital Zuid-Holland			1.000.000	4.000.000		5.000.000
4.2	1.6.82	Subsidieregeling Planvorming Detailhandel Zuid-Holland	500.000	500.000				
4.2	1.6.47	Subsidieregeling planvorming bedrijventerreinen Zuid-	500.000	500.000				

Beleidsdoel	Subsidie-regeling-nummer	Titel van regeling	Totaal subsidie-plafond 2019	Begroting 2020 (beleidsarm)	Urgente claims 2020	1 ^e Begrotingswijziging 2020 (beleidsrijk)	Voorjaarsnota 2020	Totaal subsidie-plafond 2020
		Holland 2017						
4.2	1.6.84	Subsidieregeling energie op bedrijventerreinen				1.500.000	-750.000	750.000
4.3	1.6.36	Subsidieregeling restauratie rijksmonumenten Zuid-Holland 2013	3.302.602	1.133.471		510.000		1.643.471
4.3	1.6.90	Subsidieregeling Erfgoedlijnen Zuid-Holland 2020	3.220.050	1.133.471	2.586.721			3.720.192
4.3	1.6.46	Subsidieregeling molens Zuid-Holland 2013	2.020.000	336.000			500.000	836.000
4.3	1.6.73	Subsidieregeling publieksbereik Archeologie Zuid-Holland 2016	350.000					
4.3	1.6.92	Subsidieregeling publieksbereik Archeologie Zuid-Holland 2020				250.000		250.000
Totaal			48.487.652	17.042.942	3.586.721	10.260.000	1.200.000	30.339.663

1.6.64 Subsidieregeling cofinanciering EFRO Zuid-Holland Interreg een plafond van € 700.000 voor het jaar 2020 (Beleidsdoel 4-1)

De Subsidieregeling cofinanciering EFRO Zuid-Holland loopt sinds 2015 voor de cofinanciering van diverse Europese EFRO-programma's waar Zuid-Holland gebruik van kan maken. Met deze subsidieregeling stimuleert de provincie het gebruik van Europese middelen voor haar regionale doelstellingen. Deze regeling is voor de Europese programmaperiode 2014-2020. Het budget wordt ingezet om 15% van het Zuid-Hollandse partner budget te co-financieren. PZH-cofinanciering wordt alleen ingezet als de desbetreffende aanvraag een bijdrage levert aan de economische en innovatieve doelstellingen van PZH. Het betreft een cofinancieringsregeling die gekoppeld is aan de Europese begrotingsperiode (2014-2020). Bij de Voorjaarsnota 2019 is de ophoging van het subsidieplafond met een bedrag van € 1.000.000 naar een bedrag van € 4.000.000 voor het jaar 2019 vastgesteld. Dit is gedaan omdat de regeling succesvoller is dan in 2015 was verwacht. Het totale subsidieplafond van € 4.000.000 is inmiddels besteed. Een deel ervan is teruggevallen naar de bestemmingsreserve als resultaat van verlening en vervolgens intrekking van subsidies. De middelen in de bestemmingsreserve zijn niet vrij inzetbaar en zijn bestemd voor het doel waarvoor de middelen werden ingezet, namelijk aan innovatieve projecten in een Europees samenwerkingsverband van bedrijven, overheden en kennisinstellingen en innovatieve projecten die bijdragen aan de economische en innovatieve doelstellingen van PZH. Het beschikbare bedrag dat opnieuw ingezet zal worden is € 700.000.

Omdat de Subsidieregeling cofinanciering EFRO Zuid-Holland (Interreg) heel succesvol is, wordt aan PS gevraagd om een nieuw subsidieplafond van € 700.000 vast te stellen voor 2020.

Dit bedrag wordt gedekt uit de bestemmingsreserve van Economie (reserve Versterking Economie).

De maatschappelijke baten zijn: bouwen aan een economisch programma dat de innovatieve transitie naar duurzaam, digitaal en circulair stimuleert.

Met deze subsidieregeling stimuleert de provincie het gebruik van Europese middelen voor haar regionale doelstellingen. Gezien de keuze van de EU voor subsidie zijn er geen andere alternatieven voor het instrument subsidies mogelijk.

Gevraagd wordt aan Provinciale Staten om het subsidieplafond voor 2020 vast te stellen op € 700.000.

Subsidieregeling ondersteuning aflopende BIZZen op bedrijventerreinen en winkelgebieden Zuid-Holland een plafond voor een bedrag van € 750.000 (Beleidsdoel 4-1)

De coronacrisis heeft een enorme impact op het bedrijfsleven, zo ook voor ondernemers en Mkb'ers op bedrijventerreinen en in winkelgebieden. Veel ondernemers hebben moeite om het hoofd boven water te houden, en moeten hun tijd op dit moment besteden aan andere zaken dan gemeenschappelijke belangen voor het bedrijventerrein of het winkelgebied. Voor de kwaliteit van bedrijventerreinen en winkelgebied voor nu en in de toekomst is het cruciaal dat samenwerkingsverbanden overeind blijven en hun basistaken kunnen blijven uitvoeren. Op deze manier kunnen ondernemers ook na de crisis samenwerken om bedrijventerreinen te verbeteren op o.a. het gebied van (verkeer)veiligheid, energie, klimaat, en groen.

BedrijfsInvesteringsZones (BIZ) zijn een belangrijke organisatievorm voor ondernemers op bedrijventerreinen en in winkelgebieden. Een BIZ heeft een looptijd van 5 jaar, na deze 5 jaar zal opnieuw gestemd moeten worden en een begroting worden opgesteld om de BIZ te continueren. Vanwege de coronacrisis is het niet goed mogelijk om de voorbereidingen hiervoor te treffen, draagvlak te creëren en een stemming te organiseren. Daarom heeft de provincie besloten om aflopende BIZZen financieel te ondersteunen. Financiering vindt plaats vanuit in de exploitatie aanwezige middelen van de ambitie Concurrerend 2020-2023, te weten het verlagen van het beoogde plafond 2020 voor de regeling energie op bedrijventerreinen van € 1.500.000 naar € 750.000.

De maatschappelijke baten zijn: via het ondersteunen van bestaande samenwerkingsverbanden kunnen huidige en toekomstige beleidsambities effectiever worden behaald.

Vanwege de coronacrisis is snel handelen noodzakelijk om bestaande samenwerkingsverbanden in stand te houden. Via het ministerie van EZK is gekeken naar een verlenging van de BIZZen, maar hiervoor is nog onvoldoende mogelijkheid. Een overzicht van het BIZ Hulpkoket laat zien dat er 74 BIZZen in Nederland aflopen in 2020, waarvan er 31 in Zuid-Holland. Dit laat zien dat aflopende BIZZen voornamelijk in Zuid-Holland spelen en hierdoor meer urgentie is dan overige provincies.

Gevraagd wordt aan Provinciale Staten om het plafond vast te stellen op € 750.000 voor het jaar 2020.

1.6.84 Subsidieregeling energie op bedrijventerreinen het plafond van € 1.500.000 te verlagen met een bedrag van € 750.000 naar een bedrag van € 750.000 voor het jaar 2020 (Beleidsdoel 4-1)

Met ingang van 2018 heeft de provincie ingezet op de transitie naar nieuwe vormen van energie op bedrijventerreinen. De regeling is in 2018 succesvol geweest. De uitgevoerde activiteiten liepen door in 2019. Een verlenging van de periode ligt gezien de bijdrage aan de doelstellingen van de provincie voor 2020 en verder in de verwachting en is aangevraagd in de 1^e Begrotingswijziging 2020. Voor het jaar 2020 wordt een plafond van € 750.000 gevraagd.

Initieel was € 1.500.000 beoogd in de beleidsrijke Begroting 2020, maar in verband met de coronacrisis wordt 50% van de middelen ingezet voor corona-maatregelen binnen ditzelfde aandachtsgebied. Dekking van de middelen vindt plaats in de exploitatie van ambitie 4 van de provincie (Concurrerend), vanuit middelen die structureel beschikbaar zijn.

De maatschappelijke baten zijn: impuls geven aan het vestigingsklimaat in de regio. En daarmee aan een aantrekkelijke werkomgeving en een sterke economie.

Aangezien de bijdrage van de provincie beschikbaar komt als een maximumbedrag waarbinnen meerdere partijen kunnen aanvragen, is een subsidieregeling het geëigende instrument.

Gevraagd wordt aan Provinciale Staten om het plafond van € 1.500.000 te verlagen met een bedrag van € 750.000 en deze vast te stellen op € 750.000 voor het jaar 2020.

1.6.46 Subsidieregeling molens Zuid-Holland 2013 het hoofdplafond van € 336.000 te verhogen met een bedrag van € 500.000 naar een bedrag van € 836.000 voor het jaar 2020 (Beleidsdoel 4-3).

De provincie draagt zorg voor het onderhouden en laten draaien van historische windmolens. Ze doet dit om te zorgen voor een beter beschermd, benut, en beleefbaar cultureel erfgoed.

Om toekomstige restauraties te voorkomen en het behoud van rijksmonumenten te garanderen, wordt ingezet op groot onderhoud van molens. De provincie kan het onderhoud van historische windmolens verbinden aan de kwaliteit van de leefomgeving. Monumenten vertellen het verhaal van onze geschiedenis en geven identiteit aan

de omgeving. Dat geldt in het bijzonder voor historische windmolens. Dat zijn iconen van Zuid-Holland. Onze provincie telt 224 complete molens, maar liefst een vijfde van het Nederlandse molenbestand. Ze zijn blikvangers in het landschap en op buitenlandse toeristen hebben zij een grote aantrekkingskracht. Voor hen zijn molens en Holland vrijwel synoniem.

De maatschappelijke baten zijn: het behouden van erfgoed in de vorm van het beschikbaar stellen van ondersteunende subsidies voor groot onderhoud, waarmee de molens in goede staat blijven. In goede staat en draai- en maalvaardig dragen de molens bij aan een aantrekkelijk leef- en vestigingsklimaat t.b.v. een concurrerend Zuid-Holland.

Het beschikbaar stellen van onderhoudssubsidies en draaipremies zijn geschikte en effectieve instrumenten om het molenbehoud te ondersteunen en te stimuleren. Dit blijkt onder meer uit de evaluatie van de regeling door de Randstedelijke Rekenkamer uit 2018, die aangeeft dat de regeling doeltreffend is en het feit dat 97% van het Zuid-Hollandse molenbestand gebruik maakt van deze financiële middelen.

Voor deze subsidieregeling wordt aan Gedeputeerde Staten gevraagd het bovengenoemde deelplafond vast te stellen. Voorstel van Gedeputeerde Staten is om het Hoofdsubsidieplafond te verhogen met een bedrag van € 500.000 tot € 836.000. Dit heeft tot gevolg dat door Provinciale Staten het hoofdsubsidieplafond moet worden vastgesteld op € 836.000. Dekking vindt plaats onder de beschikbare middelen van beleidsdoel 4.3 Erfgoed, cultuur en toerisme.

Ambitie 5 Versterken natuur in Zuid-Holland

Begrotingssubsidies 2020 in vergelijking met 2019 (in €)

Beleidsdoel	Naam instelling	Maximaal te subsidiëren 2019	Begroting 2020 (beleidsarm)	Urgente claims 2020	1 ^e Begrotingswijziging 2020 (beleidsrijk)	Voorjaarsnota 2020	Maximaal te subsidiëren 2020
5.1	Faunabeheer eenheid Zuid Holland	440.000	440.000			40.000	480.000
5.1	Waterschap Rivierenland t.b.v. de gebiedsagenda Water en Groen Alblasserwaard-Vijfheerenlanden	2.808.675					
5.1	Gebiedscoöperatie Buitenland van Rhoon	1.500.000	1.500.000				1.500.000
5.1	Gemeente Gouda t.b.v. afkoop beheer Steinse Groen	50.000					
5.1	Gemeente Gouda t.b.v. inrichting Steinse Groen	200.000					
5.1	BoerenNatuur Zuid-Holland t.b.v. ICT-systeem				45.000		45.000
5.1	Zuid-Hollands landschap t.b.v. Kadijk-West				350.000		350.000
5.1	Stichting Natuurmonumenten t.b.v. het gebied Bovenlanden				40.000		40.000
5.1	Stichting Natuurmonumenten t.b.v. het gebied Meije graslanden				1.060.000		1.060.000
5.1	Stichting Nationaal Park Hollandse Duinen	363.000					
5.1	Gemeente Dordrecht t.b.v. Nationaal Park Programmamanagement Nieuwe Stijl NLDelta-gebied	195.000					

Beleids- doel	Naam instelling	Maximaal te subsidiëren 2019	Begroting 2020 (beleidsarm)	Urgente claims 2020	1° Begrotings- wijziging 2020 (beleidsrijk)	Voorjaars- nota 2020	Maximaal te subsidiëren 2020
5.1	Gemeente Dordrecht t.b.v. opzet en organisatie Nationaal park Nieuwe Stijl NLDelta-gebied	250.000					
5.1	Coöperatie Collectief Hoeksche Waard	70.000					
5.1	Coöperatie Collectief Krimpenerwaard	48.000					
5.1	Coöperatie Collectief Midden Delfland	74.500					
5.1	Instituut voor natuureducatie en duurzaamheid	500.000					
5.1	Gemeente Molenlanden t.b.v. drukdrainage Alblasserwaard-Vijfheerenlanden					325.000	325.000
5.1	Zuid-Hollands Landschap t.b.v. Natuurbeheercollectief Krimpenerwaard					100.000	100.000
5.1	BoerenNatuur Zuid-Holland					260.000	260.000
5.1	Gebiedscoöperatie Buitenland van Rhooen U.A					270.000	270.000
5.2	Stichting Wageningen Research t.b.v. groene cirkel kaas en bodemdaling				150.000		150.000
5.2	Stichting de Goede Waar	50.000					
5.2	Veenweide Innovatie Centrum t.b.v. één project in het kader van de Regio deal Bodemdaling	1.374.702					
5.2	Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden	1.600.000					
5.2	Provincie Utrecht t.b.v. twee projecten in het kader van Regio deal Bodemdaling	100.000	55.000				55.000
5.2	Gemeente Alphen aan den Rijn t.b.v. één project in het kader van Regio deal Bodemdaling	678.246					
5.2	Gemeente Woerden t.b.v. zeven projecten in het kader van Regio deal Bodemdaling	797.000					
5.2	Gemeente Gouda t.b.v. twee projecten in het kader van Regio deal Bodemdaling	1.316.500					
5.2	Deltares t.b.v. één project in het kader van Regio deal Bodemdaling	560.000	1.780.000		220.000		2.000.000
5.2	Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden t.b.v. één project in het kader van Regio deal Bodemdaling	119.240					
5.2	Coöperatie Hoeve Biesland BA	139.422	139.422				139.422
5.2	BoerenNatuur Zuid-Holland	385.000					

Beleidsdoel	Naam instelling	Maximaal te subsidiëren 2019	Begroting 2020 (beleidsarm)	Urgente claims 2020	1° Begrotingswijziging 2020 (beleidsrijk)	Voorjaarsnota 2020	Maximaal te subsidiëren 2020
5.2	Stichting voedsel families Zuid-Holland	500.000					
5.2	Gemeente Leidschendam-Voorburg t.b.v. Duivenvoordecorridor					529.437	529.437
5.2	Gemeente Voorschoten t.b.v. Duivenvoordecorridor					90.000	90.000
5.3	Deltares inzake COASTAR					300.000	300.000
5.3	Gemeente Westland t.b.v. toezicht en beheer Zandmotor	263.606	147.000				147.000
5.3	Gemeente Westland t.b.v. toezicht en beheer Zandmotor	140.000	140.000				140.000
5.3	Stichting Blauwzaam t.b.v. de pilot Drukdrainage	405.000					
5.3	Stichting Natuur- en Milieufederatie	50.000					
Totaal		14.977.891	4.201.422		1.865.000	1.914.437	7.980.859

De begrotingssubsidie aan Faunabeheereenheid Zuid-Holland van € 440.000 te verhogen met een bedrag van € 40.000 naar een bedrag van € 480.000 (Beleidsdoel 5-1)

De Faunabeheereenheid Zuid-Holland vervult een belangrijke taak binnen de provincie. Door middel van de Verordening uitvoering Wet natuurbescherming heeft de Faunabeheereenheid diverse taken gekregen, waaronder taken op het gebied van planvorming, coördinatie en registratie. Dit draagt bij aan een zorgvuldig onderbouwd en uitgevoerd faunabeleid binnen de provincie Zuid-Holland. Dit draagt vervolgens weer bij aan het begrotingsdoel behouden en versterken van de biodiversiteit, maar ook aan het beperken van schade aan landbouwgewassen en waterkwaliteit en het beperken van risico's voor openbare veiligheid en volksgezondheid. In de Kadernota 2020 is een bedrag van € 440.000 subsidie in de begroting opgenomen. Voorgesteld wordt het subsidieplafond te verhogen met € 40.000 naar € 480.000. De reden van de verhoging is om het hiermee mogelijk te maken dat de Faunabeheereenheid Zuid-Holland de regietaak richting de Wildbeheereenheden kan intensiveren als ook het ganzen- en predatoren beheer kan blijven uitvoeren. De subsidie wordt gedekt uit de beschikbare budgetten voor Faunabeheer.

De maatschappelijke baten zijn: een zorgvuldig onderbouwd en uitgevoerd faunabeleid, ten behoeve van het behouden en versterken van de biodiversiteit, het beperken van schade aan landbouwgewassen, het behouden en verbeteren van de waterkwaliteit, het waarborgen van openbare veiligheid en volksgezondheid.

Er zijn geen alternatieven voor het instrument subsidie overwogen. Subsidie is de enige mogelijkheid.

Gevraagd wordt aan Provinciale Staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 480.000 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan gemeente Molenlanden t.b.v. drukdrainage Alblasserwaard-Vijfheerenlanden voor een bedrag van € 325.000 (Beleidsdoel 5-1)

De gemeente Molenlanden doet een (herhaalde) subsidieaanvraag voor de pilot drukdrainage. Deze pilot heeft tot doel kennis op te doen over werking van drukdrainage op drie melkveebedrijven (twee biologisch en een gangbaar), reductie maaiveld daling en broeikasgasemissies door veenafbraak, vergroten biodiversiteit en bijdragen aan betere condities voor weidevogels en verbetering waterkwaliteit en communicatie over de behaalde resultaten en showcase in het gebied.

In 2019 is voor dit onderwerp reeds een subsidiebegroting van € 325.000 beschikbaar gesteld door PS, welke ook meerjarig in de begroting was opgenomen. Als gevolg van het niet tijdig ontvangen van een

subsidieaanvraag verliep de beschikbaar gestelde begrotingssubsidie. Om die reden wordt een vergelijkbare subsidiebegroting in 2020 weer in de begroting opgenomen. Van het meerjarige budget is het deel dat in 2019 was begroot bij jaarrekening bekleemd en wordt dit nu in de Voorjaarsnota 2020 weer in de begroting opgenomen. De provincie Zuid-Holland is een van de financiers, de overige financiering van het project komt van de gemeente en is ook gevraagd aan de provincie Utrecht.

De maatschappelijke baten zijn: het opdoen van kennis, vergroten van biodiversiteit, bijdragen aan betere condities voor weidevogels en waterkwaliteit en communicatie over de behaalde resultaten.

Opdrachtverlening is hier niet passend en daarom is voor subsidieverlening gekozen.

Gevraagd wordt aan Provinciale Staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 325.000 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan Zuid-Hollands Landschap t.b.v. Natuurbeheercollectief Krimpenerwaard voor een bedrag van € 100.000 (Beleidsdoel 5-1)

In de Krimpenerwaard wordt in opdracht van de provincie een grote natuuropgave (Natuurnetwerk Nederland) gerealiseerd. Provinciale doelstelling is de realisatie van robuuste natuur in combinatie met (natuur inclusieve) landbouw en een goede waterkwaliteit. De Stuurgroep Veenweiden Krimpenerwaard (gemeente Krimpenerwaard en het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard) is verantwoordelijk voor de realisatie. De provincie streeft naar deelname van particuliere eigenaren bij de ontwikkeling en beheer van NNN (zelfrealisatie). Mede hierdoor zal het beheer door meerdere partijen uitgevoerd worden. Daarom wenst de provincie dat de beherende partijen in de Krimpenerwaard duurzaam gaan samenwerken en op deze wijze één loket tot stand brengen. In het zogeheten 10-puntenplan beheercollectief Krimpenerwaard (bestuurlijk vastgesteld 9 mei 2018) geeft de provincie de kaders aan voor het opstellen van een intentieverklaring van de partijen van het natuurbeheercollectief, verder NBC genoemd. Volgens dit 10-puntenplan stelt de provincie procesbegeleiding, expertise en een bijdrage in de opstartkosten voor het NBC beschikbaar. Op 27 augustus 2019 hebben de Natuurcoöperatie Krimpenerwaard, de Stichting het Zuid-Hollands Landschap, de Stichting Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer Weidehof Krimpenerwaard en de Natuur- en Vogelwerkgroep Krimpenerwaard een intentieverklaring getekend om tot oprichting van een natuurbeheercollectief te komen. De provincie wil het NBC faciliteren in de vorm van een subsidie, vergelijkbaar met de wijze van ondersteuning van de agrarische collectieven en de coöperatie Buitenland van Rhooen. Het betreft activiteiten die boven het uitvoerend terreinbeheer uitstijgen, zoals beheeradviesing over de nog uit te voeren natuurinrichting, ondersteuning particuliere zelfrealisatoren, adviesing en uitwerking beheerplannen, afstemming en uitvoeren gezamenlijke pachtuitgifte, afstemming met omliggend agrarisch weidevogelbeheer en uitwerking monitoring en kwaliteitscertificering. De subsidie wordt financieel gedekt uit bestaande exploitatiemiddelen voor natuurbeheer in Beleidsdoel 5-1 Gezonde natuur, Beleidsprestatie 5-1-1 Natuur.

De maatschappelijke baten zijn: behoud en ontwikkeling van (agrarische) natuurgebieden en landschappen waardoor de biodiversiteit niet meer achteruitgaat.

Naast subsidies zouden de gewenste activiteiten ook op grond van een opdracht kunnen worden uitgevoerd. Strikt genomen koopt de provincie hier echter geen dienst in, maar ondersteunt zij een natuurbeheerder die de combinatie met natuur inclusieve landbouw wenst te maken. Subsidie is hiervoor een meer passend instrument. Gevraagd wordt aan Provinciale Staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 100.000 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan BoerenNatuur Zuid-Holland voor een bedrag van € 260.000 (Beleidsdoel 5-1)

De weide- en akkervogels nemen landelijk de laatste decennia sterk af. Dit is ook in de provincie Zuid-Holland het geval. De provincie zet naast de bestaande instrumenten ter behoud van de biodiversiteit zoals het beheer van het Natuur Netwerk Nederland en het agrarisch natuurbeheer in op integrale, gebiedsgerichte en praktijkgerichte verbeterplannen. Deze zijn samen met de voor boerenlandvogels relevante partijen opgesteld en samengebracht in het Actieplan Boerenlandvogels. Op 20 februari 2019 hebben Provinciale Staten naar aanleiding van motie 725 Miljoenen voor Winst en Weidevogels € 3 mln beschikbaar gesteld voor de maatregelen verzwaaring beheer, fysieke investeringen, predatiebeheer, monitoring, communicatie, educatie en een proef met drones . Een groot

deel van de maatregelen ter verbetering van boerenlandvogels dient in het boerenland te worden uitgevoerd waarbij BoerenNatuur Zuid-Holland een spilfunctie vervult. Voor de benodigde coördinatie en projectleiding met betrekking tot de uitvoering in de periode zomer 2020 – zomer 2023 en de bevordering van overige agro-biodiversiteit heeft BoerenNatuur Zuid-Holland een voorstel ingediend. Daarnaast hebben de agrarische collectieven voorjaar 2019 POP3 subsidies (niet-productieve investeringen weidevogels, biodiversiteit en landschap) ontvangen. Uitvoeringskosten blijken onder deze POP3-regeling niet subsidiabel. Daarom dreigen (een deel van) de maatregelen niet te worden uitgevoerd. Om dat te voorkomen voorziet dit voorstel ook in uitvoeringsbudget voor de acht Zuid-Hollandse collectieven via de voorgestelde begrotingssubsidie BoerenNatuur Zuid-Holland. De begrotingssubsidie is hiermee een nader voorstel ter verbetering van boerenlandvogels. De begrotingssubsidie wordt gedekt uit de reserve Groene Ambities, waarvoor middels motie 725 middelen beschikbaar zijn gesteld.

De maatschappelijke baten zijn: versterken en beschermen van aantallen dier- en plantensoorten waaronder populaties van bedreigde soorten en verhogen van de natuurwaarden in Zuid-Holland.

De aard van de werkzaamheden en de prestaties lenen zich er niet voor om via een opdracht te regelen, waardoor subsidie het geëigende instrument is.

Gevraagd wordt aan Provinciale Staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 260.000 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan gebiedscoöperatie Buitenland van Rhooen U.A. voor een bedrag van € 270.000 (Beleidsdoel 5-1)

De provincie heeft in 2006 van het Rijk in het kader van de Planologische Kern Beslissing Mainport Rotterdam (2e Maasvlakte) de opdracht gekregen om een ongeveer 600 hectare groot natuur- en recreatiegebied in de gemeente Albrandswaard te ontwikkelen: Het Buitenland van Rhooen. De provincie heeft daartoe een taakstellend geïndexeerd budget van het Rijk ter beschikking gesteld gekregen. Het is de bedoeling dat de realisatie en het beheer van dit gebied door het gebied zelf, in de vorm van een gebiedscoöperatie, wordt uitgevoerd. De Gebiedscoöperatie Buitenland van Rhooen krijgt voor de reguliere ontwikkel- en beheertaken een boekjaarsubsidie. Voor projectmatige zaken, die niet concreet zijn voorzien in het jaarplan dat de basis vormt voor de boekjaarsubsidie, is met de gebiedscoöperatie afgesproken dat zij daarvoor een projectsubsidie aanvragen. De projectsubsidie is bedoeld voor de projectmatige aanpak van de voorbereiding voor een nieuw bestemmingsplan Buitenland van Rhooen, waarvan is afgesproken dat de gebiedscoöperatie het proces zal trekken. Daarnaast zal de gebiedscoöperatie de monitoring binnen het Buitenland van Rhooen uitbreiden ten opzichte van de activiteiten in het jaarplan.

De maatschappelijke baten zijn: behoud en ontwikkeling van (agrarische) natuurgebieden, recreatie en landschappen waardoor de biodiversiteit niet meer achteruitgaat.

De provincie heeft vanuit het Rijk de financiële middelen gekregen voor de ontwikkeling van het gebied. Deze middelen dienen ter dekking van deze begrotingssubsidie en in de meerjarige begroting is voldoende ruimte. Aan het verlenen van opdrachten kleven fiscale en aanbesteding technische nadelen. Juridisch is subsidie ook het correcte instrument.

Gevraagd wordt aan Provinciale Staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 270.000 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan gemeente Leidschendam-Voorburg t.b.v. Duivenvoordecorridor voor een bedrag van € 529.437 (Beleidsdoel 5-2)

De provincie heeft eerder € 5.900.000 beschikbaar gesteld aan de gemeenten Voorschoten en Leidschendam-Voorburg om de Duivenvoordecorridor te ontdoen van bedrijfsopstallen en glasopstanden zodat dit gebied aantrekkelijker wordt vanuit het oogpunt van recreatie en groen. De middelen zijn eerder verstrekt via incidentele subsidies. Het laatste deel van de sanering heeft nog niet plaatsgevonden vanwege vertragingen bij grondverwerving. De gemeenten hebben daarom de provincie verzocht de subsidietermijn te verlengen. Dat is echter niet mogelijk volgens de Algemene wet bestuursrecht. Daarom wordt nu voorgesteld de laatste bedragen,

die naar aanleiding van subsidievaststellingen vrij zullen vallen, wederom als begrotingssubsidie te verstrekken. Voor Voorschoten gaat het nog om een bedrag van € 90.000 en voor Leidschendam-Voorburg om een bedrag van € 529.437. Deze bedragen vallen daarmee binnen de eerder beschikbaar gestelde € 5.900.000 voor dit doel. Op deze wijze kan dit project worden afgerond en worden alle beoogde opstallen en kassen gesaneerd.

De maatschappelijke baten zijn: het creëren van een opgeruimde Duivenvoordecorridor ten behoeve van meer en betere recreatiemogelijkheden en het vergroten van de ruimtelijke kwaliteit.

Dit is onderdeel van een al langlopend traject waar gekozen is voor de weg van subsidies. Andere mogelijkheden om de saneringen te bekostigen zijn in de startperiode wel verkend maar zouden te weinig middelen opleveren om de beoogde sanering uit te kunnen voeren. In samenspraak met Rijk, regio en gemeenten is gekomen tot de genoemde incidentele subsidies.

Gevraagd wordt aan Provinciale Staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 529.437 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan gemeente Voorschoten t.b.v. Duivenvoordecorridor voor een bedrag van € 90.000 (Beleidsdoel 5-2)

De provincie heeft eerder € 5.900.000 beschikbaar gesteld aan de gemeenten Voorschoten en Leidschendam-Voorburg om de Duivenvoordecorridor te ontdoen van bedrijfsopstallen en glasopstanden zodat dit gebied aantrekkelijker wordt vanuit het oogpunt van recreatie en groen. De middelen zijn eerder verstrekt via incidentele subsidies. Het laatste deel van de sanering heeft nog niet plaatsgevonden vanwege vertragingen bij grondverwerving. De gemeenten hebben daarom de provincie verzocht de subsidietermijn te verlengen. Dat is echter niet mogelijk volgens de Algemene wet bestuursrecht. Daarom wordt nu voorgesteld de laatste bedragen, die naar aanleiding van subsidievaststellingen vrij zullen vallen, wederom als begrotingssubsidie te verstrekken.

Voor Voorschoten gaat het nog om een bedrag van € 90.000 en voor Leidschendam-Voorburg om een bedrag van € 529.437. Deze bedragen vallen daarmee binnen de eerder beschikbaar gestelde € 5.900.000 voor dit doel. Op deze wijze kan dit project worden afgerond en worden alle beoogde opstallen en kassen gesaneerd.

De maatschappelijke baten zijn: het creëren van een opgeruimde Duivenvoordecorridor ten behoeve van meer en betere recreatiemogelijkheden en het vergroten van de ruimtelijke kwaliteit.

Dit is onderdeel van een al langlopend traject waar gekozen is voor de weg van subsidies. Andere mogelijkheden om de saneringen te bekostigen zijn in de startperiode wel verkend maar zouden te weinig middelen opleveren om de beoogde sanering uit te kunnen voeren. In samenspraak met Rijk, regio en gemeenten is gekomen tot de genoemde incidentele subsidies.

Gevraagd wordt aan Provinciale Staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 90.000 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan Deltares inzake COASTAR voor een bedrag van € 300.000 (Beleidsdoel 5-3)

Op 18 mei 2018 hebben Gedeputeerde Staten de intentieverklaring COASTAR ondertekend. De intentieverklaring is gericht op het ontwikkelen van een gezamenlijk kennisprogramma. Gedeputeerde Staten zijn op 17 juni 2019 een samenwerkingsovereenkomst aangegaan met de aan het COASTAR-project, fase 3 deelnemende partijen. Onderdeel van dit besluit was het verstrekken van een subsidie van € 170.000 zijnde de provinciale bijdrage aan het project.

De rijksbijdrage van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat aan het project is bekostigd vanuit het Deltafonds, onderdeel zoet water. Het Rijk heeft haar bijdrage bij Septembercirculaire uitgekeerd aan de provincie, in formele zin aanvrager van de Rijkssubsidie. Deze bijdrage wordt nu als begrotingssubsidie van € 300.000 voor Stichting Deltares opgenomen in de provinciale Begroting 2020. De Rijksmiddelen zijn bij Septembercirculaire aan de provincie toegekend en zullen via de voorjaarsnota ter begroting worden gebracht.

De maatschappelijke baten zijn: met de te verstrekken subsidie wordt het projectplan COASTAR, zoals opgenomen bij de samenwerkingsovereenkomst van 17 juni 2019 uitgevoerd. In het projectplan zijn onderzoeksactiviteiten opgenomen gericht op onderzoek naar brakwaterwinning in de duinen en

brakwaterwinning in de polders ten behoeve van de drinkwatervoorziening. Ook wordt onderzoek uitgevoerd naar de gietwatervoorziening in het Westland en monitoring van ondergrondse opslag van zoet water in Rotterdam. Daarnaast wordt bekeken hoe resultaten van het onderzoek nationaal en internationaal kunnen worden opgeschaald.

De onderzoeksresultaten worden ingebracht in de besluitvorming voor het Deltaprogramma zoet water.

Er zijn geen alternatieven overwogen, de provincie heeft de bijdrage bij het Rijk aangevraagd met als doel deze toe te kennen aan Deltares, als medepenvoerder van het consortium wat het projectplan uitvoert.

gevraagd wordt aan Provinciale Staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 300.000 en deze op te nemen in de begroting.

Boekjaar- en projectsubsidies 2020 in vergelijking met 2019 (in €)

Beleidsdoel	Subsidie-regeling-nummer	Titel van regeling	Totaal subsidie-plafond 2019	Begroting 2020 (beleidsarm)	Urgente claims 2020	1 ^e Begrotingswijziging 2020 (beleidsrijk)	Voorjaarsnota 2020	Totaal subsidie-plafond 2020
5.1	1.6.21	Subsidieregeling Kwaliteitsimpuls Natuur en Landschap (SKNL)	30.000.000	11.250.000				11.250.000
5.1	1.6.60	Subsidieregeling Natuur- en Landschapsbeheer Zuid-Holland 2013	150.000	100.000				100.000
5.1	1.6.68	Subsidieregeling Natuur en Landschapsbeheer Zuid-Holland 2016	8.150.000	27.500.000				27.500.000
5.1, 5.2 en 7.2	1.6.76	Subsidieregeling Groen Zuid-Holland 2016	11.122.500	1.840.000		1.935.000	685.000	4.460.000
5.2	1.6.69	Subsidieregeling Plattelands Ontwikkeling Programma 2014-2020 (POP3)	21.500.000	2.500.000				2.500.000
Totaal			70.922.500	43.190.000		1.935.000	685.000	45.810.000

1.6.76 Subsidieregeling Groen Zuid-Holland 2016.

Voor § 2.11 a Kwaliteitsverbetering van bestaande groengebieden en het recreatieve routenetwerk een deelplafond van € 450.000 (aanvraagperiode 1 juli 2020 tot en met 31 december 2020, doel 7.2). Het Coalitieakkoord 2019-2023 zet in op sport en beweging als bijdrage aan de gezondheid van Zuid-Hollanders. De provincie investeert daarom in de kwaliteit van het groen en recreatie, zodat inwoners in groene gebieden kunnen rusten, sporten, bewegen en recreëren. Concreet ondersteunt de provincie de beheerders van bestaande groengebieden nabij de stad om herstel- en inrichtingsmaatregelen te nemen ten gunste van het beweegvriendelijker maken van het groen. Het doel voor 2020 is om de drie meest urgente gebieden aan te pakken. Deze gebieden, die in een kaartbijlage van de subsidieregeling zullen worden opgenomen, zijn geselecteerd vanwege de ligging dicht bij de stad (en nabij stadswijken met inwoners die het groen normaliter niet snel opzoeken), de hoge bezoekersaantallen en het huidige lage kwaliteitsniveau. Een kwaliteitsimpuls in deze gebieden levert daarom naar verwachting een hoog rendement op voor sporten en bewegen in het groen. De subsidie wordt financieel gedekt uit de structurele middelen voor recreatiebeheer 'overig' in Beleidsdoel 7-2 Gezonde en bewegingsvriendelijke leefomgeving, onderdeel 'Kwaliteitsverbetering recreatiegebieden en routenetwerken'.

De maatschappelijke baten zijn: verbeterde openbaar toegankelijke groengebieden en recreatieve routestructuren en aansluiting stedelijk gebied in aansluiting op de wensen van gebruikers (bewoners, toeristen) en behoud en ontwikkeling van natuurgebieden en landschappen waardoor de biodiversiteit niet verder achteruitgaat.

Als alternatief voor een subsidie kan ook een opdracht worden verstrekt. In dit geval worden de werkzaamheden op gronden van de terreinbeheerders uitgevoerd. De vergoeding is niet gericht op de eigen behoefte van de provincie, maar op het algemeen belang. Bij een opdracht zou de provincie eigenaar worden van de investeringen, wat hier niet aan de orde is. Daarom is gekozen voor het instrument subsidie.

Voor § 2.11 b VII herstel- of inrichtingsmaatregelen van ruiter- en menpaden een deelplafond van € 235.000 (aanvraagperiode 2020, doel 7.2). Bij de behandeling van de Begroting 2018 hebben Provinciale Staten motie 743 aangenomen die ziet op 'meer ruiters in het groen'. Met het ruiter- en menpadenplan wordt uitvoering gegeven aan deze motie, waarmee de mogelijkheden voor paardrijden in het buitengebied sterk worden verbeterd. Fase 1 richt zich op het verbeteren van de bestaande ruiter- en menpaden en de realisatie van belangrijke ontbrekende schakels.

De maatschappelijke baten zijn: verbeteren openbare toegankelijkheid groengebieden en recreatieve routestructuren en kwalitatief goed hersteld of ingericht openbaar toegankelijke groengebieden en recreatieve routenetwerken en beheerde en onderhouden ruiter- en menpaden.

Het is een éénmalige verbeterslag: grootonderhoud en ontbrekende schakels waarvoor geen andere middelen beschikbaar zijn.

Voor deze subsidieregeling wordt aan Gedeputeerde Staten gevraagd de bovengenoemde deelplafonds vast te stellen. Voorstel van Gedeputeerde Staten is om het Hoofdsubsidieplafond te verhogen met een bedrag van € 685.000 tot € 4.460.000. Dit heeft tot gevolg dat door Provinciale Staten het hoofdsubsidieplafond moet worden vastgesteld op € 4.460.000.

Ambitie 6 Sterke steden en dorpen in Zuid-Holland

Begrotingssubsidies 2020 in vergelijking met 2019 (in €)

Beleidsdoel	Naam instelling	Maximaal te subsidiëren 2019	Begroting 2020 (beleidsarm)	Urgente claims 2020	1 ^e Begrotingswijziging 2020 (beleidsrijk)	Voorjaarsnota 2020	Maximaal te subsidiëren 2020
6.1	Gemeente Alphen aan den Rijn t.b.v. project tussen de kerken	200.000					
6.1	Gemeente Nissewaard	1.250.000					
Totaal		1.450.000					

Boekjaar- en projectsubsidies 2020 in vergelijking met 2019 (in €)

Beleidsdoel	Subsidie-regeling-nummer	Titel van regeling	Totaal subsidie-plafond 2019	Begroting 2020 (beleidsarm)	Urgente claims 2020	1 ^e Begrotingswijziging 2020 (beleidsrijk)	Voorjaarsnota 2020	Totaal subsidie-plafond 2020
6.1	1.6.88	Subsidieregeling Spreiding Sociale Woningbouw regio Rotterdam	5.000.000			1.500.000		1.500.000
Totaal			5.000.000			1.500.000		1.500.000

Ambitie 7 Gezond en veilig Zuid-Holland

Begrotingssubsidies 2020 in vergelijking met 2019 (in €)

Beleidsdoel	Naam instelling	Maximaal te subsidiëren 2019	Begroting 2020 (beleidsarm)	Urgente claims 2020	1° Begrotingswijziging 2020 (beleidsrijk)	Voorjaarsnota 2020	Maximaal te subsidiëren 2020
7.1	PROAV B.V.	700.000					
7.2	Stichting Wandelnet		50.000				50.000
7.2	Stichting Landelijk Fietsplatform		60.000				60.000
7.2	Parkschap De Biesbosch t.b.v. het beheer recreatiegebied	412.000	412.000				412.000
7.2	Gemeente Pijnacker-Nootdorp t.b.v. het beheer recreatiegebied de Dobbepas en Groene Keijzer	270.000	278.000				278.000
7.2	Natuur- en recreatieschap IJsselmonde t.b.v. het beheer recreatiegebied	418.000	418.000				418.000
7.2	Coöperatief Beheer Groengebieden Midden Delfland (CBG), de rechtsopvolger van het recreatieschap Midden Delfland t.b.v. het beheer recreatiegebied	153.000	153.000				153.000
7.2	Natuur- en recreatieschap Groenalliantie Midden-Holland t.b.v. het beheer recreatiegebied	1.875.000	1.875.000				1.875.000
7.2	Natuur- en recreatieschap Voorne-Putten- Rozenburg t.b.v. het beheer recreatiegebied	1.001.000	1.001.000				1.001.000
7.2	Voet en fietsveren gemeente Kaag en Braassem, gemeente Krimpenerwaard en gemeente Ridderkerk	69.000	69.000				69.000
7.2	Prins Bernhard Cultuurfonds t.b.v. het fonds groenblauwe schoolpleinen	500.000					
7.2	Stichting Natuurmonumenten	1.060.000					
7.2	Coöperatie Collectief De Groene Klaver	89.225					
7.3	Veenweide Innovatie Centrum t.b.v. project boeren bij hoogwater					500.000	500.000
Totaal		6.547.225	4.316.000			500.000	4.816.000

De begrotingssubsidie aan Veenweide Innovatie Centrum t.b.v. project boeren bij hoog water voor een bedrag van € 500.000 (Beleidsdoel 7.3)

In het project Boeren bij Hoog Water, wordt onderzocht hoe een melkveebedrijf rendabel kan draaien bij een hoge grondwaterstand van 20 cm onder maaiveld en zorgt voor minimale emissie van broeikasgassen en een minimaal gebruik van kunstmest en krachtvoer. Dit gebeurt door het daadwerkelijk inrichten en draaien van een "hoogwaterboerderij" als "living lab" en als "showcase". Binnen PZH hebben PS in 2019 het bedrag van € 500.000 voor dit project gereserveerd. De dekking wordt gevonden in de reserve MJP Bodem, ondergrond en grondwater en is meerjarig in de begroting opgenomen. Het project maakt onderdeel uit van de "Regiodeal Bodemdaling

Groene Hart”, die PZH samen met zeven andere regionale Groene Hart overheden en het Rijk hebben gemaakt. De totale projectkosten zijn begroot op € 2.414.750 (incl. BTW). Vanuit de Regiodeal draagt het Rijk € 1.000.000 bij (deze rijksmiddelen zijn in 2019 via het provinciefonds van Zuid-Holland beschikbaar gesteld en verstrekt als subsidie). Overige bijdragen komen van waterschappen, provincie Utrecht, Wageningen Universiteit en Ito-fondsen.

De maatschappelijke baten zijn: de hoogwaterboerderij is één van de handelingsperspectieven die relevant is te onderzoeken omdat het kan helpen de maatschappelijk-beleidsmatige opgave om broeikasgasemissies te reduceren, zoals verwoord in het Klimaatakkoord.

Aangezien er geen directe dienst aan de provincie wordt geleverd omdat het een onderzoek betreft dat van belang is voor de gehele landbouw, is opdrachtverlening hier niet het juiste instrument. Een subsidie is dit wel. Gevraagd wordt aan Provinciale Staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 500.000 en deze op te nemen in de begroting.

Boekjaar- en projectsubsidies 2020 in vergelijking met 2019 (in €)

Beleidsdoel	Subsidie-regeling-nummer	Titel van regeling	Totaal subsidie-plafond 2019	Begroting 2020 (beleidsarm)	Urgente claims 2020	1 ^e Begrotingswijziging 2020 (beleidsrijk)	Voorjaarsnota 2020	Totaal subsidie-plafond 2020
7.1	1.6.73	Subsidieregeling Opruiming drugsafval Zuid-Holland 2016	41.036					
7.1		Subsidieregeling Opruiming drugsafval Zuid-Holland 2020					98.000	
Totaal			41.036				98.000	

Subsidieregeling opruiming drugsafval Zuid-Holland 2020 een plafond voor een bedrag van € 98.000 (doel 7.1)

Vanuit het ministerie van Justitie en Veiligheid wordt van 2020 tot 2023 jaarlijks een bedrag van € 1.000.000 ter beschikking gesteld aan alle provincies om gedupeerden van illegale drugsdumpingen tegemoet te komen in de opruimkosten. Via een verdeelsleutel gerelateerd aan de mate waarin drugsdumpingen voorkomen per provincie, wordt jaarlijks het bedrag verdeeld en toegevoegd aan het provinciefonds. Omdat het toegewezen bedrag jaarlijks kan fluctueren, betekent dit dat het subsidieplafond ook jaarlijks opnieuw moet worden vastgesteld.

De dekking loopt via de exploitatie van ambitie 7 Gezond en Veilig Zuid-Holland. Omdat deze post niet in de Begroting 2020 was voorzien, wordt dit bij de Voorjaarsnota 2020 gecorrigeerd.

De maatschappelijke baten zijn: illegale drugsdumpingen brengen kosten met zich mee om deze op een verantwoorde wijze af te voeren en eventuele verontreinigen op te ruimen. Het doel van deze regeling is om gedupeerden van een illegale dumping tegemoet te komen in deze kosten. Dit past ook in het streven naar een gezonde en veilige leefomgeving.

Er zijn geen alternatieven voor het instrument subsidies overwogen aangezien inzet van het instrument subsidies onderdeel is van de afspraak tussen provincies en het Rijk.

Gevraagd wordt aan Provinciale Staten om het plafond vast te stellen op € 98.000 voor het jaar 2020.